

Groninger bijbelleesrooster voor 4 jr + commentaar, jaar-2

1 januari: Marcus 1:1-28

Waarmee kun je het nieuwe jaar beter beginnen dan met 'Het evangelie van Jezus Christus' (1: 1)? Andere vertalingen voegen hieraan toe: Zoon van God. Terecht. Marcus gaat de blijde boodschap over Jezus Christus, Zoon van God, vertellen, beknopt en vol vaart. Hij zal daarbij vooral de nadruk leggen op wat Jezus doet en niet zozeer op wat Hij zegt. Zijn daden spreken voor zich. Flitsend is al het begin. Hier is Hij, Jezus Christus, Zoon van God. Gedoopt. Aangewezen. Klaargemaakt in de woestijn. Het is zover: het Koninkrijk is dichtbij gekomen. Je kunt niet blijven zitten als Hij je roept. In Kafarnaüm geeft Hij zijn visitekaartje af. Iedereen heeft het over Hem in Galilea (1: 28) en tot op vandaag toe zal er niet meer over Hem gezwegen worden.

2 januari: Marcus 1:29-45

Met zulke genezingen kun je er natuurlijk op wachten: dat trekt in de wijde omtrek de aandacht. Geen wonder dat iedereen Jezus loopt te zoeken (1: 37). Toch zijn die wonderlijke genezingen niet de eigenlijke reden van Jezus' komst onder de mensen. Hij is gekomen om het goede nieuws bekend te maken (1: 38): het Koninkrijk is gekomen! Zo is de volgorde. Eerst het evangelie en dan de wonderlijke genezingen. Niet andersom. Demonen moeten zwijgen over wie Hij is. Niet van hen moet de erkenning komen, maar van wie over deze Jezus hoort. Dus: wie denk je zelf dat Hij is? En ook (1: 37): waarom zoek jij Jezus eigenlijk?

3 januari: Marcus 2

Denk nou niet, dat Jezus van iedereen een warm onthaal kreeg. Er is weerstand en verzet en het zal nog een ingrijpend vervolg hebben straks. In Marcus 2 worden de contouren van het verzet zichtbaar: Jezus wordt weggezet als Godslasteraar, tollenaarsvriend, en als iemand die het met de gerespecteerde wetten van vasten en vooral de sabbat niet zo nauw neemt. Maar de joodse leiders ondervinden wat het volk al eerder zei: Hier treedt iemand op met gezag (1: 27). Wat kun je nou helemaal tegen Hem inbrengen? Wie Hij is? Zeg nou zelf: zijn daden spreken voor zich (2: 10).

4 januari: Marcus 3

Je ziet het gebeuren. Het verzet tegen Jezus verhardt zich alleen maar. Nu al zijn de plannen in de maak om Hem uit de weg te ruimen (3: 6). Maar het Koninkrijk is niet te stoppen. Dit is nog maar het begin. Jezus kiest twaalf apostelen om Hem terzijde te staan. Hij heeft ze nodig. Ondertussen wordt de toon scherper. Het gaat niet om zomaar een onschuldig evangelie. Weet wat je doet als je deze Jezus willens en wetens afwijst (3: 28-29). Dat betekent dat er dus een keus wordt gevraagd. Bloedbanden zijn niet genoeg. Hoe is dat bij jou: ben jij bereid om de wil van de Vader te doen (3: 35)?

5 januari: Marcus 4:1-20

Een toepasselijk bijbelgedeelte voor een zondag. Hoe zit jij in de kerk? Hopelijk niet 'al horend horen en niet verstaan' (4: 12). De vraag is: wat doe jij nou met het woord dat gezaaid wordt? Laat het voor vandaag een punt van bezinning zijn. In hoeverre ben ik een 'mens van het ogenblik' (4: 17) en gaat het mij alleen om de kick van het moment? In hoeverre ben ik iemand die 'het woord laat verstikken' (4: 19) door allerlei zaken en zorgen van buiten? Waar het om gaat: het woord opnemen, opzuigen. Alsof je leven er vanaf hangt. En dat is ook zo.

6 januari: Marcus 4:21-41

De gaat over in de maandag. In het leven van elke dag moet blijken wat de waard is geweest. Zo is het immers ook met het Koninkrijk. Zo alledaags als groeiende halmen. En ondertussen zo veelbelovend als een klein mosterdzaadje. Wie iets verborgen houdt geeft toe dat het eigenlijk openbaar had moeten zijn (4: 22). Laat wie oren heeft om te horen daarom goed luisteren (4: 23). Jammer dat Jezus' eigen volgelingen hierin nog steeds steken laten vallen. Het vertrouwen is maar zo weg in de stormen en golven van het bestaan (4: 35-41). Hoe lang duurt het nog voordat je weet met Wie je te maken hebt?

7 januari: Marcus 5:1-20

Wat valt nou het meest op aan dit bijbelgedeelte? Dat Jezus demonen kan uitdrijven, is al bekend. Dat Hij zelfs een legioen demonen kan uitdrijven, ligt in de lijn van de verwachting. Ja, een vreemd element is dat sturen van die demonen in die varkens die daar lopen. En dat je schrikt als je de bezetene ziet, nu bij zijn volle verstand, oké. Maar dat je Jezus daarom vraagt om weg te gaan. Doet Jezus (je) teveel? Komt Hij te dichtbij? De Gerasenen blijven liever baas in eigen huis. Hoe herkenbaar is dat allemaal voor jezelf?

8 januari: Marcus 5:21-43

Marcus vertelt over het algemeen beknopt en vol vaart. Hier lijkt het alsof hij de tijd neemt. Het is dan ook een indrukwekkend verhaal. Jezus preekt niet alleen met gezag en heeft zeggenschap over ziekte, demonen, wind en golven, maar ook is Hij de overwinnaar van de dood. Maar net als Jairus moet een mens leren wachten. Uiteindelijk zal Jezus je versted doen staan. Voordat het zover is moet je leren om geduld te hebben. Er zijn ook anderen die Jezus nodig hebben (5: 25-34). Maar wat oponthoud lijkt, kan onderweg een bemoediging zijn: geloof alleen is al voldoende. Lukt het jou nog om geduld op te brengen en te geloven?

9 januari: Psalm 38

Wie van binnen uit weet wat ziekte is, zal zich denk ik herkennen in het isolement en in de eenzaamheid, die door David onder woorden worden gebracht (vers 12). Wie geen mensen meer om zich heen heeft of kan hebben, kan alleen maar hopen op God (vers 16). Minder makkelijk nemen we de moeilijke verbinding tussen ziekte en zonde in de mond: zonde leidt tot ziekte (vers 4-6). Een verouderd gods- of mensbeeld? Dat is denk ik te kort door de bocht. Hoe dan ook, het omgekeerde is ook waar: vergeving en genade reinigen niet alleen de geest, maar ook het lichaam. Spreken de daden van Jezus niet voor zichzelf?

10 januari: Marcus 6:1-29

Het is onthutsend om te lezen, dat de mensen die het dichtst bij Jezus staan Hem weigeren te erkennen. Extra opvallend is dat dit ongeloof Jezus verhindert om wonderen te doen (6: 5). Als het evangelie alleen maar op verzet stuit, kan Jezus dus niet zoveel beginnen. Laat die gedachte eens dichtbij komen. Wanneer sta jij met je eigen ongeloof, je eigen verzet Jezus in de weg? Ondanks ongeloof gaat het werk door. Goddank! Dan maar in andere steden en gebieden. Ondertussen krijgt ook Herodes aandacht voor Jezus. Onheil dreigt, want deze Herodes is de moordenaar van Johannes de Doper.

11 januari: Marcus 6:30-56

De Herder van Israël ontfermt zich over de mensenmassa met o.a. een maaltijd op een berg. Met weinig middelen kan Jezus grote dingen doen. Als Hij eenmaal aan het uitdelen is, houdt het niet meer op. Jammer genoeg blijft het nog zo vaak schipperen met de volgelingen van Jezus. Hoe is het mogelijk dat je na de geschiedenis met die broden en vissen schrikt of bang wordt, als Jezus onderweg bij je komt lopen en zelfs je wil voorgaan (6: 48) op weg naar het doel (6: 45). Alleen Jezus zelf kan ons ervan overtuigen dat in Hem God zelf in ons midden aanwezig is. De vraag is: laat je je overtuigen?

12 januari: Marcus 7

Binnen Israël stuit Jezus op verzet van mensen die beter zouden moeten weten (7: 1-23). Buiten Israël vindt Jezus opmerkelijk geloof van mensen van wie je 't helemaal niet verwacht (7: 24-30). Je komt het nog steeds vaak tegen. De confrontatie met de farizeeën spitst zich toe op de vraag rein of onrein. Dijken en dammen voldoen niet om het onreine buiten je te houden. Je zult moeten toegeven dat wat uit de mens naar buiten komt onrein maakt. Het is een trefzekere diagnose van Heiland Jezus. Het kwade heeft zich meer in ons genesteld dan wij vaak waar willen hebben. Kun jij daar voorbeelden van geven?

13 januari: Marcus 8:1-9:1

Wat is er toch veel voor nodig om mensen tot geloof te bewegen! De farizeeën vragen om een teken (8: 11-12): kritische afstandelijkheid. Stekeblind. De discipelen kissebissen over de boodschappen. Hebben ze nog niet door met Wie ze te maken hebben (8: 17-21)? Hoezo geen Brood genoeg! Bijziend zijn ze. Net als die blinde zullen hun ogen ook nog voor veel dingen moeten open gaan. Om te beginnen: dat Jezus moet lijden. Het is de eerste keer dat Jezus erover begint. Petrus moet leren loslaten. Net als ieder die Jezus wil volgen. Jezus volgen is geen 'highway to heaven', maar je leven verliezen en kruisdragen. Wat betekent dat voor jou?

14 januari: Marcus 9:2-29

Niet voor niks sluit de geschiedenis van de verheerlijking op de berg aan op het eerste onderwijs van Jezus over zijn lijden. Vanuit de hemel bevestigt de Vader wat de Zoon op aarde zegt: 'Deze is mijn Zoon, mijn geliefde, luister naar Hem'. Maar voordat Jezus' leerlingen mogen spreken over deze Jezus Christus in zijn grootheid zullen ze Hem moeten volgen in zijn weg van lijden en vernedering. Jammer genoeg falen Jezus' leerlingen zo vaak als het aankomt op naast Jezus staan. Het lukt hen niet om die jongen te genezen. Te weinig geloof (9: 19), te weinig gebed (9: 29). Hoe is dat bij jou?

15 januari: Marcus 9:30-50

Ook Jezus' tweede lijdensaankondiging ontmoet totaal onbegrip bij zijn leerlingen. Dat wordt pijnlijk blootgelegd door de onderlinge ruzie over wie de belangrijkste is. Jezus volgen is dienen, omdat je in dienst staat van de Dienende in eigen persoon. Waar maken wij ons als kerk van Christus of waar maak jij je als volgeling van Jezus druk over in de tijd van beproeving nu het erop aan komt (9: 49)? Wees liever duidelijk en radicaal in de keuzes die je maakt. Vlees en bloed zullen het Koninkrijk niet beërven. Zet desnoods maar het mes in jezelf. Hoe moeilijk is dat voor jou?

J.M. Oldenhuis, Sauwerd

16 januari: Marcus 10:1-31

De Farizeeën wilden een discussie over echtscheiding om zo Jezus' gezag onderuit te halen: Hij zou vast of te rekkelijk of te precies zijn. Maar Jezus liet zich niet vangen. Hij herinnerde eraan hoe God het huwelijk oorspronkelijk heeft bedoeld: als een relatie voor het leven. Dat betekent dat echtscheiding éigenlijk niet kan. Als die soms toch onontkoombaar is (in Mat.19:9 noemt Christus overspel), dan is er sprake van de weerbarstigheid van ons zondige hart of van de zonde in het algemeen: alle reden om je samen klein te maken voor God.

Uit deze radicaliteit concludeerden de leerlingen: het Koninkrijk is niks voor kinderen. Jezus keerde het om: 'Jullie, volwassenen, moeten juist net als kinderen worden, want zij kunnen tenminste hun handen ophouden.'

Op deze manier afhankelijk zijn van God, is uitermate moeilijk; de rijke jongeman kon het in elk geval niet opbrengen z'n zekerheden op te geven. 'In feite kan niemand dat', zei Jezus, behalve als God hem/haar dat geeft.' Maar máken we ons van God afhankelijk, dan komen we daarmee niet bedrogen uit: zo royaal is God.

17 januari: Marcus 10:32-52

Jezus' boodschap blijkt ook voor z'n leerlingen elke keer weer onbegrijpelijk te zijn: Hij ging wel een glorieus koningschap tegemoet, maar de weg daarheen zou bestaan uit dienen, zo vergaand dat Hij zelfs zou lijden en sterven. En Jezus voegde daaraan toe: 'Jullie moeten mij daarin navolgen door ook de ander te dienen': de enige juiste houding van leiders in de kerk.

De genezing van Bartimeüs illustreert prachtig hoe het werkt in het Koninkrijk: je klampt je met harts-tocht vast aan Jezus in het besef dat Hij alleen redt, en dan kun je ervan op aan: je ondervindt zijn barmhartigheid.

18 januari: Marcus 11

Jezus' intocht op een ezelsveulen bevatte een dubbele boodschap: Hij is de beloofde koning, maar ook: Hij kan zijn koningschap pas aanvaarden via nederigheid, via lijden. De eerste boodschap werd door de mensen enthousiast opgepakt: 'Hosanna!' Maar voor de tweede boodschap stonden ze niet open. Om hen te waarschuwen vervloekte Jezus die vijgenboom; daarmee zei Hij in feite: 'Wie niet vruchtbaar is voor God, roept Gods straf over zich op.' Ook een waarschuwing voor ons: leeft Christus echt in ons? Toen Jezus de tempel schoonveegde, richtte Hij de mensen op de kern: de band met God. Een kritische vraag naar zijn bevoegdheid pareerde Jezus door aan Johannes de Doper te herinneren: als ze zijn voorloper al niet erkenden, dan zeker Hemzelf niet.

19 januari: Psalm 39

Ondanks al z'n moeite hield de dichter zich stil, ook tegenover God. Maar wie z'n emoties opkropt, verteert zichzelf. Vandaar het succes van therapie: praten helpt verder. Maar dan moeten we ook praten tegen God. Op een gegeven moment kwam de dichter zover: hij schreeuwde het uit tegen God. Wonderlijk genoeg vroeg hij God om hem te doordringen van z'n kwetsbaarheid. Wie beseft dat hij een nietig, schuldig mens is, zal namelijk niet gauw de glorieuze, heilige God verwijten maken: in dat opzicht hou je dan je mond. Tegelijk smeekte de dichter God om hem weer levensvreugde te geven. We kunnen er zeker van zijn: zo'n gebed wórdt verhoord, misschien/hopelijk nog in dit leven maar zeker erna. Dat komt doordat Christus het in Getsemane en Golgota voor ons uitgeschreeuwd heeft en daarna zijn lijden en dood te boven is gekomen. Dat is de grond voor al ons perspectief.

20 januari: Marcus 12:1-27

Hoe verder we in het Evangelie naar Marcus komen, des te meer verscherpen de tegenstellingen zich. Jezus gaat al meer de haat van de leiders merken, maar Hijzelf wordt ook scherper in het waarschuwen van en voor hen. Zo ook in de gelijkenis van de pachters. Daarin vertelt Jezus dat het ongehoorde zal gebeuren: de leiders zullen Hem vermoorden, maar daarmee hun eigen einde naar zich toe halen, want de verworpen Jezus is de uitverkoren Zoon. De leiders willen daar niet aan; ze blijven Hem dan ook bestoken met geniepige probleemstellingen om te bereiken dat Hij uit de gratie van het volk zou raken. Maar Jezus blijkt elke keer weer op een superieure manier in staat hen te confronteren met het abc van het geloof: jullie moeten niet alleen eerbied hebben voor God maar ook voor de overheid; jullie moeten niet zo bekrompen denken over de toekomst: Gods kinderen zullen opstaan en wat seksualiteit betreft gelijk zijn aan de engelen. Jezus' woord is wijsheid voor elke dag en elke situatie.

21 januari: Marcus 12:28-44

Al eeuwen lang onderscheiden de joden in het OT 248 geboden en 365 verboden. Toch ziet Jezus kans dat geheel samen te vatten met twee simpele geboden: God én de naaste hebben. Eigenlijk is het geen wonder dat Jezus tot zo'n treffende samenvatting in staat is: Hij is immers de oorspronkelijke auteur van al die geboden en verboden. Om de mensen aan het denken te zetten over Hem als de Messias, herinnert Jezus aan Ps.110:1; daarin gaf David al aan dat zijn zoon, de Messias, tegelijk zijn Heer was. En dan volgt een duidelijke illustratie van Christus' eerdere woord: vele eersten (bijv. de schriftgeleerden) zullen de laatsten zijn, en vele laatsten (bijv. die arme weduwe) zullen de eersten zijn.

22 januari: Marcus 13

In Jezus' tijd was de Tempelberg met z'n bouwwerken een indrukwekkend complex. Het moet dan ook schokkend zijn geweest toen Jezus nadrukkelijk verklaarde: 'Dat gaat allemaal kapot!' In Jezus' toespraak mondt de beschrijving van de ondergang van Jeruzalem geleidelijk uit in een beschrijving van de laatste periode van de wereld (zie vooral vs.24-27). De ondergang van het toenmalige Jeruzalem in het jaar 70 was kennelijk een voorproef van het einde van de wereldgeschiedenis. Jezus wijst hier niet op om ons angstig te maken. Natuurlijk, wie niet met God rekent, heeft reden bang te zijn voor de toekomst. Maar Christus' eerste bedoeling met zijn tekening van de toekomst is om ons waakzaam te maken. Dat maakt duidelijk wat God het liefste ziet: dat we tot inkeer komen en zijn eindoordeel heelhuids doorkomen.

23 januari: Marcus 14:1-42

Een heel bijzonder moment in die laatste donkere dagen van Jezus' verblijf in Judea was zijn zalving tijdens een diner. Het was een gebeuren met een dubbele bodem: daarmee kreeg Jezus de eer die Hem toekwam, maar tegelijk werd daarmee vooruitgelopen op zijn aanstaande begrafenis.

Wat mij elke keer weer treft in het slot van de Evangelien, zijn de twee lijnen die aanwijsbaar zijn:

- Enerzijds zijn daar de joodse leiders met hun haat, hun gestook, hun acties alsook het verraad van Judas. Het lijkt alsof zij het toneel beheersen. Het tegendeel is het geval, want:

- Anderzijds is daar Jezus, die al wat Hem wordt aangedaan niet als een willoos slachtoffer ondergaat. Dat lijkt oppervlakkig bezien wel zo, maar in feite is Hij actief, doelbewust en zelfs sturend bezig: Hij stelt het avondmaal in, kondigt het verraad door Judas aan en de vlucht van de andere leerlingen; tenslotte voegt Hij zich in wat God met Hem wil, met als afsluiting van deze episodes: 'Sta op, laten we gaan' (vs.42): met open ogen gaat Hij op weg naar zijn gevangenneming en terechtstelling. Zo gespitst was Christus erop om ons te redden!

C. van der Leest, Groningen-Oost

24 januari: Marcus 14:43-72

De verraderskus bedoeld om snel en effectief Jezus te kunnen arresteren. Toch kan dat alleen plaatsvinden onder Gods regie: Terwijl Hij sprak: "De ure is gekomen." (41,43 en 49). 53,54 wijzen op een parallel in vervolg: Jezus belijdt ("Ik ben de Christus, de Zoon van de Gezegende."; 61,62) en wordt veroordeeld; Petrus verloochent en ontkomt. Jezus zet in op de lange termijn en op grote belang Gods koninkrijk (lijden wel dichtbij dieptepunt, hemelse heerlijkheid daarna; 62); Petrus ziet korte termijn en eigen belang lijfsbehoud. Bij Petrus breekt berouw door bij de herkenning van Jezus' woorden (72)!

25 januari: Marcus 15:1-41

Aangrijpend duivels spel. Joodse leiders draaien zich steeds vaster in hun anti-Jezus verzet en mobiliseren het gepeupel (11) voor Pilatus' rechterstoel. Die laten zich opstoken ten gunste van moordenaar Barabbas. Als Jezus maar wordt opgeruimd. Anderzijds Pilatus. Met de beste Romeinse wil van de wereld kan hij in die Jezus niet een schuldige zien. Toch laadt hij verantwoordelijkheid op zich: hij laat Hem geselen en kruisigen. Politiek-tactisch wijken Romeinse wetten wijken even voor joodse volkswil. Bijtend is de spot, pijnlijk Jezus' plaats tussen 2 gekruisigde misdadigers. Ook hierin de Vervuller van de Schriften (Jes 53). Vervuller van offerperiode (38): "Jezus ontsluit de toegang tot Gods binnenste heiligdom." (van Bruggen).

26 januari: Marcus 15:42-16:20

Jozef van Arimatea's liefdevolle zorg voorkomt dat Jezus' lichaam op sabbat door Romeinen wordt weggehaald en misschien wel oneervol in een massagraf zou terecht komen. Pilatus' welwillendheid tot een snelle en eervolle begrafenis mee ingegeven door getuigenis hoofdman (?) (zie 39; en 44,45). - " ..door zijn opstanding uit de doden verklaard Gods Zoon te zijn in kracht, Jezus Christus, onze Heer."(Rom.1:4) Uitgerekend Maria van Magdala, door Jezus van 7 demonen bevrijd, eerste verkondigster van Zijn overwinning over de dood. Desondanks willen de andere, nog treurende leerlingen zich niet door haar getuigenis uit hun verdriet laten bevrijden. Daarvoor Hijzelf nodig. Modernistisch 'verhaal dat gaat' namelijk dat Jezus' opstanding uit brein van Jezus' leerlingen zou zijn voortgekomen, is alleen daarom al uiterst onwaarschijnlijk! Over 16:16: Er is best wat Bijbels te zeggen over volwassendoop (in relatie tot kinderdoop), maar dit vers is daar nu precies ongeschikt voor, ná 15: In een zendingssituatie altijd volwassenen benaderd; die worden op hun geloofsgetuigenis gedoopt. De tekens in 17,18 "geen tekenen van de gelovigen, maar tekenen bij het goede nieuws. Deze wonderen bewijzen niet dat iemand gelooft, maar dat het woord over Jezus waar is."; aldus van Bruggen. Vraag hierbij: Is dit niet een valse en onnodige tegenstelling?

27 januari: Psalm 40:1-9

Soms zit je zo diep ("kuil van het verderf", "slijk van de modderpoel"), dat het zingen voor God je vergaat. Hij alleen kan je weer op vaste grond ("rots") zetten; je leven weer een vaste koers geven ("schreden vast") en je weer leren 'prajzen'. In die verwachting - die de dichter deelt en wil delen met anderen (4)- wordt niemand teleurgesteld. Gods mogelijkheden, daden en wonderen, niet in woorden te vatten (6). Wat past bij onze grote God? Offers aan Hem zijn loze gebaren als ze niet van harte worden gebracht (7-9).

28 januari: Psalm 40:10-18

Zo dubbel kan het zijn in een gelovig leven: moed verloren door overstelpende ellende (13) en toch: rekenen op Gods beschermende liefde en trouw (12), grote dingen van Hem zeggen (10,11) en oproepen tot lof op God, door jezelf en de andere gelovigen (17,18).

29 januari: 1 Korintiërs 1:1-25

Over de gemeente te Korinte als geheel is Paulus opvallend dankbaar, en hoopvol met het oog op de dag van Jezus' terugkomst (4-9). Opvallend, vergeleken met de scherpe kritiek op onderdelen; hier: de eenheid in Christus opgeofferd aan een concurrentieslag tussen groepen gemeentelieden die elk van weer een andere voorganger sympathisanten zijn (10-17). Centraal dient te staan: het 'dwaze' evangelie van God: de behoudende kracht van Christus' kruisigingsdood (18-25).

30 januari: 1 Korintiërs 1:26-2:16

Maatstafevend voor God is niet je plek op de maatschappelijke ladder (integendeel: 1:26,27), ook niet de sprekersgaven van verkondigers (2:1-4), maar de aanvaarding van het evangelie van de gekruisigde Christus. Die aanvaarding door ons ("ongestelijk" als we zijn; 2:14) en de beoordeling van dat evangelie (2:14) kan alleen door de Geest van God (2:11-14). Hoe belangrijk voortdurend gebed om de Geest! "Wij hebben de zin van Christus" (slot 2:16) zoveel als: de gedachten van Christus: Paulus en z'n helpers kennen door Gods Geest Gods plannen en overleggingen.

31 januari: 1 Korintiërs 3

Tegenover menselijk denken binnen de gemeente (richtingenstrijd; 3,4) en menselijk werken aan de opbouw van de gemeente (kan verkeerde leer of motivatie zijn; 12) stelt Paulus: Jullie zijn als gemeente Gods bouwwerk (9), Gods tempel (16). Die hoge geestelijke status is de gemeente verleend op basis van het fundament: Jezus Christus zelf (11). Dit relativiseert zelfs Paulus' eigen inbreng en die van alle voorgangers (7-9), zonder er overigens geringschattend over te doen.

1 februari: 1 Korintiërs 4

Beoordeling van mensen door mensen (zoals van apostelen door gemeenteleden) is een valkuil. Totdat het tegendeel blijkt (uit daden en verkondiging), gaat niemand anders dan God over de betrouwbaarheid (integriteit) van de apostelen (4,5). Als geestelijk verwekker van deze gelovigen (15,16) stelt hij zichzelf ten voorbeeld: Geen reden tot hoogmoed. Paulus weet zichzelf klein gehouden (11-13). Blijf maar klein onder je geloof in Jezus Christus: je hebt het alleen maar kado gekregen (7).

J.G. Van der Hoeven, Groningen-Noord

2 februari: 1 Korintiërs 5

Iemand overleveren aan de satan, dat is nogal wat! Het doet ons denken aan de uitsluiting uit de gemeente. Dat gebeurt zelden. We zijn er ook voorzichtig mee. Als je hierbij een fout maakt, heeft dat verschrikkelijke gevolgen. Misschien vraagt iemand zich zelfs af, of tucht tegenwoordig nog wel kan. Ik wil hier volstaan met twee vragen. Eerst: 'heeft het kwade in de gemeente van de Here Jezus een wettige plaats.' En de tweede vraag is: 'zo niet, neemt u uw eigen overtuiging dan ook serieus?'

3 februari: 1 Korintiërs 6

Als een gemeentelid zijn kerkenraad voor de rechter daagt, spreken velen daar schande van. Hij gooit nota bene de vuile was van zijn kerk op straat. Waarom lost hij zijn probleem niet binnen de kerk op? Misschien heeft hij inderdaad te weinig geduld. Maar je kunt jezelf ook afvragen, of binnen de kerk wel voldoende ruimte is om recht te doen aan het kwaad. Persoonlijk en samen zijn wij een tempel van de Geest. Maar in die tempel woont ook de zonde. Durven wij de confrontatie met deze realiteit wel aan? Wie durft rechter te zijn?

4 februari: 1 Korintiërs 7

Goed om niet getrouwd te zijn? Goed om wel getrouwd te zijn! 'Je kunt wel zien', denkt iemand misschien, 'dat de apostel Paulus niet getrouwd was. Hij weet gewoon niet, wat liefde is.' Toch is dat maar de vraag. Uit 1 Korintiërs 9: 4 blijkt, dat Paulus de voordelen van het getrouwd zijn goed kent. Hij weet wat hij, in vergelijking met Petrus en andere apostelen, mist. Maar het leven is complex. Ook het getrouwd zijn en het niet getrouwd zijn kun je maar zo niet op één noemer brengen. Niet getrouwd zijn kan je eenzaam maken. Maar het kan je ook heel veel ruimte geven om jezelf in te zetten voor het Koninkrijk dat spoedig komt. Je moet het alleen wel kunnen!

5 februari: 1 Korintiërs 8

Wij mogen geen aanstoot geven. Iemand kan door ons gedrag in zonde vallen. Dat kan inderdaad. Het gaat dan echter wel om mensen die zwak zijn. Wat Korinte betreft moet u denken aan iemand, die niet kan geloven dat de goden niet bestaan. Daarom koopt hij ook geen offervlees. Het heeft nota bene diezelfde morgen nog op het altaar van een god of godin gelegen! Van zo'n pasbekeerde Christen kun je ook niet verwachten, dat hij in één keer die hele godenboel onzin gaat vinden. Maar hoe zit het met hen die aanstoot nemen? Kunnen zij daar zelf echt niets aan doen? Van een aantal zal dat zeker gelden. Maar ook van iedereen?

6 februari: 1 Korintiërs 9

Het Woord van God brengt aan het licht wat er in iemand leeft. Het is een tweesnijdend scherp zwaard. De één gelooft het, maar de ander verzet zich ertegen. Maar dat Woord wordt wel door mensen doorgegeven. Die zijn verantwoordelijk voor de manier waarop zij dat doen. Iemand die zich dat goed bewust was, was de apostel Paulus. Hij trachtte het evangelie zo dicht mogelijk bij de mensen te brengen. Hij vergat daarbij niet wat het is om Jood te zijn en kroop in de huid van de Griek. Was God ook niet in Jezus heel dichtbij gekomen? Aan God zal het niet liggen. Aan ons mag het ook niet liggen.

7 februari: 1 Korintiërs 10:1-22

Je moet elkaar in de gemeente geen dingen opleggen die God iemand niet oplegt. Toch zijn er ook dingen die God verbiedt. Zo kon je in Korinte verschillend denken over het eten van offervlees, maar niet over de deelname aan heidens offermaaltijden. Inderdaad, goden bestonden niet, maar demonen wel.

De heidense cultus is niet iets onschuldigs. Integendeel. Denk bijvoorbeeld aan de voodoo. Voor een Korintische christen best moeilijk om op zo'n offermaaltijd te ontbreken. Hij ontmoette daar zijn familie of zijn collega's. 'Een bovenmenselijke beproeving', zou je bijna zeggen. Maar de apostel relateert het een beetje. 'U hebt geen bovenmenselijke verzoeking te doorstaan.' 'Niet al te dramatisch, alstublieft.'

8 februari: 1 Korintiërs 10:23-11:16

"Daarom moet de vrouw een macht op het hoofd hebben ... " Ik zag deze tekst eens staan op de muur van een zware Gereformeerde Bonds-kerk. Ook zag ik een vrouw daar naartoe fietsen met een plastic tasje aan haar stuur. Driemaal raden wat daarin zat. Wij lachen daarom. Laten we het niet te vlug doen. Misschien lachen anderen om ons, bijvoorbeeld als vlak vóór de dienst de kerkenraad binnenkomt: allemaal mannen. Dit voorlopig alleen maar ter overdenking.

9 februari: 1 Korintiërs 11:17-34

De week vóór het avondmaal houden wij vaak onze voorbereiding. Het wordt bijna een gewoonte. En als je iets uit gewoonte doet, moet je oppassen. Trouwens ook, als je jezelf niet uit gewóonte voorbereidt. Zo gauw groeit de gedachte, dat je jezelf op eigen kracht op het geestelijk niveau moet brengen waarop je het avondmaal kunt vieren. Kun je dan zomaar avondmaal vieren? Niet zomaar. Maar als je jezelf onthoudt, moet daar wel een duidelijke reden voor zijn, zoals die er ook in Korinte was.

10 februari: Psalm 41

Niets van het menselijk leed was David vreemd. Een goede vriend die jou finaal in de steek laat. Wie kent dat niet. Zelfs Jezus maakte dat mee. Hij begrijpt dus ook je verdriet, als je je bedrogen voelt. En Hij geeft je de kracht om met je verdriet naar God te gaan.

11 februari: 1 Korintiërs 12

"Dit is mijn hand en dat is mijn voet. 'k Heb ze allebei nodig.' Een liedje van Elly en Rikkert over 1 Korintiërs 12. Zo duidelijk als wat. Hoe komt het, dat het in de kerk vaak opeens niet meer duidelijk is?

12 februari: 1 Korintiërs 13

"Alles bedekt zij, alles gelooft zij, alles hoopt zij, alles verdraagt zij." Hang dat maar boven je bureau of in uw slaapkamer. Niet als een gebod: 'zorg ervoor, dat jij ...' Maar als iets om echt naar te verlangen. Als ik toch eens ....

13 februari: 1 Korintiërs 14:1-25

In de gemeente van Korinte waren gaven die wij niet kennen. Waarom niet? Je kunt zeggen, dat God aan het eind van de Nieuwtestamentische tijd een streep trekt. Onder die streep staan geen tongen meer. Je kunt ook zeggen, dat ze daar juist wel staan en dat wij echt iets missen. Ik vind beide iets krampachtigs hebben. Ik zou zeggen: 'sta open voor alles wat God vandaag wil doen. 'Dwing' Hem tot niets en 'verbied' Hem ook niets.

14 februari: 1 Korintiërs 14:26-40

Het ging in de gemeente van Korinte dus anders toe dan bij ons. In onze erediensten is vooral die ene predikant aan het woord. Moet het dan ook bij ons niet anders? Moeten niet. Waarom zou een christelijke gemeente in alle tijden en in alle culturen op dezelfde manier vorm moeten geven aan haar erediensten. Het kan dus anders dan in Korinte. Maar het kan dus ook anders dan in onze 20e eeuw.

15 februari: 1 Korintiërs 15:1-28

'Je moet de bijbel letterlijk nemen', zegt de één. 'Nee', zegt de ander, 'wat waar is, is nog niet altijd echt gebeurd.' Nu komen wij in de bijbel inderdaad ook veel symbolen tegen. Maar waar zijn we dan met de Schrift aan toe? Het mooie is, dat de bijbel zelf aangeeft wanneer zij ons harde feiten aanreikt, bijvoorbeeld in 1 Korinte 15.

16 februari: 1 Korintiërs 15:29-49

Wat is nu dat geestelijk lichaam, waar Paulus over spreekt? Er is dus in elk geval verschil tussen het lichaam dat wij nu en het lichaam dat wij straks hebben. Laten we ook niet te gauw denken, dat wij precies weten hoe het straks zal zijn. Aan de andere kant is er ook continuïteit, zoals er verband bestaat tussen die korrel en de aar die eruit groeit. Dít lichaam wordt opgewekt.

17 februari: 1 Korintiërs 15:50-58

Kort maar krachtig! 'Dood, waar is uw prikkel?' Voor een bij zonder angel hoeft je niet bang te zijn. Je hoeft de dood niet te overschreeuwen. Huil maar, als je iemand kwijt bent. Probeer niet zo nodig flink te zijn. Maar laat het daar niet bij. Durf ook eens zo triomfantelijk zijn als de apostel.

18 februari: 1 Korintiërs 16

Een hoofdstuk, dat we misschien geneigd zijn over te slaan. Er staan geen verheven teksten in. Maar is het Woord niet mens geworden? God openbaart zich in dat heel concrete leven van mensen die elkaar brieven schrijven en daarin groeten overbrengen. In dat leven openbaart God zich echt!

19 februari: Psalm 42

De dichter van psalm 42-43 (hoort bij elkaar) is waarschijnlijk onschuldig verbannen uit Israël. In de buurt van de bronnen van de Jordaan moet hij leven. Daar vloeien zijn tranen, want het zit niet mee. Tegenslag van allerlei aard schopt hem onderuit. En de mensen zeggen spottend: "Waar is nou die God van je?"

Die pijnlijke vraag stel je jezelf natuurlijk ook. Dan botst het van binnen. Dat intense verlangen naar God en Zijn schijnbare afwezigheid hier en nu. Juist nu je Hem zo nodig hebt is Hij niet te vinden....

Misschien is dat voor u wel heel herkenbaar. Veelzeggend is dan dat refrein van deze Psalm: 42:6, 12 en 43: 5. Toch is God mijn Verlosser. Ik blijf op Hem hopen. Ik blijf Hem loven!

20 februari: 2 Korintiërs 1:1-22

Paulus schrijft deze brief na een diepgaand conflict met de gemeente. Na verschillende vergeefse pogingen om de tegenstellingen uit de weg te ruimen is er een opening gekomen. Titus heeft een scherpe brief van Paulus (aangeduid als "tranenbrief") overgebracht en de zaak achter die brief heel verstandig aangepakt. Op die manier heeft God ingegrepen. Zo stuurt Paulus Titus nu opnieuw met een brief naar Korinte.

De inzet van deze brief is Gods troost. Er zijn allerlei vormen van lijden en allerlei gevaren, maar wat we moeten leren is om ons vertrouwen op God te stellen.

Er is kritiek op Paulus. Maar het is ongefundeerd. Paulus houdt het bij de eenvoud en de kracht van het Evangelie van het kruis.

21 februari: 2 Korintiërs 1:23-2:17

Wat is het bitter om vals beschuldigd te worden. Als je aan de kant geschoven wordt, terwijl je met grote inzet en toewijding alles gegeven hebt. Als leugenachtige figuren met mooie woorden de mensen naar hun hand weten te zetten.

Het is Paulus overkomen. Een dwaalleer in Korinte maakte het aardse leven ondergeschikt aan het zogenaamd geestelijke. Daardoor werden allerlei zonden op seksueel terrein gedoogd. En Paulus werd als "ongeestelijk mens" uitgerangeerd.

Gelukkig is de zaak in het juiste licht komen te staan. Maar Paulus heeft geen plezier in zijn gelijk of voldoening in hun schuldgevoelens. De liefde van Christus drijft hem. Daarom is er ook hartelijke en royale vergeving, gesteld dat er door hem iets te vergeven zou zijn. Het was een zaak van de gemeente, maar Paulus verheugt zich in de bereikte verzoening!

22 februari: 2 Korintiërs 3

We kennen uit Exodus 34 die geschiedenis dat toen Mozes bij God vandaan kwam zijn gezicht de heerlijkheid van God weerspiegelde. Het was meer dan het volk verdragen kon. Maar nu gaat Paulus dit op ons toepassen.... Dat wij door de Heilige Geest God Zelf ontmoeten en Zijn heerlijkheid gaan uitstralen....!

Het is dat het overduidelijk in Gods Woord staat, maar het botst met wat ik bevatten kan. Het is ook iets dat me onrustig maakt. Want zoveel bespeur je daar nu niet van in de kerk. Gods heerlijkheid. Barmhartig en genadig, lankmoedig, groot van goedertierenheid en trouw, vol vergeving zonder de onreinheid te verdragen. Blijkbaar moet er niet alleen bij Israël maar ook bij ons een bedekking weggenomen worden! Verlangt u daarnaar?!

23 februari: 2 Korintiërs 4:1-5:10

De waarheid mag gezien worden. Het licht van God mag onze duisternis aan de dag brengen. Zodat we kunnen belijden en vergeving mogen ontvangen. Zodat er ruimte is voor echte vernieuwing en geestelijke groei.

Paulus weet er alles van. De geestelijke schat die hij van God ontvangen heeft is als het ware opgeslagen in zijn gewone menselijk-zondige leven. Zoals men in die tijd geld bewaarde in alledaags aarde-werk. Aan de buitenkant is het lang niet altijd zichtbaar. En toch is daar die bijzondere schat van Gods genade.

Wat dwars door alles heen wel zichtbaar is, is dat verlangen om de Here welgevallig te zijn. Maar dan kun je geen dingen meer voor God en mensen verbergen.....

24 februari: 2 Korintiërs 5:11-6:10

Veel mensen snappen niks van het Evangelie van het kruis. Hoe is het mogelijk dat die Ander voor jouw overtredingen gestraft wordt en dat jij vrijuit gaat? Onverteerbaar goedkoop!

Deze moeite heeft mede te maken met het feit dat wij bij de dingen van hoofdstuk 5: 21 gemakkelijk een punt zetten, terwijl Gods Woord verder gaat. Paulus vermaant ons namens de Here om de genade van God niet tevergeefs te ontvangen. Niet als een gapend gat, een bodemloze put, leeg, zonder inhoud of gevolg.....

Omdat God ons in Zijn welbehagen alles wil geven om tot Zijn eer te leven verwacht Hij dat ook van ons. Daarom zie je hoe Paulus in alles tracht om Christus na te volgen. Als die nieuwe schepping zichtbaar wordt komt er ruimte om van Gods genade te spreken!

25 februari: 2 Korintiërs 6:11-7:16

De dwaalleer in Korinte maakte het "aardse" ondergeschikt aan het "geestelijke". Dit bracht ook een onderschatting van het aardse leven als terrein van de strijd van het geloof met zich mee. Vanuit de gedachte dat men de heerlijkheid al bereikt had was men zorgeloos t.o.v. de verzoeking, die een christen ten val kunnen brengen.

Daarnaast had men niet in de gaten, hoezeer de eer van God met deze dingen gemoeid was. Met klem roept Paulus op om je af te keren van alles en iedereen waardoor je naar lichaam of geest verontreinigd zou kunnen worden. Wij moeten het contact met God en Zijn volk zoeken, om Hém te eren en naar Hém toe te groeien. Ken jij dat verlangen, om echt helemaal van God te zijn?

26 februari: 2 Korintiërs 8

Door de verdachtmakingen van de tegenstanders van Paulus waren diens bedoelingen met de collecte voor Jeruzalem in kwaad daglicht gezet. Daardoor waren plannen niet uitgevoerd. Via Titus en andere betrouwbare mannen wordt de zaak nu weer opgepakt. Paulus zet zich in voor de eenheid van de kerk van Joden en niet-Joden. De rijke Grieken worden aangespoord om van hun materiële welvaart te delen met de arme broeders en zusters in Jeruzalem. In het veel armere Macedonië had de oproep heel wat losgemaakt. Zij gaven wat ze konden, ja méér dan dat. Paulus heeft er een brok van in de keel. De liefde van Christus maakte de harten en de portemonnees open. De genade van de Here Jezus doet wat met mensen. Dat verwacht Paulus ook in Korinte. En in Groningen....!?

27 februari: 2 Korintiërs 9

Met een knipoog weet Paulus de Korintiërs te prikkelen niet onder te willen doen voor de Macedoniërs. Maar er zit ook een diepe ondertoon in: De wetmatigheid van het zaaien en oogsten. Je wordt niet rijk door te schrapen en alles voor jezelf te houden. Je wordt niet arm door mild te geven. Bedenk van Wie je alles hebt ontvangen! Wie gelovig royaal zichzelf en zijn bezittingen aan de Here wijdt mag zegen verwachten. De gerichtheid op God en de ander betekent een beleving van de eenheid en verbondenheid in het geloof. Het wordt overvloedig door de dankzegging aan God, want degenen die via de materiële steun geholpen worden prijzen Hem!

28 februari: 2 Korintiërs 10

Paulus doet een indringend beroep op de Korintiërs, verwijzend naar de zachtmoedigheid en vriendelijkheid van Christus. Dat is de stijl die je in de kerk mag verwachten. Hoezeer de apostel soms ook gedwongen wordt om in de bres te springen en op de barricades te staan, hij is helemaal niet zo'n geestelijke vechtersbaas. Hij zal vanwege de zaak geen duimbreed wijken, maar in het persoonlijk verkeer is hij alles behalve opvallend, veeleer bescheiden, ja schuchter..... Heel anders dan de pseudo-apostelen waar ze in Korinte mee weglopen. Dat zijn mensen die geweldig goed kunnen (s)preken en daarbij hun eigen geestelijkheid prachtig kunnen etaleren. Mensen die zichzelf aanprijzen. Voor Paulus telt iets anders veel zwaarder: Hoe zou God over mij denken?

1 maart: Psalm 43

In dit vervolg van Psalm 42 komen de dingen tot een climax. De dichter zegt tegen God: "Waarom verstoot Gij mij?" Er is sprake van een ontstellende worsteling. Want de dichter heeft God lief. Daarom kan hij het van God niet hebben, dat Hij Zich verborgen houdt. Heel zijn wezen komt daartegen in verzet. En toch.... Toch verwacht hij zijn hulp van deze Verlosser. Hij blijft bidden en smeken tot Hem. Tegen de klippen op, blijft hij deze God loven. De lofzang is niet afhankelijk van de omstandigheden. De lofzang eert God om Wie Hij is. Daarmee wordt een mens boven zichzelf en zijn ellende uitgetild. Ik snap er niks van, ik voel er niks van, maar God is goed. Hij is de liefde Zelf. Heer, vervul mij van Uw licht en Uw waarheid, om U te prijzen!

2 maart: 2 Korintiërs 11

Als het dan echt zo nodig moet wil Paulus zich best meten met die geweldige "apostelen", waar ze in Korinte vol van zijn. Paulus heeft de gemeente nooit gediend om er zelf beter van te worden. Echte liefde dreef hem. Dat maakt het ook zo bitter, dat men in Korinte zich zo gemakkelijk van de waarheid liet afbrengen. De eerste de beste prediker die een andere Jezus verkondigde, bij wie een andere geest ontvangen werd en een ander evangelie klonk, liep men achterna....

Het is maar geen platte jalousie die Paulus verteert, maar oprechte bezorgdheid. Die enorme sprekers doen zich wel voor als apostelen van Christus, maar het zijn bedrieglijke arbeiders, ja, knechten van Satan. De vorst van de duisternis doet zich immers wat graag voor als een engel van het licht. Met alle gevolgen van dien. En hij is nog geen steek veranderd....!

3 maart: 2 Korintiërs 12

In de manier van spreken hoor je de pijn van Paulus doorklinken. Zijn liefde is afgewezen. Nu hij plannen heeft om naar Korinte toe te gaan vreest hij het conflict. Want Paulus zoekt de tegenstelling niet, maar kan evenmin zwijgen waar de Naam van Christus onteerd wordt. Op geen enkele manier heeft hij ondergedaan voor die onvergelijkelijke "apostelen", maar dat wil nog niet zeggen dat er naar hem geuisterd wordt....

Paulus kan de vergelijking best doorstaan, maar zoekt zijn kracht niet in opzienbarende dingen. Hij heeft geleerd dat Gods kracht juist naar voren kwam, als Paulus zwak was. Je bent sterk als je God nodig hebt! Als we de betekenis van het woord "genade" echt leren kennen!

4 maart: 2 Korintiërs 13

Paulus is in zijn spreken herkenbaar als joods rabbijn. Zijn derde komst in Korinte is de derde "getuige", op grond waarvan de zaak ook beslist zal zijn. Paulus roept in verband daarmee op tot zelfonderzoek. Weet je wel heel zeker dat je door Christus gedreven wordt? Het kan geen kwaad om die vraag ook tot ons te laten doordringen....

Via een vrij ingewikkelde vorm van redeneren maakt Paulus duidelijk, dat hij het goede wenst voor de gemeente. Opvallend is in het rijtje van vers 11 die oproep "weest blijde". Bij het goede nieuws van het Evangelie en de heilrijke doorwerking ervan hoort ook die blijdschap. Blijdschap over wie de Here is en over wat Hij tot stand brengt onder ons!

L.C. Buijs, CGK-Groningen

5 maart: Deuteronomium 1:1-18. De Tien Geboden in het dagelijkse leven

Het volk Israël staat voor de deur van het beloofde land. Mozes neemt nog eenmaal het woord. Hoe zal het straks gaan? Ze breken op van bij de Horeb, de berg waar God zijn Tien Geboden aan Israël gaf. Hoe moeten die geboden nu concreet worden toegepast in het beloofde land? Dat is het thema van het boek Deuteronomium. Daarom vraagt Mozes ook aandacht voor de leiders die over Israël aangesteld zijn, over 1000, 100, 50 en 10 man. Zij vervullen een belangrijke rol in het zoeken naar en het handhaven van de toepassing naar Gods Tien Geboden in het dagelijkse leven.

6 maart: Deuteronomium 1:19-46. Moedeloosheid en overmoed

Terugblikkend herinnert Mozes de generatie die nu klaar staat het land binnen te trekken aan twee dingen: eerst de moedeloosheid en vervolgens de overmoed van hun ouders en grootouders. Het lijken tegengestelde houdingen, maar ze hebben veel overeenkomsten: bij beide houdingen is de Here uit beeld. Als de moeilijkheden zich opstapelen en je vergeet de belofte van de Here, word je moedeloos. Als je jezelf vervolgens oppept en denkt dat je de hele wereld wel aan kan, heb je Hem niet meer nodig, en moet je het ook zonder Hem doen.

7 maart: Deuteronomium 2. Volkerenmoord

We komen hier in aanraking met een barre en voor ons besef onacceptabele kant van Gods bemoeienis met Israël en de volken: de volkerenmoord op de Kanaänieten. Het blijft een lastige zaak voor bijbellezers van vandaag.

Misschien kan het iets helpen om het zwart-wit iets te nuanceren. Let er op dat de volken Edom, Moab en Ammon zeer nadrukkelijk ontzien worden. Het gaat dus niet om een ongerichte bloeddorstigheid tegen iedereen die in de weg loopt. Het gaat speciaal tegen de oude volken van Kanaän, van wie de maat van zonde tenslotte voor God vol is geweest (Genesis 15:16).

En vergeet ook niet dat naar de mens gesproken de Kanaänieten een kans kregen een vredesaanbod te aanvaarden.

Maar het blijft een heikel punt. In elk geval mogen we vandaag als christenen niet meer vechten tegen mensen en volken van vlees en bloed, maar tegen geestelijke machten, op een geestelijke manier (Efeziërs 6)

8 maart: Deuteronomium 3. Samen uit, samen thuis

Het volk heeft eerst de east-bank veroverd, op Og en Sichon. Maar de stammen van Israël die daar kwamen te wonen, konden zich niet meteen settelen. Ze moesten mee om ook de anderen te helpen hun plek te vinden. Een mooi voorbeeld van solidariteit die nog steeds de kerken in hun onderlinge verhouding moet kenmerken: samen uit (Egypte), samen thuis (in het beloofde land).

Helaas zit het er voor Mozes niet in het beloofde land binnen te gaan. Jammer voor Mozes, maar vooral ook jammer voor Israël. Hoe kunnen zij overleven zonder deze middelaar? Het antwoord is niet: door Jozua (die een deel van Mozes' werk zal overnemen), maar het antwoord valt verderop in Deuteronomium: door de dienst van de verzoening!

9 maart: Psalm 44:1-9. Geestelijke strijd

Vandaag het eerste stukje van een dringende smeekpsalm: het begint met een lofzegging. Dankzij U zijn we bewoners van dit heerlijke land geworden. Niet door onze militaire kracht maar door uw genade. Hier schemert al een beetje door (zoals vaker in de psalmen als de macht van wapens wordt gerelativeerd) dat de strijd niet primair een militaire maar een geestelijke strijd is.

10 maart: Psalm 44:10-25. En toch houdt God van ons...

Hoe is het mogelijk dat God zijn volk verlaat? En dan nog wel een volk dat trouw is gebleven aan Hem? Blijkbaar is het niet zo overzichtelijk als wij wel zouden willen: "als je gelovig bent, gaat het goed, als je ongelovig bent, gaat het fout." Nee dus. In die situatie past een smeekgebed, een grondige klacht. De klacht van vers 23 (om onze trouw aan U zijn we voortdurend in levensgevaar, en worden we behandeld als slachtvee) komt ook in Romeinen 8: 36 terug. Maar Paulus voegt eraan toe, omdat Hij Christus heeft leren kennen: ik ben er zeker van dat ook deze rampen ons niet kunnen scheiden van God die ons liefheeft in Christus Jezus!

Daarmee is de klacht niet gesmoord of beantwoord. Maar de Geest van Christus geeft bij alle gegronde klachten moed om vol te houden doordat Hij ons blijvend zicht geeft op Christus.

11 maart: Deuteronomium 4:1-24. Laat je vormen tot beeld van God

Door grote eerbied voor de grootheid en heiligheid van God kan Israël een positief zelfbeeld ontwikkelen: we hebben een geweldige God, die heel dichtbij is, die luistert naar het gebed, we hebben prachtige geboden, waar buitenstaanders jaloers op kunnen zijn. We hebben ze uit Gods eigen mond gehoord! Hou God hoog, door Hem niet neer te halen in een afbeelding van iets uit deze schepping, dat zou de omgekeerde wereld zijn. In plaats van zichtbare beelden te maken van God, moet Israël door gehoorzaamheid aan zijn geboden in eigen leven het beeld van God op aarde zichtbaar maken.

12 maart: Deuteronomium 4:25-49. Afgoden zijn uiteindelijk niks

De preek van Mozes neemt een dreigende wending: hij ziet het al aankomen dat Israël, in de loop van de tijd, God en zijn geboden zal vergeten. God zal dat niet kunnen laten lopen. Hij zal ze onder de volken aan de volken gelijkgeschakelen. Maar meteen schijnt het evangelie er weer doorheen: op die manier zal Israël ontdekken dat het dienen van afgoden geen bevrediging kan geven en het zal weer terugkeren naar de HERE, die zich dan ook laat vinden! Vergeet nooit hoe graag Hij met je omgaat.

13 maart: Deuteronomium 5. Tien Geboden uit Jezus' mond.

We horen de Tien Geboden wekelijks in de morgendienst voorlezen (als we het al echt horen en niet wegdromen, wat niet denkbeeldig is bij onze gewoonte om het telkens maar weer, week in week uit, voor te lezen). Maar de eerste keer toen de Tien Geboden live werden afgekondigd, stond de hele berg in vuur en vlam. Zo indrukwekkend dat niemand overeind kon blijven. Israël had echt Mozes nodig als middelaar of transformator. Wij kunnen nooit buiten Jezus Christus om naar de Tien Geboden luisteren en naar de toepassing ervan zoeken. Heb je gemerkt hoe de Here reageert op het verzoek om een middelaar (vers 28-29)? Wat verlangt Hij ernaar dat we werkelijk leren luisteren en dan ook alles in praktijk brengen!

14 maart: Deuteronomium 6. Geloofsoverdracht

Dit hoofdstuk gaat over de overdracht van het evangelie aan de komende generaties. De opdracht om Gods geboden in te prenten (vers 7) werd nogal eens gebruikt als argument voor het uit het hoofd leren van de catechismuszondagen. Nogal vergezocht: het gaat hier niet om een klaslokaal en een leerboek, maar om het dagelijkse leven waarin ouders bij hun daadwerkelijke voorbeeld telkens verwijzen naar de geboden van God.

Als jongeren hun vragen stellen over die soms lastige geboden, moet het antwoord beginnen bij het evangelie van de bevrijding uit Egypte, bij Christus en zijn Heilige Geest.

15 maart: Deuteronomium 7. Exclusieve liefde

Een combinatie van tedere liefdesuitingen én de oproep om radicaal te durven zijn. Het geheim van je leven ligt in Gods keus vol liefde voor jou. Het is een onbegrijpelijk voorrecht, dat je niet aan jezelf te danken hebt maar alleen aan zijn wonderlijke belofte en keus.

Verspeel dat nou niet door andere goden in je leven een plekje te geven. Het is een bedrieglijke gedachte dat die goden je vrij laten om de Here voluit te dienen.

Veel gemengde huwelijken zijn een valstrik gebleken voor de radicale navolging van Christus. Maar hoe zit het in onze 'niet-gemengde' huwelijken: is daar wel een gezamenlijke en onverdeelde toewijding aan Hem?

16 maart: Deuteronomium 8. Alleen woestijnbenen kunnen de weelde dragen

De beschrijving van beloofde land lijkt hier wel op de reclametaal van een toeristische folder. Zo graag wil God ons ertoe verleiden hier binnen te gaan.

Maar tegelijk maakt Hij duidelijk dat het grote risico van zo'n gelukkig leven is dat je God vergeet, dat het om jezelf gaat draaien, dat je verwend wordt en God niet meer nodig hebt. Het zijn sterke benen die de weelde kunnen dragen.

Vergeet daarom nooit de woestijnervaring: moeilijk, maar juist toen bleek de Here wonderlijk dichtbij. Gewoon brood (hoe overvloedig belegd ook) kan je nooit echt verzadigen. Wel de woorden uit Gods mond.

17 maart: Deuteronomium 9. De onmogelijkheid van het verbond

Op de drempel van het beloofde land maakt Mozes ons duidelijk dat het feitelijk onbegonnen werk is voor God om met mensen zoals wij in zee te gaan: elke keer maken wij ons weer onmogelijk bij God. Alleen via de middelaar die maar blijft bidden, is er de mogelijkheid om te overleven.

18 maart: Deuteronomium 10. Herstart

Via de voorbede van de middelaar maakt het verbond een herstart nadat het vastgelopen was. Voortaan zal het document van het verbond (de twee stenen platen met de tekst van de tien geboden) opgeborgen worden in de ark en behoedzaam door de dienst van de Levieten worden omringd!

Vanuit deze dienst van de verzoening, vanuit Christus, komt nu de oproep tot de besnijdenis van het hart. De Geest wil de geboden in het Nieuwe Verbond in ons hart schrijven.

God werkt aan een volk met hart voor Hem en hart voor hun naasten. Speciaal de buitenstaanders, de vreemdelingen, worden genoemd: de liefde van God voor zijn volk moet de wereld verder door.

19 maart: Psalm 45. De bruiloft van het Lam

Een bruiloftslied voor de koning. Probeer het je voor ogen te stellen, de stijlvolle pracht van zo'n oosterse bruiloft. De koning gaat via zijn huwelijk internationale betrekkingen aan. Zijn invloed breidt zich uit over de aarde.

De koning heeft hier bovenmenselijke trekken (vers 7). Hij is de Messias, de zoon van God (Hebreeën 1:8-9). Uit alle volken kiest Hij zijn gemeente die Hij tot zijn bruid verheft. Heel de aarde moet onder zijn zegenende invloed komen.

20 maart: Deuteronomium 11:1-12:1

Het volk Israël staat op het punt om de Jordaan over te trekken en het land Kanaän in bezit te nemen (vs.31). En in dat land wil de HERE Zijn volk zégenen. In dit hoofdstuk roept de HERE het volk op om geen verandering op te werpen, zodat Hij hen zou moeten straffen ('vloek') in plaats van zegenen. Om deze oproep kracht bij te zetten, wijst de HERE hen op de plagen, waarmee Hij Egypte strafte (vs.3-4) en op de straffen, die Hij binnen Zijn volk uitdeelde vanwege hun ongehoorzaamheid (vs.5-6). Het is dus een oproep om heilig ontzag voor de HERE te hebben. En om vanuit die houding Zijn geboden te bewaren. Tegelijk is het ook een oproep om de HERE te dienen uit liefde (vs.13, 22). Voor de HERE is dat kennelijk geen tegenstelling. Het moet samen gaan. En dat is, wat de Israëlieten ook hun kinderen moeten leren (vs.19, 21; vgl. 6:6-9). Dan zal de HERE hen zéker zegenen.

21 maart: Deuteronomium 12:2-31°

Israël is een uniek volk. Omdat hun God uniek is! Daarom geen afgoderij, zoals de heidenvolken, die vóór hen in Kanaän woonden, pleegden te doen. Dus ook geen beelden, offerhoogten, gewijde palen, etc. De HERE houdt Zijn volk hier het 1e en het 2e gebod voor. Zó wil Hij gediend worden. En daarbij hoort ook, dat de HERE één centrale plaats kiest om onder Zijn volk te wonen: het heiligdom in Jeruzalem. Opvallend is hoe royaal de HERE Zijn volk daarbij behandelt. Hij wil, dat ze hun 'vaste' en hun 'vrijwillige' bijdragen naar de tempel brengen. Maar intussen mogen ze – buiten die bijdragen om – thuis van hun bezit genieten. Als ze bij hun rijkdom hun naaste (de Leviet) maar niet vergeten. Zo wil de HERE Zijn volk vréugde geven. En die vreugde berust op de bediening van de verzoening, zoals die in dat heiligdom plaats vindt. Vandaag mogen we zeggen: onze vreugde berust op het offer van Christus, waardoor Hij ons met God verzoend heeft.

22 maart: Deuteronomium 13:1-19°

Twee elementen komen in dit hoofdstuk duidelijk naar voren. Dat is in de eerste plaats de mogelijkheid, dat afval van de HERE veroorzaakt wordt door verleiding van binnenuit. Eigen kerkleden of eigen familieleden kunnen je tot zonde verleiden (Mat.10:37). Ook in de nieuw-testamentische gemeente wordt daarvoor herhaaldelijk gewaarschuwd (o.a. 1 Kor.5:11-12; Gal.1:7; 1 Tim.1:3 e.v.; 1 Joh.3:18-19). En dat is om de andere gemeenteleden op de proef te stellen (vs.3; vgl. 1 Kor.11:19). Met als doel, dat ze op het laatst elke proef kunnen doorstaan. In de tweede plaats moeten die verleiders worden aangepakt (vgl. 1 Kor.5:13). Zo geeft God alle gemeenteleden verantwoordelijkheid voor elkaar. Opdat de héle gemeente de HERE dient met een toegewijd hart.

23 maart: Deuteronomium 14

Bij de onreine dieren gaat het om dieren die allemaal, op de één of andere manier, met de dóód te maken hebben: aaseters, roofdieren, e.d. God leert Zijn volk om daar een afschuw van te hebben, omdat Hij Zelf de God van het Léven is. Die Zijn volk wil bevrijden uit de macht van de dood (= rijk van de sátan). God wil de dood niet. Hij zendt Christus, om de dood te overwinnen. Zo wijst deze wetgeving van rein en onrein naar Pasen. En uiteindelijk naar de Wederkomst.

Het onderscheid rein-onrein wordt ook toegepast op de offerdieren: 10% van alle opbrengst moet aan de HERE geofferd worden. Om daarmee de eredienst (priester en Leviet) te onderhouden en de arme (vreemdeling, wees en weduwe) te ondersteunen. Zou 10% ook voor ons vandaag een goede richtlijn kunnen zijn? Uiteindelijk moet het gaan om dankbaarheid voor de zegen van de HERE (vs.29).

24 maart: Deuteronomium 15

Het sabbatsjaar (het zevende jaar) wordt genoemd 'het jaar van de kwijschelding' (vs 9). Daaruit blijkt, dat het de HERE hierbij gaat om de armen. Wanneer iemand in nood zit, moet je hem helpen. Bijvoorbeeld door hem geld te lenen. Maar iemand, die echt arm is, moet ook weer van zijn schulden afgeholpen worden. En laat niemand er spijt van hebben, wanneer hij een arme helpt. Want zo verzamelt hij schatten in de hemel. Wees dus royaal! (vgl. Mat.6:4; Luc.12:33; 14:14). Bovendien: het is God, die je zo gezegend heeft, dat je kón helpen. Daarom is zo'n gift ook een bewijs van dankbaarheid jegens de HERE. In het verlengde daarvan ligt de bepaling, dat een hebreeuwse slaaf (een broeder die uit armoede zich aan een ander verkoopt) in het zevende jaar moet worden vrijgelaten. En dan krijgt hij zelfs een startkapitaal mee om een nieuw begin te kunnen maken!

25 maart: Deuteronomium 16

Drie grote feesten kende Israël:

a) het Pascha: viering van de bevrijding uit Egypte; ook wel genoemd: het feest van de ongezuurde broden; zie Ex 12. Voor ons vandaag het feest van onze bevrijding door Christus, die het ware Paaslam is (Joh.1:29; 1 Kor.5:7).

b) het feest der (zeven) weken: het feest van het begin van de oogst, van de eerstelingen; ook wel genoemd het Pinksterfeest (Pinkster=50^e). Ook de uitstoring van de H.Geest op Pinksteren (Hand.2:1) is een feest van 'eerstelingen': er volgt nog een hele oogst! (Rom 8:23).

c) het Loofhuttenfeest: viering van het binnenhalen van de complete oogst. Nieuwtestamentisch gezien zou je hierbij kunnen denken aan de Wederkomst van Christus (Mat.13:39).

Bij elk feest gaat het om viering van wat de HERE geeft aan Zijn volk. Daarom geeft men ook iets aan de HERE. Tegelijkertijd mag men ook zelf genieten van de overvloed, waarmee de HERE hen gezegend heeft. Met name het Loofhuttenfeest werd uitbundig gevierd: zo royaal is God voor Zijn volk. Bij nieuwtestamentische toepassing is dat nog duidelijker!

26 maart: Deuteronomium 17

Op zonde tegen het Eerste Gebod (afgoderij) staat de meest zware straf: dood door steniging. Maar er wordt wel een stukje zorgvuldigheid ingebouwd: er moet terdege onderzoek worden gedaan, de zaak moet onomstotelijk vaststaan, er zijn minstens 2 getuigen nodig. De laatste zin van vs 4 wijst erop, dat 'tucht' ook als doel heeft om de 'gemeente' te beschermen. Die zorgvuldigheid blijkt ook in de 'hoogste rechtspraak' onder Israël, waarvoor de HERE speciaal een priester en een rechter aanstelt. Voor de moeilijke gevallen. De uitspraak wordt in feite gedaan 'namens de HERE' (vs.12). Van de straf op ongehoorzaamheid aan de gedane uitspraak moet een preventieve werking uitgaan (vs.13).

Later is het de koning in Israël, die recht moet spreken. Al in dit hoofdstuk stelt de HERE regels voor die koning in de zogenaamde 'koningswet' (vgl. 1 Sam.8).

27 maart: Deuteronomium 18

De Leviet en de priester, de hele stam Levi, ontvangt geen erfdeel in Kanaän: hun erfdeel is de HERE. Ze zijn aangewezen om op speciale manier de HERE te dienen. De HERE draagt er dan ook zorg voor, dat het hen niet aan 'inkomsten' ontbreekt.

In dit hoofdstuk doet de HERE verder twee dingen. Hij verbiedt alle 'occultisme'. Zijn volk mag niet houvast zoeken buiten de HERE om. In horoscoop, 'glaasje draaien' of spiritisme. Dat hoort bij het duistere rijk van de satan. Vervolgens stelt de HERE het ambt van profeet in: via de profeet is de HERE Zelf te raadplegen. Zij geven Woorden van God door. Daarom moeten wij ook vandaag de HERE 'raadplegen' via Zijn Woord. En uiteindelijk is deze tekst een profetie van de komst van Jezus Christus: de hoogste Profeet en het vleesgeworden Woord.

28 maart: Deuteronomium 19

De HERE vindt het heel erg, wanneer onder Zijn volk onschuldig bloed vergoten wordt. Daarom neemt de HERE bij voorbaat maatregelen: in Kanaän moeten 'vrijsteden' worden aangewezen, als veilige havens voor wie per ongeluk iemand anders van het leven beroofde. Maar de HERE voorkomt tegelijk ook misbruik van zo'n vluchthaven.

Verder bepaalt de HERE, dat valse getuigen een groot risico lopen: wanneer na zorgvuldig onderzoek blijkt, dat iemands getuigenis vals is, dan krijgt hij de straf, die de aangeklaagde zou hebben gekregen, wanneer zijn schuld was komen vast te staan. Bij valse beschuldiging van een overtreding waarop de doodstraf stond, kan de valse getuige dus de doodstraf krijgen. Ook hier weer: preventief karakter van straf (vs.20). Met de uitdrukking "oog om oog en tand om tand" wil de HERE de straf in evenwicht brengen met de begane overtreding.

29 maart: Deuteronomium 20

De HERE bereidt Zijn volk erop voor, dat ze in deze wereld tegenstand zullen ontmoeten. Israël in de woestijn en bij de inname van Kanaän. Maar tegelijk bemoedigt de HERE: je hoeft voor niemand bang te zijn; Ik geef jullie de overwinning. Daarom hoeft niet krampachtig elke man onder de wapens: in bepaalde omstandigheden mag je thuis blijven. Het hangt niet van het aantal strijders af. Maar van de HERE alleen. Met steden buiten Kanaän mag vrede gesloten worden, maar binnen Kanaän moeten alle bewoners worden uitgeroeid: om Israël te beschermen tegen afgoderij en beeldendienst. En breng geen onnodige schade toe aan de natuur!

30 maart: Deuteronomium 21

Wanneer de dader van een moord onbekend is, zal geen onschuldige gestraft worden. Priesters zijn er om recht te spreken en verzoening te doen.

In Israël kwam het kennelijk regelmatig voor dat een man twee vrouwen had. Denk aan Abraham en Jakob. En aan Elkana (1 Sam.1). De HERE wijst op de gevaren daarvan en stelt regels. Maar geen straf of gedwongen scheiding. Vanwege de 'hardheid van hun hart'? Denk aan de scheidbrief, die om die reden werd toegestaan (Mat.19).

Opvoeding van kinderen moet soms met harde hand gebeuren. Om hun leven te redden! (Spr.23:13,14). Doodstraf door ophanging is door God vervloekt. Denk aan de kruisdood van Christus (vgl. Gal.3:13).

31 maart: Psalm 46

Deze Psalm is te lezen tegen de achtergrond van 2 Kon.19: Israël in het nauw, maar de HERE geeft op ongedachte wijze uitkomst. Je hele bestaan kan op zijn grondvesten schudden, maar de HERE is "Immanuël" – Hij is met ons. Dankzij Christus. Die belofte staat centraal: een burcht is ons de God van Jakob (vgl. Lutherlied, Gezang 401 uit het Liedboek). Binnen die muren ben je veilig. Jeruzalem als beeld van de Kerk: God is in haar midden (vgl. Mat.18:20). Het ziet uiteindelijk op het Nieuwe Jeruzalem (Openb.21:2,3). Wanneer de aarde weer een Paradijs wordt (Openb.22:1,2).

1 april: Deuteronomium 22:1-12

Naastenliefde is: zijn schade zoveel mogelijk voorkómen. Dat geldt helemaal voor je eigen broeders en zusters. En ook méér: niet alleen materiële schade voorkomen, maar opkomen voor zijn geestelijk welzijn. Daarom: hem lief hebben.

God heeft deze wereld weloverwogen geschapen. Er is over nagedacht. God heeft een zinvolle orde aangebracht. Dat is wat de mens moet respecteren. Man en vrouw zijn verschillend geschapen, met een verschillende verantwoordelijkheid. De hele natuur zit wonderlijk mooi in elkaar. Dat moeten we honoreren. En God is de Schepper van het léven. Van het mensen-leven. Daar moeten we zuinig op zijn. Niet alle experimenten zijn geoorloofd (genetische manipulatie, klonen).

2 april: Deuteronomium 22:13-29

Uit dit bijbelgedeelte blijken een paar dingen. Het eerste is, dat ouders een taak hebben ten opzichte van hun kinderen. Ze zijn verantwoordelijk. Ze voeden hen op, nemen het zo nodig voor hen op, bereiden hen ook voor op een huwelijk. Op het moment van de officiële huwelijksluiting zijn ouders van die verantwoordelijkheid ontslagen. Tenzij er iets mis gaat!

Het tweede is, dat God de seksuele gemeenschap tussen man en vrouw nadrukkelijk voor het huwelijk wil reserveren. Op overspel staat de doodstraf. Maar op seksuele gemeenschap vóór het huwelijk staat op z'n minst een boete. En het verplicht ook tot een officieel huwelijk. De lichamelijke eenwording is uiting van wederzijdse innige liefde. En daarom iets om zuinig op te zijn!

3 april: Deuteronomium 23:1-26

De vele verschillende bepalingen in dit hoofdstuk zijn moeilijk onder één noemer te vatten. Toch hebben ze allemaal te maken met het feit, dat Israël – als volk van God – een heilig volk is. Die heiligheid stelt voorwaarden aan de samenkomsten (vs.1-8). Een onbesnedene (wegens lichamelijke verminking of vanwege heidense afkomst) kon niet zomaar meedoen. Die heiligheid houdt ook reinheid en hygiëne in. Een oorlogssituatie is geen excuus om je daar niet aan te houden: de HERE voert immers de oorlogen! Die heiligheid bepaalt ook je persoonlijke omgang met de HERE. En met je naaste.

4 april: Deuteronomium 24

Het huwelijk is de HERE heilig. Dat blijkt bijvoorbeeld uit vs.5: een goed begin is het halve werk! Daarom kan echtscheiding niet zomaar (vgl. Mat.19). Tijdelijk heeft de HERE dit toch 'gedoogd', maar dan met de voorwaarde, dat er een 'scheidbrief' moest komen. En met het gevolg, dat een tweede huwelijk voor de vrouw "verontreiniging" betekent.

Verder is dit hoofdstuk uitwerking van het thema: je naaste liefhebben. Dus hem niet hard behandelen, de armen van eten en kleding voorzien, hem niet beroven van (een bron van) inkomsten, zijn leven niet in gevaar brengen (bijvoorbeeld door besmetting met melaatsheid).

En voor de verkeerde dingen die iemand doet, is hij persoonlijk verantwoordelijk (vs.16; vgl. Ezech.18).

S.M.Alsersda, Hoogkerk

5 april: Deuteronomium 25

Veertig stokslagen, dat liegt er niet om. Maar er mag dan ook niet een slag meer gegeven worden. Het werd de officiële lijfstraf van de synagoge. Voor de zekerheid telde men één minder: de "veertig-min-één" heette dat. Volgens Calvijn matigde men zich daarmee de waardeloze lof van mildheid aan, alsof zij God zelf in mildheid moesten overtreffen!! Paulus vertelt, dat hij deze straf vijf keer heeft moeten ondergaan. Vijf keer! (2 Kor.11:24). Hij moet al die vijf keren kapot geweest zijn! De bedoeling van deze bepaling van Deut. 25 is duidelijk: er zal beheersing zijn in de straf, er mag geen uitschakeling volgen uit de maatschappij! Dwz: Je kunt je maar niet laten gaan! Geen ongebreidelheden! En geen fanatisme. En daar kunnen we allemaal nog van leren.

Datzelfde geldt ook van de voor ons gevoel wonderlijke bepalingen van het zwagerhuwelijk. God wil dat de door Hem gegeven plaats in de maatschappij wordt gerespecteerd. "Legale" verrijking dank zij de dood van een ander is diefstal! Een beetje verder nadenken over deze bepaling kan ons óver de bevreemding vanwege de vorm heen tillen naar de conclusie, dat hier een stuk materialisme bij de wortel wordt afgesneden!

En dan nog weer heel wat anders: geen onbeschaamde handtastelijkheden; ook niet als je ze zou kunnen verontschuldigen vanwege de omstandigheden. "Uit de hardheid van de bepaling mag blijken hoezeer ingetogenheid aan God behaagt", zegt Calvijn. En laten we dat dan maar goed tot ons laten doordringen. En wat leert ons het scherpe woord 'gruwel' ten aanzien van gesjoemel met gewichten over fraude, corruptie, ontduiking etc? Genoeg, denk ik! Al die bepalingen van het oude testament worden door ons wellicht wel eens wat al te gauw op de zolder van de 'afgeschafte wetten' gezet.

6 april: Deuteronomium 26

En hele liturgie van dankbaarheid bij de aanbidding van de eerste vruchten van de oogst. Elk jaar weer opnieuw. En elk jaar wordt daarbij dus weer het hele verhaal van vroeger verteld vanaf de zwerfende Arameeër tot en met het moment dat jij daar met je mand vol vruchten bij de priester staat: "en nu zie, nu sta ik hier en bied dit aan U aan HERE, mijn God". Het hele verhaal van de geschiedenis in de jaarlijks terugkerende liturgie van de dankdag! En dan die zin: "gij zult u verheugen voor het aangezicht van God". Hij is de God die leven geeft! Vier dan feest en hef het glas! En ja, nog wat: vergeet de tienden niet! En vergeet zijn geboden niet. Royale onderhouding van al die goede bepalingen houdt de stroom van het goede-leven-met-God in zijn bedding. "Dan zal Hij u maken tot een lof en een sieraad en dan zult gij zijn volk zijn in heiliging". Heiliging is altijd weer het slotakkoord van de wet!

7 april: Deuteronomium 27

Het beloofde land - hoe zeker ook de belofte is - kan slechts betreden worden door de poort van de witgekalkte stenen waarop de geboden van God zijn geschreven! Een schitterend voorbeeld van de 'voorwaardelijkheid' van de beloften bij alle onvoorwaardelijke waarachtigheid ervan!

En wat moet dat tegen de bergwanden hebben geschald: de tekst van de wet gesproken door de ene helft, en het antwoord uitgeroepen door de andere helft van het volk! De liturgie-in-wisselzang van de aanvaarding van de wet: de verbondsvernieuwing waarmee het nieuwe leven in het beloofde land zijn plechtige begin zou moeten krijgen. Hoe moet dat 'Vervloekt' en 'Amen' hebben gedreund over de dreven!

8 april: Deuteronomium 28:1-14

Indrukwekkend is dit hoofdstuk. Vandaag lezen we het begin: gezegend zult gij zijn.... gezegend zult gij zijn... Het goede leven valt open. Weidse perspectieven worden geboden. En achter de horizon is er nog meer. Altijd! De ene zin rolt over de andere heen. Gods beloften zijn eindeloos. Zijn beloften kunnen de weg wijzen zoals de wolk het in de woestijn deed. Als je daar dan maar achter aan gaat. De waarheid van Gods beloften hangt niet af van de gehoorzaamheid eraan, maar de vervulling wordt wel daaraan gebonden.

9 april: Deuteronomium 28:15-44

Maar weiger je te luisteren..... Het blijkt de inleidende zin te zijn voor het ene na het andere onheil. Het is ronduit verschrikkelijk het allemaal te horen en te lezen. Het dondert over je heen. En het is nog maar de helft. Morgen gaat het allemaal nog verder. Het is als een afdaling in steeds diepere duisternis: het ene wee is nog niet voorspeld of het volgende wordt al beschreven. En wie bedenkt, dat dit alles woord voor woord ooit ook in vervulling is gegaan, kan zich nauwelijks onttrekken aan een gevoel van beklemming. Het is God zelf, die het allemaal laat opsommen, ramp na ramp. Het is zijn liefde die waarschuwt. Het is zijn liefde waarmee Hij dit volk uit het niets heeft opgetild tot zijn heel speciale eigendom. Het is zijn getergde liefde waarmee Hij hen zal overgeven aan zichzelf, als zij dat verkiezen. Is de straf tenslotte niet altijd de bevestiging van de eigen keus? Is het tenslotte niet zo, dat wie Hem verlaat, zelf hiervoor kiest?

10 april: Deuteronomium 28:45-69°

Het is tenslotte de totale afbraak niet maar van een gezegend leven van evenzoveel personen, maar afbraak van de structuren, de ordeningen, de gezags-, en liefdesrelaties. De natie wordt onder de voet gelopen. Er is geen plek meer om te wonen. Basale gevoelens zullen omslaan. En achter het ene wee duikt nog altijd een volgend op. Het is nooit genoeg. De mens zal de mens een wolf worden. En bescherming zal er niet meer te vinden zijn. De verspreiding over de volkeren is het einde van het nationale bestaan van een volk. En zelfs dan is er nog geen rust: heimwee – de 'tering van de ziel' -zal je kracht verteren. En het allerlaatste is de totale terugkeer naar het punt nul: ik zal u over zee terugbrengen naar Egypte. Dat is een geladen woord. Is alles niet begonnen met die bazuinstoot: "Ik ben de HERE uw God die u uit Egypte heb bevrijd"? De geschiedenis wordt teruggedraaid. Alles wordt ongedaan gemaakt. Terug naar Egypte. Dat is terug naar de dood. En je leest het bij Jeremia: het is allemaal gebeurd. Daaruit leer je God kennen. De God van de zegen en de vloek!

11 april: Psalm 47

Een lied als een tamboerijn. Je springt er bij op. Daarvoor is het ook bedoeld: de oproep aan de hele wereld om op te staan en God te eren, de koning over heel de aarde. Als u nog eens gedacht zou hebben, dat het Oude Testament ook maar een beperkte boodschap had voor een klein volkje op een afgelegen stukje van de wereldbol..... Zijn plannen reiken verder. De lijnen worden wereldwijd getrokken. Dat springt eens uit de voegen van het kleine land rondom Jeruzalem. Zing maar mee en klap in de handen. (Heb u er wel eens op gelet hoe schitterend de Geneefse melodie van deze psalm bij de inhoud past? Dat waren me toch vaklui die componisten van Geneve!)

12 april: Deuteronomium 29:1-28°

Midden in deze herhaling van de lessen van de geschiedenis staat de ontdekkende zin: Het kan zijn dat iemand bij het horen van al deze vervloekingen zichzelf gerust stelt en denkt: Mij kan niets gebeuren ook al ga ik mijn eigen gang...." Het is de niet aan enige eeuw gebonden en niet tot enig tijdperk beperkte karakteristiek van de 'godeloze'. Dat laatste woord gebruiken we niet graag; het klinkt zo zwaar en is zo veroordelend. Maar alle 'godeloosheid' begint met deze gedachte. En ze ligt zo dicht bij. Namelijk binnen handbereik van elke christen. Nog dichter bij: ergens zo maar in een plooi van het eigen hart. Het woord 'secularisatie' is ook zo'n eng 'groot' woord, dat we graag alleen maar gebruiken voor wat buiten het eigen huis gebeurt. Het begint altijd met een gedachte in het eigen hart. En dan nog wat: hier al, nog vóór Israël het beloofde land was binnengetrokken, worden Sodom en Gomorra gebruikt als altijddurende levende voorbeelden van wat God doet. Het is een thema dat door heel het Oude en Nieuwe Testament speelt. Jezus zelf heeft het ook gebruikt.

13 april: Deuteronomium 30

Is dat niet het unieke van deze God, dat Hij van te voren ook aankondigt, dat Hij zal luisteren naar ieder die zich bekeert? Dat Hij dus nooit de zaak gewoonweg definitief afsnijdt. Na al die vreselijke woorden van de voorgaande hoofdstukken, staat dit hoofdstuk als een parel in de vassing van Gods ernst. "Ik heb jullie de keus gegeven" (vs.1). "Kies dan heden" (vs.15). "kies dan voor het leven" (vs.19) En dan vers 11: De wet die Ik je geef, gaat niet boven je macht. Licht niet op Mars of in het land Utopia. Maar je kent hem uit je hoofd, je draagt hem in je hart. Als het nu eens zo was, dat je er ongelofelijke inspanningen voor zou moeten doen.... Ja, dan zou het misschien wel meer impact hebben. Een mens wil immers altijd zelf wat doen: op zijn blote knieën naar Rome kruipen, zich kapot geselen in een cel (Luther) –"goede meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven", vroeg die sympathieke rijke jongeling - maar nee: voor ieder geldt: gewoon doen wat God zegt. Dat is veel 'moeilijker'. Zullen wij het maar naar ons toe vertalen als: Wees nu maar gewoon een christen! Wat een psychologie steekt er achter deze woorden. Wat kent God zijn volkje goed!

14 april: Deuteronomium 31:1-13

Hoe indrukwekkend moet dat geweest zijn: die oude man van 120 jaar, die daar zijn laatste aanwijzingen gaf, zijn opvolger aanwees, de tekst van Gods wet in verzekerde bewaring gaf, en de jaarlijkse voorlezing ervan regelde. Op het Loofhuttenfeest moet dat gebeuren, ja, uitgerekend op het laatste feest in de reeks van de oogstfeesten, het meest vreugdevolle, de jaarlijkse bevestiging van Gods goedheid over zijn volk. Tot en met in het boek Openbaring is dit het gróte feest! En juist dan de voorlezing van de wet.

15 april: Deuteronomium 31:14-30

In dit gedeelte wordt het 'lied van Mozes' aangekondigd. Het is zoveel als de grondwet voor het bestaan van Israël. God zelf geeft er de opdracht voor om dit lied te dichten. Dat is heel bijzonder. Ook als wij alle psalmen in de bijbel als geïnspireerd beschouwen, dan krijgt dit lied daardoor toch wel een extra accent. Bovendien geeft God de opdracht dat men dit lied uit het hoofd moet leren! Het wordt genoemd in Openb. 15:3, als degenen die de overwinning hebben behaald op het beest en zijn beeld bij de glazen zee staan en zingen "het lied van Mozes, Gods dienaar, en het lied van het Lam".

16 april: Deuteronomium 32:1-18

Daar staat het. De hemel en de aarde, die er altijd zullen zijn tot aan de dag, dat ze worden opgerold, worden als getuigen aangeropen. Wat hier volgt is van universele gelding. En het wordt gezegd ten overstaan van de blijvende getuigen, wie God is en hoe zijn volk is. Keer terug naar de daden in de geschiedenis: er is geschied en er staat geschreven. De feiten zijn de basis van de dogma's. Het geloof in deze God is geworteld in zijn daden. Bedenk ze, houd ze vast. Leer ze uit je hoofd. "Jakobs kinderen vond Hij in een land van steppen....Hij omringde ze met zijn zorgen". En zo ging het maar door. Hier al worden de tonen aangeslagen waarvan de psalmen hun melodieën hebben gemaakt en de profeten hun preken. En de echo's klinken door tot in het nieuwe testament: Johannes de Doper, Jezus, Petrus en Paulus, totdat het lied klinkt bij de "glazen zee". Zo is nu God. En zo is nu zijn volk. "God die hen als een vader had verwekt en als een moeder gebaard, aan Hem gingen ze voorbij, Hem vergaten zij." Het is het dreunende dreigende ritme waarvan de melodie van de geschiedenis naar ons toekomt.

17 april: Deuteronomium 32:19-38

Toen stond God op. Hij laat niet over zich heen lopen. Het wordt een angstaanjagend lied. En dan staat daar ineens, dat Hij om zijn eigen naam zich tenslotte inhoudt. Hij zou gedane zaken moeten maken, maar wat zal dan de tegenstander zeggen? Het zijn de klanken en de termen die door de grote profeet van de ballingschap Ezechiël worden overgenomen: "Ik doe het om mijns zelfs wil", zegt de HERE. "En ze zullen weten dat Ik de HERE ben". Hij brengt zijn oude plan tot uitvoering. Dwars door al dat geweld heen, roept Hij een volk tot leven en zal ze als een heilig volk voor zich stellen. En het zal duidelijk worden, dat Hij dat echt alleen doet. Sarcastisch klinkt de vraag: waar zijn nu jullie goden? Jesaja heeft die vraag overgenomen, en Jeremia en je ziet het tenslotte: God treedt op, en ze zullen beseffen, dat Hij alleen God is.

18 april: Deuteronomium 32:39-52

Het lied eindigt met een slotkoor, waarin alle stemmen worden ingezet om Gods grootheid te bezingen. De oproep overschrijdt de landsgrenzen. Het lied richt zich tot de naties. Gods lof moet wereldwijd gehoord worden.

En daarna worden de voorbereidingen getroffen voor het afscheid. Binnenkort zal het plaats vinden. Het wordt het slot van dit grootse boek. Mozes die vooraan ging, en die tussenbeide trad, die pleitte voor zijn volk, zijn dood zal het onderstrepen, dat God geëerd wil zijn, hoog gehouden, publiek door zijn vertegenwoordigers. Het sterven van deze grote voorganger zal voor eeuwig deze ondertoon meekrijgen. "Want jij en Aäron zijn mij ontrouw geweest, daar bij Kades in de woestijn heb je me mij niet het ontzag betoond, dat Mij toekomt". Hoe vaak doen wij hetzelfde?

19 april: Deuteronomium 33:1-19

De zegenwoorden van Mozes over elk van de stammen van Israël. Zoals vader Jakob zijn zonen bij zich riep voor zijn laatste woorden, zo doet Mozes het nu. Allen passeren ze de revue. Ieder zijn eigen zegen. Woorden van verstrekkende betekenis. Wonderlijk, als we bedenken, dat ze gesproken zijn in de velden van Moab, nog vóór de Jordaan was overgestoken.

20 april: Deuteronomium 33:20-34:12

Tenslotte: de allerlaatste woorden. Het weids perspectief: Israël, lieveling van de HEER. En er is geen God met deze HEER te vergelijken. Maken wij ons deze woorden ook eigen? Daar staan ze er toch voor in de bijbel? De HEER: het schild dat je dekt, het zwaard dat de overwinning brengt. Vertrouw dan ook op Hem. En doe het niet allemaal zelf.

En toen stierf hij, die merkwaardige man, de enige die met God mocht omgaan. Hoog rijst hij boven allen uit. Zijn gestalte beheerst het oude verbond. En toen riep God hem. Ik heb als kind het verhaal van zijn sterven nooit anders dan met ontroering ondergaan. Ik vond het eigenlijk niet eerlijk. Eén keer liet hij zich gaan, die meest zachtmoedige man op de aardbodem. En toen mocht hij het land niet meer binnen. Hij mocht het zien, vanuit de verte. En toen ik het later moest lezen voor onze kinderen uit de kleutervertelbijbel van Anne de Vries, heeft het me elke keer dat we er weer aan toe waren opnieuw ontroerd. Ik zou het u wel helemaal nog een keer willen overschrijven van die kunstenaar-verteller.

Laat me dan alleen het slot daarvan hier mogen afschrijven:

"Toen heeft Mozes afscheid genomen van de mensen en toen is hij weggegaan, helemaal alleen. Daar dichtbij was een hoge berg. Daar klom hij op.

De mensen keken hem na, zo ver als ze konden. Ze hielden zoveel van Mozes. Ze hadden zo'n medelijden met hem. Ze zeiden: "Och die arme Mozes!" Maar dat hoefde heus niet. Want toen Mozes op de berg was, kwam God zelf bij hem. Mozes kon zo ver kijken op die hoge berg. Toen zag hij tóch het mooie land, waar het volk straks wonen zou. God wees hem de groene weiden en de watertjes die daar door stroomden, de bergen, de bomen en de zee, heel in de verte. Het hele land zag Mozes en hij wist, dat zijn volk daar gelukkig zou zijn.

Toen zei God: "Kom, mijn kind, nu is het tijd". En toen heeft de Here Mozes meegenomen naar een land waar het nog veel mooier was. Dát mocht hij niet alleen zien, daar mocht hij ook binnengaan. Mozes ging naar de hemel. Daar was geen zonde meer en geen verdriet. Daar was niemand die mopperde. Daar was ieder blij en gelukkig!"

J.T. Oldenhuis, Helpman

21 april: Psalm 48

Ze zeggen wel eens: geloof vertekent je blik op de werkelijkheid. Zo indrukwekkend was Jeruzalem helemaal niet. Er waren in die tijd veel imposantere steden. Maar toch, het ligt er maar aan hoe je kijkt. Waarom zijn de dichters uit de kring van Korach zo lyrisch over de stad van God? Omdat God woont binnen haar vestingen (vers 4), omdat alles spreekt van zijn bescherming, rechtvaardigheid en trouw (vers 9, 11, 12, 14). Prijs je gelukkig: 'Wij hebben een sterke stad, een stad door de Heer omringd' (LvK 28). Misschien vertekent geloof je blik op de werkelijkheid niet, maar scherpt deze juist.

22 april: Jozua 1

Spannend moment. Israël trekt het land dat aan hen is beloofd binnen. Trouw en gehoorzaamheid aan de wet van Mozes is geen voorwaarde om het beloofde land binnen te trekken, maar wel de weg waarop dit zal gebeuren. Een andere weg is er niet. Toewijding, daar gaat het om. En verder: kracht en moed. Sterk in Gods kracht dan wel, want 'Ik ben met u, overal waar u gaat' (vers 9). Op welke manier zou Jozua 1 vandaag christelijke actie in een van God vervreemde wereld impulsen kunnen geven, denkt u?

23 april: Jozua 2

De eerste stappen in vijandig gebied zijn meteen al hele bijzondere. Hulp uit onverwachte hoek. Wat bewoog Rachab om de verkenners te helpen? Geloof, zegt eeuwen later de schrijver van de brief aan de Hebreeënen (Hebr.11: 31). Haar woorden in vers 9-13 laten zich dan ook lezen als een geloofsbelijdenis. Kwamen meer mensen maar zo onder de indruk van wat God doet! Wat zegt het u, dat deze vrouw een van de 'voormoeders' van de Heer mag zijn (vgl. Mat.1:5)?

24 april: Jozua 3:1-4: 9

De Jordaan is natuurlijk niet zo groot en breed als de Schelfzee. O.a. daarom zal de doortocht van Israël door de Schelfzee bij velen bekender zijn. Maar in allebei ontstaat een pad door het water. De krachten van de natuur houden hun adem in als God in actie komt. En dat is nou precies wat hier gebeurt: God komt in actie. Hij trekt voor zijn volk uit. De verbondskist gaat voorop en Israël volgt. Hoe leeft dat besef bij u, dat je God of zijn Zoon Jezus maar hoeft te volgen?

25 april: Jozua 4:10-5:15

Wie spannende verhalen wil lezen over Israëlitische heldendaden bij de verovering van het land, moet nog even wachten. Kennelijk gaan andere dingen voor. Wij verliezen ons snel in activisme, en vergeten de band met de Heer te onderhouden. Maar hoort dat juist niet voorop te gaan? Dat zal Israël niet gebeuren. Wie nog niet besneden was in de woestijn wordt nu besneden. Het pascha wordt gevierd. Wat komt het eerst in uw leven: actie of gebed? Let op de wonderlijke ontmoeting aan het eind: er is ook nog een leger van de Heer dat meereist. Je hebt het vaak niet eens door.

26 april: Jozua 6

Als er dan actie komt, is het wel vreemde actie. In stilte zes dagen achter elkaar rond de stad trekken. Wat zullen de mensen van Jericho ervan hebben gedacht? En de Israëlieten zelf? Op de zevende dag gebeurt het. 'Misschien heb jij zo'n Jericho', zingen Elly en Rikkert. Ach, dat is misschien wel een hele snelle vergeestelijking. Maar toch, de boodschap is duidelijk: niet alleen gaat God voorop in de, in onze, strijd, maar ook voert Hij deze alleen. Vertrouw daar dus maar op! En Hij maakt vaak gebruik van in onze ogen onmogelijke of kwetsbare middelen. Is het kruis van Jezus daarvan niet het levende bewijs? En moet je zien wat er door dat kruis allemaal 'instort'!

27 april: Jozua 7

Waarom lukken sommige dingen niet die je bv. als kerk onderneemt? Zou er ook zonde achter kunnen zitten, waardoor de zegen van God wordt geblokkeerd? De zonde van Achan moet eerst worden weggebrand om Gods zegen en nabijheid te kunnen wegdragen. Zo wordt het dal Achor schroeiplek van Gods toorn en is Jozua 7 een zwarte bladzij in Israëls geschiedenis. Let op de 'nawerking' van Jozua 7 in de Bijbel. Hosea profeteert: 'Het dal Achor zal worden tot een deur der hoop' (Hos.2: 14). Gods toorn maakt het leven met Hem niet onmogelijk, maar wil het juist herstellen. De contouren van Golgota doemen op: zwarte bladzij in de menselijke geschiedenis, schroeiplek van Gods toorn, maar tegelijk: plaats van oneindige barmhartigheid.

28 april: Psalm 49:1-13

Een lied van wijsheid uit de kring van Korach (zie vers 4). Wijsheid is in het Oude Testament geen studeerkamer-zaak, maar altijd iets van, in en voor het gewone, alledaagse leven. Wijs is hij/zij, die leeft in vroomheid en toewijding aan God en zich door Hem laat 'wijzen'. De wijsheid van dit lied is, dat niemand de dood kan ontlopen, rijk of arm, wijs of dwaas. Een open deur? Dat ligt er maar aan. Want als dat zo is, waarom dan je vertrouwen stellen op bezit of je eer zoeken in rijkdom? Je kunt er je dood toch niet mee afkopen. Drong deze praktische wijsheid maar iets meer door in onze harten en gedachten!

29 april: Psalm 49:14-21

Eigenlijk weten we het allemaal wel: rijkdom is vergankelijk en geld maakt niet gelukkig. We projecteren deze psalm op alle rijken van vandaag en schudden ons hoofd over het materialisme in de wereld van vandaag. Maar bevrage nou ook eens jezelf. Hoe gelukkig word ik van mijn geld? Wat probeer ik 'af te kopen' met mijn bezit? Eigenlijk is het zo gemakkelijk en vanzelfsprekend nog niet om te leven vanuit het besef van vers 16: God zal mijn leven verlossen. Als je dat bij je binnen laat komen, kan de psalm de 'weg wijzen' in economisch slechte én goede tijden.

30 april: Jozua 8:1-23

'Ik geef u de stad in handen', zo luidt de toezegging van God aan het adres van Jozua. En God doet het ook echt. Ook al ben je geneigd om te zeggen: goeie list van Jozua en knap uitgevoerd! Wat God doet, komt kennelijk niet in mindering op het gebruiken van gezond verstand en creativiteit door mensen zelf. Het zijn de middelen die God gebruikt en waarlangs Hij werken wil. Hier komt iets naar voren van de wisselwerking tussen Gods macht en menselijke verantwoordelijkheid. Ze 'bijten' elkaar niet, maar liggen in elkaars verlengde.

1 mei: Jozua 8:24-35

Het eerste gevoel dat je bekruipt kan zijn: hoe kan de slachtpartij onder de inwoners van Ai samen gaan met het brengen van offers voor de Heer en het luisteren naar zijn heilzame geboden? De slachtpartij in Ai (en in de andere steden) blijft buitengewoon moeilijk te plaatsen. Misschien is het het beste om het daar dan ook maar gewoon bij te laten. Zonder het te willen oplossen of goedpraten, wil ik toch één ding aanstippen. De verovering van Kanaän is geen speelse zaak, maar iets van buitengewone ernst. Het gaat echt om leven en dood. Hoe bewust zijn we ons daar nog van dat het bij God en in het geloof gaat om leven of dood?

2 mei: Jozua 9

Dit is een nogal wonderlijk verhaal. Spannend ook, met iets van humor en vindingrijkheid: hoe de Gibeonieten de Israëlieten in de luren leggen. Veelzeggend is het korte zinnetje in vers 14: zij vergaten de Heer om raad te vragen. Wat zou er zijn gebeurd, als ze het wél hadden gedaan? Positief is dat de Israëlitische leiders willen stáán voor wat ze beloofd hebben. Ze hadden kunnen zwichten voor de druk van het volk. Hoe vaak doen leiders dat niet? Maar ze willen zich houden aan het hen gegeven woord. Jozua schaaft zich hierachter en komt met een aanvaardbare oplossing: houthakkers en waterputters zullen de Gibeonieten zijn.

3 mei: Jozua 10:1-27

Toen ik klein was, gold dit verhaal denk ik als een van mijn grote favorieten. Een heroïsch verhaal over de coalitie van vijf koningen, die Gibeon aanvallen, maar door Israël onder leiding van Jozua volledig verslagen worden. Toen ik een kind was, redeneerde ik als een kind. Andere dingen vallen mij nu evenzeer op. De Heer zegt: 'Ik zal u de overwinning geven'. De Here die hagelstenen laat vallen, waardoor er meer mannen gedood worden dan in de strijd. De zon en de maan die door God worden stilgezet. Dus, vers 14: De Heer streed voor de Israëlieten. Gods kracht beslist. Wat dat betreft, is er nog niks veranderd.

4 mei: Jozua 10:28-43

Indrukwekkend mag de veldtocht zeker heten. Grote gebieden van het land worden zo veroverd, omdat de God van Israël strijdt voor de Israëlieten. Ere wie ere toekomt! Zo wordt het beloofde land in bezit genomen. Hiermee wil God zijn naam vestigen. Volken wil Hij onderwerpen en brengen onder zijn gezag. Hoe is dat vandaag? Zijn kerken en christenen nog 'wereldveroverend'? Ook wij trekken de wereld door achter onze Jozua aan, Jezus van Nazaret. Het gaat om hetzelfde: maak alle volken tot mijn discipelen. Maar de weg waarlangs is wel anders. Niet meer militant, in de weg van wapens, wél in de weg van het kruis.

5 mei: Jozua 11

Het verslag van de verovering van het noorden wordt gedaan in Jozua 11. Alweer een coalitie die het moet afleggen. Zo gaat dat. Mensen zoeken bondjes, spannen samen, denken daarmee sterk te staan. Maar sterk sta je alleen met de God van Israël naast je. Dan heb je bondjes niet meer nodig. Ervaar u, ervaar jij dat ook zo? Opvallend trouwens in die lijst van veroveringen: de Here had alle steden en hun bevolking – behalve die van Gibeon – koppig gemaakt. Verzet moet aan de dag komen om de overwinning te kunnen behalen. Maar nu is er vrede. Dank aan God!

6 mei: Jozua 12

Dit hoofdstuk laat zich lezen als een soort samenvatting. Alle koningen en steden die verslagen zijn worden op een rij gezet. De lijst is indrukwekkend. Koningen van naam en faam. Eenendertig in totaal. De Here doet wat Hij beloofd heeft: 'Ik zal u het land in bezit geven, niemand zal voor u standhouden' (Joz.1,3-5). Zo kun je, moet je het boek Jozua ook lezen. Niet alleen maar als een spannend verslag van een verovering. Daar doorheen en daaronder als een getuigenis, dat God 'geen van zijn woorden ter aarde laat vallen', maar ze alle één voor één waarmaakt. Laat dat ons maar veel mogen zeggen!

J.M. Oldenhuis, Sauwerd

7 mei: Jozua 13

Als Jozua oud geworden is, draagt de HERE hem op om het land aan de stammen van Israël toe te wijzen. De HERE somt al de gebieden op die nog niet veroverd zijn. Van de Kanaänitische bevolking die daar nog leeft, zegt de HERE: "Ik zal hen verdrijven voor de Israëlieten". D.w.z.: Jozua, laat de verovering van die gebieden maar aan Mij over. Als mijn volk zijn roeping verstaat, elke stam in zijn eigen gebied, zal Ik hun strijd zegenen zoals Ik uw strijd gezegend heb. Hier wordt geloof van Jozua gevraagd!

In het overzicht van de gebieden in het Overjordaanse die al eerder door Mozes aan Ruben, Gad en de halve stam Manasse waren toegewezen, valt op dat in de verzen 14 en 33 gewezen wordt op de bijzondere positie van de stam van Levi. Heeft dit ons vandaag nog iets te zeggen over de plaats van de predikanten in de kerken en hun honorering? Zie ook 1 Kor. 9: 13 en 14.

8 mei: Jozua 14

Het land Kanaän wordt door het lot verdeeld. Praktisch gezien de beste oplossing. Het voorkomt het gebruik van verkeerde methoden om de beste plaats te krijgen: ellebogenwerk of vriendjespolitiek. Ook principieel gezien is dit de beste werkwijze. Want het lot maakt hier Gods persoonlijke beschikking zichtbaar. Hij geeft ieder het zijne. Geen toeval, maar wijsheid van God.

Ieder deelt dus in hetzelfde verbond, maar leeft daarbinnen op z'n eigen grond. Wel in één land, maar op een verschillende plek. Dat blijft in de kerk altijd zo. Ook vandaag is er in de kerk verscheidenheid. Niet ieder kan op dezelfde stoel zitten en we kunnen niet allemaal vooraan staan. Je bent allemaal gelijk als kinderen van God, maar ieder heeft gelukkig wel z'n eigen plek. Ook daar zit God achter, minder direct dan via loting, maar toch heel persoonlijk.

De HERE had Kaleb indertijd beloofd dat hij het stuk land dat hij gezien had, als erfdeel zou krijgen. Dat is nu 45 jaar geleden. Deze belofte wordt nu vervuld. Kaleb weet dat hij in dit gebied nog strijd zal moeten leveren. Maar zijn hoop is op God. En hoop op de HERE wordt nooit beschaamd!

Zijn Gods beloften voor u interessant of uw toeverlaat?

9 mei: Jozua 15:1- 20

De stam van Juda komt het eerst aan de beurt. Dat ligt ook voor de hand. Aan Juda waren bijzondere beloften gegeven: het Davidische koningschap en Davids grote Zoon (Gen. 49: 8ev.). Heel nauwkeurig worden Juda's grenzen beschreven. Als deze stam naar z'n gebied getrokken is onder leiding van Kaleb, verdrijft deze de Enakieten uit het hem toegewezen Hebron. Maar er is nog een stad waar de Enakieten zich ophouden: Debir. Otniël verovert de stad. Kaleb komt zijn belofte na en geeft hem zijn dochter Aksa tot vrouw. Zij blijkt een vrouw met een gezond zakelijk inzicht. Als het veroverde gebied dor en droog blijkt te zijn, spoort zij haar man aan haar vader om wat vruchtbaar land erbij te vragen. Als Otniël aarzelt, doet ze het zelf. Kaleb geeft wat zij vraagt en is daarbij allerminst karig!

10 mei: Jozua 15:21-16:10

Ook Ekron, Asdod en Gaza blijken tot het erfdeel van Juda te behoren (vs. 45 - 47). Dit is het gebied dat wij vandaag kennen als de 'Gazastreek', die onder bestuur staat van de Palestijnen. In de bijbelse tijd was dat ook al een apart gebied. In die streek woonden de Filistijnen. God deelde ook landstroken toe die nog niet waren veroverd. Daar moest dus om gevochten worden. Maar Juda heeft nagelaten om het metterdaad in bezit te nemen.

Door die traagheid en gemakzucht van Gods volk kon daarom later ook Filistea in Psalm 87 genoemd worden. Dat was een verrassende wending in het lot van dit volk: ook van de Filistijnen mochten er later Sionskinderen heten. Na Pinksteren is dat ook gebleken. En vandaag wonen er Palestijnse christenen in de Gazastreek. Door het ongeloof van Israël is het heil ook tot deze heidenen gekomen, om met Paulus te spreken. Ook wij mogen in dat heil van God delen. Maar... wat God toezegt, moeten wij ons ook eigen maken. Dat kan alleen via de Geest.

In hoofdstuk 16 en 17 wordt het erfdeel van de stammen van Jozef (Efraïm en Manasse) beschreven. Dit waren de grootste stammen. Zij zouden ook in de toekomst steeds voorop gaan.

11 mei: Jozua 17

Vers 2ev.: Bij de toewijzing van het erfdeel van Manasse worden zes mannelijke nakomelingen genoemd. Een van hen, Chefer, blijkt geen mannelijke nakomelingen te hebben. Zijn zoon Selofchad had uitsluitend dochters. Het 'geslacht' Chefer bestaat daardoor uit vijf ongehuwde vrouwen. Zij komen met het verzoek om het erfdeel te mogen ontvangen dat hun door de HERE beloofd was (Num. 27: 1 - 7). Zij zouden het deel van hun vader krijgen. Aan het verzoek wordt voldaan.

Vers 14ev.: De kinderen van Jozef (Efraïm en Manasse) komen bij Jozua met de klacht dat hun gebied te klein is, want zij zijn met zeer velen. In feite is dit een aanklacht tegen de HERE, die hen een groter gebied had toegewezen dan één van hen ooit alleen zou hebben gekregen. Jozua doorziet hun redenering en vangt hen op hun eigen woorden (vs. 15). Hun antwoord getuigt van gemakzucht en ongeloof.

Maar Jozua gaat hiervoor niet opzij. Zijn besluit komt hierop neer: goed, u krijgt meer dan één stuk land. Bij wat u als erfdeel al is toegewezen, krijgt u het bergland met zijn uitlopers er nog bij. U bent met zeer velen en dus sterk genoeg om het tot een bewoonbaar gebied te maken. En ook al zijn de Kanaänieten met hun ijzeren strijdwapens machtig, u zult hen overwinnen. Als u maar – zo wordt stilzwijgend verondersteld – vertrouwt op de HERE en zijn kracht. Hoe gelovig en gehoorzaam toont Jozua zich hier!

12 mei: Jozua 18

De tabernakel wordt opgericht te Silo. Bij het heiligdom vindt de verdeling van het land onder de overige zeven stammen plaats. Zeven stammen, want de stam van Levi krijgt geen speciaal gebied. Zij hebben het voorrecht de HERE als priester te dienen. Een commissie van 21 wordt benoemd om het overige land in kaart te brengen en in delen te splitsen. Lang genoeg had men getalmd met het in bezit nemen van het land van de belofte. Nu moet eindelijk die belofte eens gegrepen worden. Je merkt hier de aarzeling bij de stammen. Is dit de voorbode van latere afval?

Als de commissie met haar werk klaar is, verloot Jozua de verschillende gebieden voor het aangezicht van de HERE, bij het heiligdom te Silo. Het eerste lot valt op de stam Benjamin. Het krijgt een betrekkelijk klein gebied toegewezen tussen Juda en Efraïm.

13 mei: Jozua 19:1-39

De beschrijving van Simeons erfdeel wordt begonnen en beëindigd met een verrassend gegeven: Simeon krijgt een aantal steden toegewezen die op het grondgebied van Juda liggen. Kennelijk heeft men in overleg met Jozua besloten om het nog niet veroverde gebied in zes delen te verdelen en daaraan dan een stuk van Juda als zevende deel toe te voegen.

Tegelijk gaat hiermee een profetie in vervulling die Jakob op zijn sterfbed over Simeon sprak (Gen. 49:7): de HERE zou Simeon verspreiden onder Israël als straf voor zijn wreedheid tegenover de Sichemieten (Gen. 34).

Verder wordt aan Zebulon, Issakar, Aser en Naftali hun erfdeel toegewezen.

14 mei: Jozua 19:40-20:9

Door het zevende en laatste lot wordt aan Dan toegewezen het stuk land dat ligt ingeklemd tussen Juda, Benjamin en Efraïm: voor een deel heuvelland, voor een deel vruchtbare vallei.

Op bevel van de HERE krijgt Jozua een eigen erfdeel, een stad naar eigen keus: Timnat-Serach. Voor de rest van zijn leven is Jozua hier blijven wonen.

De HERE laat zes 'vrijsteden' aanwijzen. In geval van dood door schuld kon je naar zo'n asielstad vluchten. Er volgde wel een proces, maar daar werd de aansprakelijkheid nauwkeurig gewogen. Je hoefde niet meer bang te zijn voor de familie die het bloed van de gestorvene probeerde te wreken.

De HERE wil respect en ruimte voor de noodzakelijke rechtsgang. Geen vergeldingsdrang maar een leefbaar en vredig samenleven!

15 mei: Jozua 21

De stam van Levi zou 48 steden krijgen, waaronder zes vrijsteden. De aanwijzing van deze vrijsteden werd in het vorige hoofdstuk beschreven. Nu is de aanwijzing van de andere 42 priester – of Levietensteden aan de orde.

Plechtig sluit de kroniek af: *"Zo heeft de HERE aan Israël het gehele land gegeven, dat Hij gezworen had hun vaders te zullen geven...Niet een van alle goede beloften, die de HERE aan het huis van Israël had toegezegd, is onvervuld gebleven; alles is uitgekomen"* (vs. 43, 45).

Toen Abraham, de stamvader van het volk Israël, wegtrok uit zijn geboorteland, Ur der Chaldeeën, deed hij dat op grond van wat God gezegd had. Hij zou de vader van een groot volk worden. De HERE beloofde hem daarbij een land waarin dat volk zou kunnen leven.

Als Jozua na de verovering het land heeft verdeeld onder de stammen van Israël, is die belofte van God vervuld. De HERE maakt waar wat Hij gezegd heeft! Dat gold toen, het geldt ook nu.

16 mei: Psalm 50:1-15

Toen het volk Israël na 40 jaar zwerven door de woestijn op het punt stond om de Jordaan over te trekken, gaf Mozes aan hoe het de Here in het beloofde land zou dienen. Het mocht volstrekt niet op de manier van de Baälsdienst. De Baälsgelovigen zagen hun goden als rekenmeesters met een nauwkeurige boekhouding, aan wie je flink moest betalen. Op die manier had je recht op geluk. De Here vraagt niet om zo'n betaling. Hij wil deze slavernij niet. Psalm 50 biedt ons een kijkje in de kerk van later. De afval is toch gekomen. Aan het brengen van offers geen gebrek. Het geloof van de Israëlieten is rekenen geworden. Zij denken dat ze er de Here mee kunnen betalen. Wat de Here mist is: een hart dat Hem liefheeft en een mond die Hem lof brengt.

Het wordt koud in de kerk als voor ons het dienen van God niet meer inhoudt dan het voldoen aan een aantal plichten. De Here blijkt van lofoffers te houden. Wat is dat prachtig, dat wij de Here mogen loven. De HERE zegt zelfs dat de lofzangen van zijn kinderen voor Hem een troon zijn!

17 mei: Psalm 50:16-23

Niet alleen de verbondsbreuk, maar ook de huichelachtigheid van velen van zijn volk is Hij zat. Ze blijven maar doen alsof er niets aan de hand is!

Blijft het volk van God, blijven u en ik, ook nu niet vaak doen of er niets aan de hand is? In plaats van ons te bekeren? Hoe graag gaan we niet dóór met het afkopen van onze schuld: onze God slechts uiterlijk te gehoorzamen door bijvoorbeeld maar geld te storten op diverse giro- of bankrekeningen, terwijl we het niet doen vanuit ons hart! Alsof de HERE niet dwars door zulke namaakoffers heen kijkt!

De offers van ons hart, dáár komt het op aan! De voortdurende dank die we de HERE brengen in woord en daad, dáár ziet Hij dagelijks naar uit, ook vandaag weer. Laten we Hem niet vergeten, maar veel bedanken voor wat Hij ons geeft door zijn verbond met ons in onze Heer Jezus Christus.

18 mei: Jozua 22:1-20

De stammen Ruben, Gad en de helft van de stam Manasse hadden bij de verdeling van het land op eigen verzoek een gebied ten oosten van de Jordaan toegewezen gekregen (het huidige Jordanië). Mozes was hiermee akkoord gegaan met Gods instemming. Wel moesten de mannen van deze stammen eerst hun broeders van de overige stammen gaan helpen in de strijd. Daarna mogen zij terugkeren naar hun gebied.

Als zij terugkeren richten ze vlak bij de Jordaan een altaar van geweldige afmetingen op. Als de andere stammen daarvan horen, denken ze dat deze twee en een halve stam een eigen, afgescheiden eredienst willen inrichten. Verbreken ze daarmee niet de geestelijk eenheid van heel Israël? Dit wordt als een zo grote bedreiging gezien dat ze op het oorlogspad gaan tegen hun eigen broeders. Er dreigt dus een burgeroorlog te ontstaan. Of is hier sprake van een misverstand?

19 mei: Jozua 22:21-34

Gelukkig, het is een misverstand! Het altaar is alleen maar bedoeld als een kopie van Gods altaar, als een herinnering, en zeker niet als een vervanging. De bedoeling is juist om door deze blijvende herinnering de eenheid met de andere stammen vast te houden. Het conflict wordt bezworen en het contact wordt hersteld en verdiept. Hoe gemakkelijk had inderdaad de Jordaan een buitengrens kunnen worden, water dat scheiding brengt. Maar dat was niet Gods wil. Dat blijkt ook later in Psalm 60, als David zingt over oost en west als Gods domein, waar zijn volk gevestigd mag zijn.

In Nederland heb je ook wel eens het idee dat het westen het centrum is en het oosten een achterhoek. In de kerk kun je onwillekeurig ook in die termen gaan denken. Maar dat is vandaag nog kwalijker dan in Jozua 22. Want het kerkcentrum is nu niet meer op aarde, maar in de hemel. De wereld heeft geen uithoeken waar je verder van God afstaat dan in de beschaafde wereld.

20 mei: Jozua 23

Jozua waarschuwt Israël voor verkeerde beïnvloeding. Want het staat als Gods volk nog in de kinderschoenen. Jozua bindt het hen in zijn afscheidspraak nog een keer op het hart. Alle soort van omgang met heidenen in hun omgeving wordt ten strengste verboden. Zeker een gemengd huwelijk is in Gods ogen gruwelijk. Die aanpassing zou voor hen een valkuil zijn.

Later is het helaas inderdaad zo gegaan. In de Rechterstijd begon het al. Men deed precies wat God had verboden. Met alle ellende van dien. Dat moet óns evengoed wat te zeggen hebben. Want wat God taboe verklaart, heeft ook voor ons juist vaak grote aantrekkingskracht. In de wereld, maar niet van de wereld. Dat is boeiend, maar ook bedreigend. Alleen dichtbij God blijft het gevaar op afstand.

21 mei: Jozua 24

In het verbond is het alles of niets. Daarom moeten de afgoden de deur uit. Israël belooft dat ook te doen. Door het jawoord wordt het verbond van hun kant vernieuwd. Van Gods kant was dat niet nodig. Hij had juist een opsomming gegeven van wat Hij sinds Abraham tot nu toe als hun God had gedaan. Daar mocht wel een 'update' van Israëls verbondsafspraken tegenover staan. 'Tot uw dienst', zeggen ze dan ook gelukkig naar het voorbeeld van Jozua zelf. We proberen het niet alleen, we beloven het hierbij opnieuw. Een markant moment als het dagelijks leven in het beloofde land gaat beginnen. Juist zo'n keus geeft het leven richting en koers. God is heel blij als we zover komen, bij de openbare belijdenis en op zoveel andere momenten. Je mag er ook van uitgaan dat Hij die keus zegent.

Het boek Jozua eindigt met drie graven: van Jozua, van Jozef en van de hogepriester Eleazar. Mensenlevens breken af. Hun invloed werkt nog een tijd na, maar ook daaraan komt een eind. Zorg ervoor dat u de HERE blijft liefhebben!

Hoe alleen kunt u het waarmaken dat u met uw hele hart God dient? (Vgl. Joh.15: 5)

J.M.A. Groeneveld, Bedum

22 mei: Rechters 1:1-21

Ik wil de komende dagen de bijbellezingen eens *vragenderwijs* benaderen. Daarbij kan een mens zich erin trainen echt bewust te lezen of te luisteren. Het verdient wellicht voorkeur om *eerst* de vragen te lezen en daarna het bijbelgedeelte. Daarbij zou een naslagboek als *Tekst voor Tekst* (Boekencentrum) heel goede hulpdienst kunnen verrichten (het is een ééndelig kort en meestal betrouwbaar commentaar op heel de bijbel, eigenlijk een must in elk christelijk huis(gezin), en zo kort en bondig dat je er juist bij bijvoorbeeld de bijbellezing aan tafel met elkaar naar grijpt). Het verdient de voorkeur om het samenbijbellezen (bijv. na de maaltijd aan tafel) *interactiever* te maken onder elkaar, omdat je dan met elkaar gaat opletten om samen naderhand nog eens even bepaalde dingen uit de bijbellezing te overdenken (dat hoeft helemaal niet heel lang te duren, niet het vele is goed maar het goede is veel).

Nu dan Rechters 1:1-21: Hoe kom je klaar met telkens weer die bloedige berichten (soms helemaal uitgemeten: zie vers 6 bijvoorbeeld!) over uitroeiing van de Kanaänieten, de oorspronkelijke bewoners van het land? Welke functie heeft vers 21?

23 mei: Rechters 1:22-2:5

Vanaf vers 27 komen er juist berichten van overwinningen die *niet* behaald zijn. Wat is de functie daarvan? Kondigt dat de moeiten waarover het boek Rechters gaat handelen al aan? Kun je zoiets voor vandaag nog toepassen (zeg niet te snel nee)?...

24 mei: Rechters 2:6-3:6

Hoe is het mogelijk: in het tijdsbestek van twee generaties (of één?) spoelt het bewust met God leven en wat Hij ooit voor hen deed helemaal weg. Kun je dit naar vandaag toepassen? Zie je bij ons ook zulke signalen? Kun je zeggen: zodra bijvoorbeeld de kerkdiensten niet meer trouw bezocht worden, is binnen een enkele generatie een heel deel van het levende geloof weg? Of ligt het zo radicaal niet?

25 mei: Rechters 3:7-31

Na Otniël heeft het land 40 jaar rust, daarna komt de oppervlakkigheid weer opzetten: speelt ook nu de *generatiekwesitie* weer? Nemen wij als ouders en kinderen tijd om echt *samen*, over en weer, met elkaar met het geloof bezig te zijn? Hoe zou dat indien nodig te verbeteren zijn? Is uitstel daarvan afstel?

26 mei: Rechters 4

Debora neemt als vrouw de leiding: mag dat wel? Hoe verhoudt zich dat met Paulus' voorschrift, dat vrouwen aan mannen ondergeschikt moeten zijn, omdat mannen het hoofd zijn (lees bijvoorbeeld 1 Tim.2)?

27 mei: Rechters 5:1-18

De stam Ruben vond het blijkbaar niet zo nodig om heel actief mee te doen aan het bestrijden van Jabín en Sisera (vers 16). Kun je je indenken, wat er bedoeld wordt met die 'overleggingen' die de Rubenieten daarbij erop nahielden? Blijkbaar gaat het in het leven altijd om afwegingen, om ergens voor of tegen kiezen, om ergens je energie aan te besteden of niet enzovoort. Kun je wat concrete voorbeelden voor je eigen leven bedenken, waarbij 'overleggingen' een rol spelen?

28 mei: Rechters 5:19-31

Wordt de heldenrol van Jaël niet al te wraaklustig bejubeld? Mag je de vijanden van God wel zo de dood in wensen?

29 mei: Psalm 51:1-11

Vers 7: is het nu zo, dat David hier wegkruipt achter het feit dat hij in (erf)zonde ontvangen en geboren is? Wat had David allemaal gedaan om Batseba te veroveren? Betekent dat ook, dat David dus best een hele periode gehad moet hebben, waarin hij nauwelijks een echte levende geloofsband naar God erop nahield?

30 mei: Psalm 51:12-21

Probeer eens na te gaan welke verschillende *stappen* David allemaal doormaakt in zijn schuldbelijdenis naar God toe.

31 mei: Rechters 6:1-24

Is dat eigenlijk een teken van ongelof, dat Gideon een *teken* vraagt, dat het echt de HERE is die met hem spreekt? Mogen wij vandaag ook nog tekenen vragen?

1 juni: Rechters 6:25-40

Hoe beoordeel je de rol van de vader van Gideon? Hij had dus een altaar en gewijde paal voor Baäl: betekent dat, dat hij helemaal ongelovig geworden was gezien zijn reactie op Gideons' nachtelijke actie? Staat dat ver van ons af, deze vorm van afgoderij, of zouden er wel es meer Joassen in de kerk kunnen zitten dan we in eerste instantie doorhebben (wijzelf ook, of een beetje)?

2 juni: Rechters 7:1-18

Waarom mogen maar 300 mannen meedoen met de bevrijdingsactie? Wat is de rol van vers 13 en 14: nog een laatste kans voor bekering of overgave of is dat te ver gedacht (-denk eens aan de moordenaar aan het kruis bijvoorbeeld)?

3 juni: Rechters 7:19-8:9

Een heel krijgshaftig stuk (bijvoorbeeld vers 7): wat voor gevoelens (geloofsgevoelens vooral ook) roept dit bij je op en hoe deel je dat met de HERE?

4 juni: Rechters 8: 10-35

Op Midian is veel goud buit gemaakt: de duivel maakt er meteen een valstrik van. Zo'n geloofsheld als Gideon gaat er zelfs door onderuit. Die gouden efod die Gideon maakt is zonde tegen het *tweede* gebod: ze schrijven Jahwe er niet mee af, alleen willen ze Hem zo voor hun karretje spannen. Kun je dat eens naar vandaag toepassen: in welke soortgelijke valstrikken trappen wij als we niet onze ogen goed open hebben?

5 juni: Rechters 9:1-33

Misschien hebben de gelovigen van die dagen wel gezegd: hoe heeft God dit onrecht van Abimelech kunnen toelaten, dat hij op deze goddeloze wijze de macht naar zich toetrokken heeft. Maar God spint lange draden: pas na jaren zet God dit recht. Zijn wij er soms ook niet al te snel bij om meteen na een onbegrijpelijke gebeurtenis God verwijten te maken dan wel ter verantwoording te roepen? Lukt het ons om juist in onbegrijpelijke situaties, ook al is het met veel geloofsstrijd, God te *vertrouwen* en op God te *wachten*? Gods adem is vaak langer dan de onze.

6 juni: Rechters 9:34-10:18

Vers 10-16 zijn emotioneel en aangrijpend. Je snapt de teleurstelling bij God en dat zijn geduld een keer op raakt. Tegelijk is Gods hart zo gevoelig voor de bekering van zijn volk en vooral voor de nood waarin ze zitten. Raakt dit gedeelte jou ook en helpt het jou om ook na misschien wel een heel slechte geloofsperiode of na erge zonden toch naar God terug te durven gaan, omdat je vastgelopen bent in je leven? Jezus zei het al en bewees het: ik ben gekomen voor zondige mensen en niet voor rechtvaardigen, voor zieken en niet voor gezonden. Durven wij God te vertrouwen, dat er *altijd* een weg naar Hem terug is?

M.A.Dronkers, Helpman

7 juni: Psalm 52 (tip: lees in 1 Samuël 22 eerst over de priestermoord)

Wie durft het aan Gods priesters (de dienaars van de verzoening) te doden? Doëg moordt erop los (1 Samuël 22 vers 9-10). Hij is er zelfs trots op. Dat is niet normaal meer. Dit is een mens in dienst van satan. Het gaat om duivels verzet tegen Gods zaak. Daarom staat de uitslag vast : Gods vijand wordt ontworteld (vs.7), maar Zijn kind bloeit (vs.10).

8 juni: Rechters 11:1-28

Hoewel God bijna genoeg heeft van het verlossen van een ondankbaar volk (10:14), gaat Hij toch door – nu via de redder Jefta. Wegens afkomst is dit hoerenjong buiten Gods volk geplaatst, maar hij blijkt zich wel een kind van dit volk te voelen : hij kent de geschiedenis van zijn volk prima en weet zo de vijand het juiste antwoord te geven.

9 juni: Rechters 11:29-12:15

Jefta wordt door de Geest in dienst genomen. Hij belooft dat de eerste die uit zijn huis komt voor God zal zijn. Dat hij een gelofte aan de HERE deed, was een teken van inzet voor zijn God, een gegrepen zijn door de Geest (vs.29). Betekent de afloop dat God zijn te snelle gelofte afstraft (Prediker 5:1-2) of dat Jefta laat zien hoe betrouwbaar hij is (Prediker 5:3)?

10 juni: Rechters 13

God gaat Zijn volk redden door een bijzonder man. Iedereen kon nazireeër worden. Dat betekende dat je je aan God wijdde voor een bepaalde tijd. Die tijd dronk je geen wijn, ging je niet naar de kapper en mocht je niet in de buurt van een dode zou komen. Dat gold voor een bepaalde tijd. Simson kreeg levenslang: een bijzonder mens, Gods redder voor dit volk.

11 juni: Rechters 14

Simson is niet uit op een avontuurtje met een vrouw, maar op oorlog met Gods vijanden (vs.4) : de Geest van God port hem op (13:25). Hij zoekt een aanleiding om de strijd met Gods vijanden te beginnen. Is het dan nog wel terecht dat zijn vader en moeder tegen zijn dat hij met een heidin trouwt? Heiligt het doel dit middel?

12 juni: Rechters 15:1-16:3

Simson is geen persoonlijke vete aan het uitvechten is met de filistijnen. Als zijn vrouw aan een ander gegeven is, heeft de richter de aanleiding die hij zoekt om de strijd tegen de filistijnen te beginnen. Nu slaat de vlam in de pan...en Simson wilde dat ook. Het was Gods Geest die hem aanvuurde Gods strijd te strijden – ondanks Gods volk.

13 juni: Rechters 16:4-31

De krachtpatser Gods wordt geveld ....door een vrouw. Dat is het einde van Simson. Hij houdt hen (onbewust) de spiegel voor. Want : Simsons zonde is Israëls zonde. Was Israël ook niet aan gaan pappen met de heidenen? Dat is de tragiek: samen zakken ze weg in de zonde. Het wachten is op Iemand die kan redden van de zonde zonder er zelf in onder te gaan.

14 juni: Psalm 53

Het lezen van zo'n psalm is goed voor ons in een wereld waarin ongeloof aardig normaal begint te worden. De westerse mens lijkt het aardig zonder God te redden, nietwaar? Vanuit de Schepper gezien is zo'n mens een dwaas. Hij komt niet tot zijn bestemming. Hij leeft zich uit....en gaat onder.

15 juni: Rechters 17:1-18:10

Aan wat de stam Dan overkwam, kun je precies zien hoe het in de Rechterstijd toeging. Dan kreeg een plek in het midden van het land toegewezen (vergelijk 13:2). Maar omdat ze de vijanden niet uitroeien, komt Dan daar knel te zitten. Een groep Daniëten maakt dan een tocht naar het noorden om een stad te veroveren: ze organiseren buiten God om leefruimte.

16 juni: Rechters 18:11-31

Op hun rooftocht richting noorden rooft de bende uit Dan de tempel van een zekere Micha leeg. Het beeld gaan ze vereren en ze organiseren ook een priester. Het lijkt de dienst aan God, maar is de dienst aan een beeld. Het lijkt het eren van Gods naam, maar is de verering van eigen kracht. Dan leeft buiten God om.

17 juni: Rechters 19:1-15

Wie een beeld vereert, heeft geen contact met God. Wie een beeld aanbidt, kijkt in een spiegel van zichzelf. Gods volk zonder contact met de levende God wordt nog erger dan heidenen. Er was geen koning die namens God het volk beïnvloedde. Wat is een mens zonder Christus?

18 juni: Rechters 19:16-30

Wie de levende God vervangt door een beeld, wordt overgegeven aan hartstocht en onreinheid "zo dat...het lichaam onteerd wordt" (Romeinen 1:24). De perverse zonde in Gibeon laat zien hoe diep een mens zakken kan. Er was geen koning...wanneer komt de Messias, de Christus met Zijn Geest?

19 juni: Rechters 20:1-28

Op zijn sterfbed ziet vader Jakob hoe Benjamin als een roofdier - een verscheurende wolf - op zal treden (Genesis 49:27). Dat blijkt in ons hoofdstuk: als de andere elf stammen een strafexpeditie tegen hun broer Benjamin op touw zetten, slaat Benjamin zo hard terug dat alleen al op de eerste dag tweentwintigduizend Israëlieten omkomen - wat een wolf !

20 juni: Rechters 20:29-48

Waar liefde woont, gebiedt de HERE Zijn zegen....deze oorlog onder Gods volk is het tegenovergestelde. Deze wraakoefening breekt het getal van Gods volk (twaalf) doordat één stam wordt weggevaagd. Het doet denken aan Judas die uit Gods twaalftal viel: het waren er nog maar elf. En toen?

21 juni: Rechters 21

Het twaalftal wordt hersteld: Benjamin krijgt weer een plek. Gods werk gaat door. De HERE heeft een plan met Benjamin - ook voor ons. Uit Benjamin komt Paulus die er trots op is uit Benjamin te zijn (Filippenzen 3:5). Als deze Benjaminitische vechtersbaas door Christus in dienst genomen wordt, is hij Gods voertuig voor de blijde boodschap aan heel de wereld.

H.Drost, Haren

22 juni: Psalm 54

"Ik ben mijn vijanden ontkomen, met vreugde zie ik op hen neer." Stel, dat u dat vandaag in de kerk moet zingen. Kunt u dat? Kunt u het met al uw gedachten erbij?

'Heb uw vijanden lief', zegt Jezus. Zie je dan hier niet een tegenstelling tussen Oud en Nieuw Testament?

Die tegenstelling is er. Of liever een onderscheid. Nergens klinkt het gebod van de liefde zo sterk als uit de mond van Jezus. Toch zegt die psalm ons best wel iets. Het was natuurlijk heel lelijk van die Ziffieten, dat zij David verraadden aan Saul. Wat werden zij daar zelf nu beter van?

Voelt u zich wel eens verraden? Wat doet u dan met dat gevoel? Spreekt u het ook uit tegenover God? Of maakt het u niet uit, hoe Hij daarop reageert? Verwacht u eigenlijk wel iets van Hem?

23 juni: 1 Timoteüs 1

God gebruikt ónze relaties voor z'n doel, zoals Hij dat ook deed met de relatie tussen Paulus en Timoteüs. Ze zijn leraar en leerling met elkaar. Maar ook meer. Timoteüs is voor de apostel als een zoon, een zoon in het geloof. God gebruikt ónze relaties. De relatie tussen een catecheet en zijn catechisant bijvoorbeeld. Als die predikant bij wie je altijd met plezier catechisatie hebt gevolgd jou iets vraagt, betekent dat meer dan wanneer een willekeurig iemand precies hetzelfde vraagt. Wat dacht u: zou Timoteüs doen, wat de apostel hem opdraagt? Vast en zeker! Góð werkt, maar niet in het luchtledige. In Efeze wordt op zeker moment minder gezeurd over die dingen die er eigenlijk zo weinig toe doen. Daar heeft God voor gezorgd. Maar heel opvallend: dat koos Hij een goed instrument voor. En als wij dat lezen in het boek van God zelf, moet dat ons wel iets te zeggen hebben.

24 juni: 1 Timoteüs 2

'God wil dat alle mensen gered worden en de waarheid leren kennen.' Een moeilijk tekst. Wil dit niet zeggen, dat ieder mens behouden wordt? Dat klopt toch niet? Als je niet in Jezus Christus gelooft, ga je verloren. Het antwoord weet u waarschijnlijk wel. Het gaat om een opdracht. Met die opdracht moet je naar iedereen. Niemand is te slecht voor het Evangelie. Gelukkig, er is weer een dogma gered!

Toch zet Hij die Paulus ook tot deze woorden inspireert, ons wel aan het denken. Ons wereldje is vaak zo klein. Soms lijkt het alsof het alleen bestaat uit mensen die geloven en behouden worden. Met anderen is het vaak ook heel moeilijk praten. Maar als God nu iets wil? Dat zouden we tegen die ander ook graag willen zeggen: 'God wil dit. God wil dat. Daar mag je niet tegenin gaan. Dat komt je duur te staan.' Maar nu heeft God het tegen u. 'God wil het.' Hoe vaak is dat niet volkomen ten onrechte uitgesproken. Maar de apostel vergist zich niet.

25 juni: 1 Timoteüs 3

De ambtsdragers in de kerk moeten aan een aantal voorwaarden voldoen. Ik noem er een paar. Ze moeten verstandig zijn en beschaafd, gastvrij, niet opvliegend. Ze moeten hun eigen gezin goed weten te leiden en op waardige manier gezag kunnen uitoefenen over hun kinderen.

Al met al is dat nogal wat. De kerkenraad is meestal al lang blij, dat hij weer voldoende kandidaten aan de gemeente voor kan dragen.

In zijn tijd remt Paulus de begeerte naar het ambt een beetje af. 'Het is waar', zo zegt hij, wie in de gemeente de leiding op zich wil nemen, streeft ene uitstekende taak na. 'Maar .... En dan volgen al die voorwaarden.

Volgens mij zou Paulus vandaag dat denken uit nood willen afremmen. Beter geen ambtsdragers dan ongeschikte.

26 juni: 1 Timoteüs 4

Over seksualiteit wordt al een stuk opener gesproken dan vroeger. Maar we zijn er nog niet. Er rust nog steeds een taboe op. Hoe vaak wordt over het Hooglied gepreekt? En als dat heel open gebeurt, vindt een aantal mensen dat toch wel wat griezelig.

De liefde is ook onder ons vaak een god. Als Eros je met zijn pijl in het hart raakt, valt daar niets aan te doen. Zo wordt althans gedacht.

Maar de liefde is geen god. Het is iets wat God geschapen heeft. Het is dus ook iets waar Hij, de Schep- per, stuur over heeft

En wat moet je nu doen? God bedanken voor je seksualiteit. Als je dat doet en je leest ook nog eens het Hooglied, is het net alsof de seksualiteit wordt overgeplaatst in een heel andere sfeer, de sfeer van de heiligheid.

27 juni: 1 Timoteüs 5:1- 6:2

Moelijk, zo'n gesprek met een ouder iemand over iets dat hij zou moeten veranderen. Eigenlijk zou het andersom moeten zijn. Moelijk om een leeftijdgenoot terecht te wijzen. 'Kijk naar jezelf', zal hij zeggen en anders zie je het hem denken.

Paulus begrijpt het probleem wel. Wat heeft hij vaak getroost én vermaand. Vanuit die ervaring geeft hij een gouden tip. Stel je jezelf eens voor, dat je met je vader spreekt of met een broer. Een goed advies ook voor ouderlingen, die graag goede leiding willen geven. Inderdaad, God spreekt niet in het luchtledige.

28 juni: 1 Timoteüs 6:3-21

'Geldzucht is de wortel van alle kwaad.' Je kunt daar gemakkelijk een theoretische boom over opzetten. Is er niet heel veel kwaad, dat uit een andere wortel voortkomt?

Ja natuurlijk. Maar proef dan eens, hoe bewogen de apostel is. "Wie rijk wil worden, komt in verleiding en raakt verstrikt in veel dwaze en schadelijke verlangens, die een mens in verderf en ondergang storten." Paulus zag het gebeuren, hoe christenen de gevangenen werden van hun verlangen naar geld. Hij maakte het mee, hoe deze zelfde mensen juist hierdoor op de duur de gemeente en God de rug toekeerden. Het zei hen allemaal niets meer. Daarom verzucht hij: 'Geldzucht is de wortel van alle kwaad!' Overdreven?

29 juni: Psalm 55:1-17

Een goede vriend, die je als een baksteen laat vallen, die je door het slijk haalt. Wat doet dat zeer! David ondervond dat. Achitofel en hij hadden geen geheimen voor elkaar. Samen gingen ze naar Gods tempel, samen op weg naar het feest. Maar toen Absalom zijn vader wegjoeg, stapte Achitofel over naar deze onbeschofte koningszoon.

Jezus ondervond iets soortgelijks. Judas: hij was in die jaren dat Jezus door Israël trok een echte vriend voor Hem. Maar in de olijvenboomgaard Getsemané wijst hij de vijanden van Jezus de weg. 'Judas', zegt Jezus, 'verraad jij de Zoon des mensen met een kus?'

Beter dan iemand kan de Here Jezus ons verdriet begrijpen. Maar niet alleen begrijpen: Hij maakt je ook sterk. Sterk tegenover de mensen wie het kwaad in het bloed zit.

30 juni: Psalm 55:18-24

"Werp uw bekommernis op de Here, Hij zal voor u zorgen." Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Maar wat David overkwam (zie gisteren), was ook niet niks. En Dávid zegt dit: de last op je schouders, draag hem over aan de Heer. Hoe kan hij dat? David heeft God leren kennen. God was altijd bij hem. Als u daar moeite mee hebt om uw last over te dragen aan de Here, zoek Hem dan, in de kerk, in de bijbel en let ook op de signalen die Hij afgeeft.

1 juli: 2 Timoteüs 1

Echt geloof, is dat eigenlijk wel mogelijk? Vandaag wordt ons geloof regelmatig onder druk gezet. Er gebeurt zoveel en er zijn zoveel vragen.

De apostel Paulus zit gevangen. Vanuit zijn gevangenis schrijft hij een brief aan Timoteüs in Efeze. Hij weet, dat het geloof van zijn leerling onder druk staat. Het is ook niet niks, als die bewonderde leraar van je gevangen zit. Toch twijfelt Paulus niet aan Timoteüs' geloof. Hij kent hem als een oprecht kind van God. Trouwens ook zijn moeder en grootmoeder waren echte gelovigen.

Van belang is niet, dat je op alle vragen een antwoord krijgt. Van belang is wel, dat je het geloof kunt zien leven in concrete personen die je regelmatig ontmoet.

2 juli: 2 Timoteüs 2

Is dat niet een beetje te gemakkelijk? Ook al zijn wij ontrouw, God blijft trouw. Werkt dat niet in de hand, dat wij doen wat wij willen? God laat ons immers toch nooit los.

Als je misbruik maakt van de goedheid van God, dan ga je met zo'n uitspraak aan de haal. Maar als je van Hem houdt, en je zet je voor Hem in, vind je in zo'n tekst een geweldige steun.

3 juli: 2 Timoteüs 3

In Efeze waren dwaalleraars actief. Timoteüs had het er maar moeilijk mee Paulus maant hem tot nuchterheid. 'Blijf jij bij wat je geleerd hebt en met overtuiging hebt aangenomen.' Hij wijst hem ook op het nut van de Schrift.

Dwaalleraars komen wij niet of nauwelijks tegen. Wij leven in een beschermd klimaat.

Vragen zijn er wel. Die kunnen ons zelfs bang maken. Maar als je de bijbel leest, kom je een heel eind. Wel goed lezen, dus niet haastig, om maar gauw een antwoord te hebben.

4 juli: 2 Timoteüs 4

Al die groeten: het lijkt zo menselijk. En als iets te menselijk op ons overkomt, denken wij al gauw aan concurrentie met het goddelijke. Maar waarom eigenlijk?

Ze staan gewoon naast elkaar: Timoteüs, Paulus' beste vriend, God, die te prijzen is tot in eeuwigheid, Prisca, Aquila, Erastus, Claudia, Timoteüs nog een keer, God nog een keer.

Zo moet het ook. Als mens heb je met God, maar ook met mensen te maken. En ieder blijft zichzelf. De mens blijft mens en God blijft God.

T.S. Huttenga, Groningen-West

5 juli: 1 Petrus 1

Vanuit Babylon (5:13) schrijft Petrus aan de christenen in Klein-Azië. Hij begint ermee God te prijzen omdat Hij een pracht-erfenis voor ons bestemd heeft: de 'zaligheid', de redding die bij Christus' terugkeer een feit zal zijn. Daarom kan ons geloof in Christus samengaan met onuitsprekelijke vreugde: niet het verdriet over allerlei ellende heeft het laatste woord in de geschiedenis, maar Christus en de redding die Hij brengt. De profeten van het O.T. hebben daarvan al iets aanvoeld, ook al begrepen ze de reikwijdte van hun aankondigingen vaak niet. Om deze grootse toekomst hebben we alle reden om ons heilig te gedragen, als mensen die horen bij Christus en die door Hem voor een hoge prijs gekocht zijn. Dat betekent concreet: liefde voor elkaar. Het onvergankelijke zaad, Gods Woord, moet zo in ons leven tot bloei komen.

6 juli: 1 Petrus 2

Als christen hebben we niet alleen een eigen kijk op de dingen; als het goed is houden we er ook een heel eigen gedrag op na: het moet te merken zijn dat we bij Christus horen. Daarom spoort Petrus ons aan dat we ons als levende stenen voegen in het bouwwerk waarvan Christus de hoeksteen is. Tegelijk waarschuwt hij ervoor dat Christus voor ongelovigen fungeert als de steen waarover zij struikelen. Maar gelovigen hebben recht op unieke titels: ze zijn een koninklijk priesterschap, een heilige natie - woorden ontleend aan Ex.19:6. Maar adeldom verplicht: ons gedrag moet bij onze titels passen en zo een wervend effect hebben op onze omgeving. Daarbij hoort dat we voor ons christelijk gedrag desnoods lijden over hebben; we zijn immers volgelingen van Christus, en Hij had letterlijk alles over om zijn Vader trouw te blijven.

7 juli: 1 Petrus 3

Ook in het huwelijk moet het te merken zijn dat christenen zich door hun geloof laten leiden. Zo spoort Petrus vrouwen aan hun man niet te behagen door een modepop te zijn maar door hun christelijke instelling. Omgekeerd moeten mannen zich bewust zijn van de kwetsbaarheid én de waarde van hun vrouw. Vrouw-onvriendelijkheid heeft een blokkerende invloed op je leven met God. En dan verbreedt Petrus zijn aansporingen weer: heb onderlinge liefde, kom voor je band met Christus uit, accepteer eventuele moeiten als gevolg van je christen-zijn - zoals ook Christus zijn lijden aanvaard heeft.

Daaraan verbindt Petrus een passage over Christus' prediking aan 'de geesten in de gevangenis' (vs.19-20). Die uitdrukking wordt verschillend uitgelegd:

- Overleden gelovigen uit o.a. Noachs tijd die opgesloten zaten in het voorportaal van de hel. Volgens rooms-katholieken zou Christus na zijn sterven hun de boodschap van de bevrijding hebben gebracht.

- Heidenen uit die tijd, die immers gevangen zaten in de duisternis van het ongeloof. Dan slaan deze verzen op Christus' prediking via de apostelen. In Noachs tijd hadden de heidenen geen gehoor gegeven aan Noachs prediking, maar Christus' prediking via de apostelen had gelukkig wel effect.

- Afvallige engelen die bijv. in Noachs tijd destructief bezig zijn geweest en voorlopig al opgesloten waren (verg. 2 Petr.2:4-5). Dan kun je deze verzen zo lezen dat Christus' gang naar de hemel deze gevangen engelen duidelijk maakte dat Hij Heer is van alles en iedereen.

Hoe je het ook uitlegt, er is duidelijk alleen redding bij de levende Christus met zijn woord.

8 juli: 1 Petrus 4

Christus' lijden moet ons aansporen zelfs het geschamper van niet-christenen ervoor over te hebben om te vechten tegen de zonde en gericht te zijn op wat God wil. En mochten we om ons christen-zijn moeiten ondervinden, dan moeten we daar niet verbaasd of geschrokken van opkijken: eigenlijk is dat te verwachten, alleen al als je bedenkt hoe Christus zelf ontvangen is. In zekere zin is het dan ook een vóórrecht dat we om onze band met Christus lijden, zoals Hij dat ook heeft ondervonden. Laten we ons daarbij toevertrouwen aan God, want als onze Schepper en Vader helpt Hij ons door het lijden heen.

9 juli: 1 Petrus 5

Petrus begint hier met een tekst die aangehaald wordt in het bevestigingsformulier voor ambtsdragers, met als kern: 'Wees goede onderherders van de hoofd-herder Christus!' Daarna spoort Petrus de gelovigen aan nederig te zijn. Daarmee bedoelt hij niet dat we onszelf de grond moeten instampen.

We moeten onze plaats beseffen tegenover de heilige en almachtige God. Parmantigheid als zouden wijzelf god zijn, is belachelijk; we moeten, juist omgekeerd, ons realiseren dat we schuldig en nietig zijn. Ook moeten we ons in zijn bestuur van ons leven schikken. Dat gaat samen met geborgenheid, want dezelfde God die boven ons uit torent, zorgt voor ons in onze moeiten. Dat kan moed geven, ook als we pijnlijk ondervinden hoe de duivel z'n uiterste best doet mensen onderuit te halen. Maar God zij dank is het einde overwinning, volmaaktheid. Wie bij Christus hoort, kent daarom vrede.

10 juli: Psalm 56

Het opschrift verwijst naar 1 Sam.21:10-15: David is voor Saul gevlucht naar de filistijnse koning van Gat. Als daar zijn overwinning op Goliath wordt opgehaald, wordt David zo bang dat hij zich als een gek aanstelt, met als resultaat: hij wordt vrijgelaten. In deze psalm maakt David duidelijk dat dit één kant is van zijn verhaal. GóD is er ook nog, en die heeft beloofd dat David koning zou worden. Met al z'n angst klampt hij zich daaraan vast (vs.5,12), want hij vertrouwt erop dat God zijn belofte waarmaakt. Gods betrokkenheid bij zijn kinderen gaat immers zover dat Hij hun verdriet nauwkeurig bijhoudt (vs.9). Hij is mét ons, zoals ook Christus beloofd heeft: 'Ik ben met jullie, tot aan de voleinding van de wereld' (Mat.28:20). En dat betekent: eens komt er een keer in onze moeiten, soms hier al (zoals in Davids geval), soms pas hierna. In dat opzicht hebben wij iets onaantastbaars: er kan van alles met ons gebeuren, we kunnen zelfs het leven erbij inschieten, maar dwars door alles heen komen we uiteindelijk heelhuids aan op onze bestemming: het leven in Gods nabijheid met licht en geluk als ons deel.

11 juli: 2 Petrus 1

Blijkens 3:1-2 is dit een vervolg op 1 Petrus. Dus is ook deze brief oorspronkelijk vanuit Babylon geschreven aan christenen in Klein-Azië. Petrus maakt zich zorgen: er lopen zoveel dwaalleraars rond, dat de christenen daardoor het goede spoor bijster zouden kunnen raken. Dat wil hij tegengaan. Hij herinnert allereerst eraan hoe bevoorrecht we zijn door ons geloof in Christus. Naar Gods belofte krijgen we deel aan de goddelijke natuur (vs.4). Met deze opmerkelijke uitspraak bedoelt Petrus dat we het eeuwige leven krijgen. Gezien die toekomst moeten we hier en nu al vruchten laten zien van ons geloof. Dat geloof heeft overigens een stevig fundament, aldus Petrus: met twee andere apostelen is hij er getuige van geweest dat God op een berg Jezus als de Christus heeft aangewezen. Trouwens ook de oudtestamentische boodschap is niet door mensen uit de duim gezogen: ze hebben gesproken namens God en zijn gedreven door zijn Geest. Daarom is heel de Bijbel een lamp die het duister verdrijft.

12 juli: 2 Petrus 2

Ondanks de stevig gefundeerde boodschap van het evangelie (zie hoofdstuk 1) zijn er de eeuwen door dwaalleraars geweest. Ook in Petrus' tijd laten zij van zich horen. En zoals altijd zijn ook in hun geval leer en leven met elkaar vervlochten: ze doen afbreuk aan de leer over Christus, maar tegelijk kiezen ze voor een leven dat spot met Gods geboden. Tegenwoordig zijn we heel terughoudend in onze veroordeling daarvan. Maar Petrus gebruikt sterke typering: redeloze wezens (vs.12), schandvlekken (vs.13), bronnen zonder water (vs.17), slaven van het verderf (vs.19), die zich met allerlei ranzigheid bezighouden. Al zappend op tv komen we daar zo vaak mee in aanraking, dat we de verontwaardiging daarover misschien wat kwijtraken. Maar Petrus waarschuwt: zoals in de loop van de geschiedenis goddelozen telkens gestraft zijn, zo zullen ook de goddelozen van nu tenslotte niet vrijuit gaan.

13 juli: 2 Petrus 3

God neemt de afwijzing van Christus hoog op? Goddeloze ranzigheid wordt eens afgestraft? Juist die boodschap vond in Petrus' tijd en vindt in onze tijd geen gehoor meer: 'Kom nou, de geschiedenis gaat onafgebroken door. We kunnen doen en laten wat we willen! Volgens jullie komt Christus terug om te oordelen? Dat zeggen jullie al 2000 jaar.' Wacht even, zegt Petrus: in Noachs tijd dachten de mensen ook dat het wel zou loslopen. Maar toen kwam dan toch de zondvloed. Zo is nu het wachten op de grote eindbrand. Inderdaad wachten we al 2000 jaar, maar wat is 1000 jaar voor God?! Dus vergis je niet: die eindafrekening komt. Dat God die nog heeft opgeschort, is alleen omdat Hij ons nog de kans wil geven tot inkeer te komen. Want God ziet het liefste dat mensen zich aan Hem gewonnen geven. Maar op een gegeven moment is die eindbrand er. Daarop moeten wij ons hier en nu voorbereiden door gericht op God te leven; dan zullen we straks de nieuwe wereld persoonlijk meemaken. Er staat dus veel op het spel. Daarom moeten we ons niet van de wijs laten brengen door dwaalgeesten.

14 juli: Ruth 1

Dit boek speelt zich af in de tijd van de richters. 'In die dagen was er geen koning in Israël; ieder deed wat goed was in zijn ogen' (Richt.17:6; 21:25). In diezelfde tijd was God er mee bezig om een einde te maken aan die wanorde. Het boek Ruth eindigt immers met een geslachtslijst: Boaz (de man van Ruth) - Obed - Isaï - David! Maar de mensen uit die tijd merkten niks van Gods inzet. Integendeel, het boek begint met weinig voorbeeldige gelovigen: Elimelech en Noömi. Ze vluchtten weg van een hongersnood naar het heidense Moab (zie daarover: Deut.23:3-8). Ze lieten hun beide zoons met Moabitische meisjes trouwen (hiertegenover: Deut.7:3). Het einde van deze episode was dat Elimelech en z'n zoons stierven en dat Noömi met de Moabitische Ruth terugkeerde naar Betlehem: verbitterd om wat GóD haar had aangedaan. Haar reactie was begrijpelijk, want je man en zoons verliezen is verschrikkelijk. Pijnlijk is dat er bij haar geen schuldbesef was over haar falen; ook was er geen oog voor de trouwe liefde van Ruth en voor het einde van de hongersnood. Toch zette God deze beide mensen in bij de uitvoering van zijn plan. Bemoedigend voor ons. Kijkend naar het onbegrijpelijke van ons leven kunnen we ons afvragen: 'Wat komt er terecht van Christus' belofte over de komst van zijn koninkrijk?' Maar God kennende kunnen we zeker zijn: dwars door alles heen is Hij op weg: alles wórdt nieuw!

15 juli: Ruth 2

Dit hoofdstuk doet aan als een pastorale idylle: een niet-gewaardeerde allochtoonse wordt tijdens het werken in de oogst gastvrij onthaald door een rijke boer. Het is ontroerend hoe zorgzaam Boaz zich met Ruth inlaat (bijv. vs.8-9,14-16) en hoe bescheiden Ruth zich opstelt (vs.10,13). Een levensecht trekje is dat Boaz zijn, vast ruige, knechten flink de pin op de neus heeft gezet om Ruth niet lastig te vallen (vs.9). Prachtig is vooral hoe God in dit hoofdstuk ter sprake komt. Zo maakt Ruth gebruik van een recht dat Góð de armen had gegeven (zie Lev.23:22). Verder kwam Ruth 'bij geval' (vs.3) op Boaz' land terecht, maar wij weten achteraf dat hierin Gods sturende hand actief was: Hij had plannen met Boaz en Ruth. Mooi is ook hoe Boaz Ruths verhuizing naar Betlehem typeert: ze is komen schuilen onder Gods vleugels (vs.12). Tenslotte is treffend hoe door Boaz' royale behandeling van Ruth de bitterheid van Noömi omgezet wordt in bewondering voor Gods goedheid (vs.20). Zo ziet de goede verstaander meer dan het gewone; daarin ziet hij tegelijk Gods werkelijkheid gaande.

16 juli: Ruth 3

Omdat Boaz familie van haar is doet Noömi via Ruth een beroep op hem voor hulp. 's Nachts gaat Ruth naar Boaz op de dorsvloer. Een geheime ontmoeting, want Noömi wil Boaz niks afdwingen: hij moet zonder gezichtsverlies kunnen weigeren. In haar verzoek sluit Ruth aan bij een afspraak van Boaz. Die had gezegd: 'Je bent komen schuilen onder Gods vleugels' (2:12); nu zegt Ruth: 'Spreid uw vleugel uit over uw dienstmaagd' (vs.9), ofwel: 'Maak het waar dat God over mij waakt, en wel door mij als uw vrouw te aanvaarden.' Gods zorg wordt immers vaak tastbaar via mensen. Mooi is dat Boaz geen misbruik maakt van de situatie. Wel garandeert hij dat hij zich voor Noömi en Ruth zal inzetten. Zonder dat deze personen het door hebben stuurt God hen zo dat de komst van David stap voor stap dichterbij komt. Zo is God: Hij wil dat wij onze verantwoordelijkheid nemen, maar onderwijl geeft Hij dat een plek in zijn regie.

17 juli: Ruth 4

Boeiend is hoe creatief Boaz de wet toepast: hij verbindt (op eigen initiatief of volgens een bestaand gebruik?) de wet inzake de lossen (Lev.25:25) met de wet inzake het zwagerhuwelijk (Deut.25:5-6). Een vondst: Noömi had er niks aan als zij wel haar land terug had, maar als met haar dood haar gezin zou zijn uitgestorven. Beide wetten geven zo aan dat God zijn kinderen een blijvende plek op aarde gunt. Dat is nog altijd een doelstelling van God: Hij gunt ons in deze wereld het goede leven tot in eeuwigheid, zoals ook Christus als de goede herder erop uit is dat wij 'leven hebben en overvloed' (Joh.10:10). Daarom laat God het lukken dat Boaz trouwt met Ruth en dat ze samen Obed als zoon krijgen. Hierdoor heeft Noömi, die eerst zo bitter was, uitzicht gekregen. Maar hierdoor ligt ook de weg naar David open en via hem de weg naar Christus. Het wachten is nu nog op de terugkeer van Christus. Het boek Ruth maakt ons duidelijk dat we gerust kunnen zijn over Gods plannen: Hij zet die onstuitbaar door en gebruikt daarbij onwetende en soms zelfs tegenstribbelende mensen.

18 juli: Psalm 57

Van David weten we dat hij een weerbare man was, voor geen kleintje vervaard. Al was hij angstig, hij durfde vijandige dieren en mensen tegemoet te gaan. Vooral in de Psalmen wordt de áchtergrond van Davids weerbaarheid en moed duidelijk: hij zocht telkens de bescherming van God. Daarbij besepte hij dat niemand récht heeft op bescherming: het is door Gods vergevende liefde, door Christus dus, dat Hij naar zijn kinderen omziet (verg. vs.2a,4c). Maar dan mérk je die bescherming ook. David heeft daar ervaring mee opgedaan. Daarom is zijn hart gerust (vs.8) en is hij erop gespist om de lof op God te zingen. Want hoeveel bedreigingen er ook mogen zijn in ons leven, Gods goedheid en trouw zijn werkzaam, en dat geeft ons leven uitzicht. Uiteindelijk komt alles goed. Hier bidt David er nog tweemaal om: 'Laat over de hele aarde uw glorie stralen' (vs.6b,12b), maar eens ís het zover en dan mogen Gods kinderen daarvan genieten.

C. van der Leest, Groningen-Oost

19 juli: 1 Samuël 1

Peninna pest Hanna elke keer weer. Hanna's reactie is opmerkelijk: ze scheldt en tergt niet terug. Ze zwijgt. Haar etenslust wordt haar ontnomen en ze huult. Maar daar blijft het niet bij. Ze brengt haar grote verdriet ook bij God. Het blijkt haar er ook niet om te doen om een trotse moeder van een zoon te zijn. Nee, het gaat haar uiteindelijk om het Koninkrijk van God. Krijgt ze een zoon, dan is hij voor de HERE.

20 juli: 1 Samuël 2:1-11

Vrouwen spelen voor God in zijn heilsgeschiedenis een prominente rol. Samuël zal belangrijk zijn voor de God van Israël. Eeuwen later horen we Maria (let op de overeenkomsten in de lofzangen van beide vrouwen – Lukas 1). In deze lofzang horen we ook al de paasklokken luiden: de HERE doodt en doet herleven, Hij doet naar het dodenrijk neerdalen en daaruit opkomen (vers 6).

21 juli: 1 Samuël 2:12-36

Van Eli lezen we dat hij zat en dat hij at. Wat een tegenstelling met Hanna! Zijn zonen maken van het heiligdom een onheiligdom. Zij maken van de buik hun god. Als zij zelf maar aan hun trekken komen. De mensen van Israël gaan Silo meer en meer mijden. Het heeft niets meer te maken met de dienst aan God. Te midden van die puinhoop neemt de jonge Samuël toe in aanzien en gunst, zowel bij de HERE als bij de mensen (vers 26).

22 juli: 1 Samuël 3

Vanaf dit hoofdstuk wordt Eli niet meer getooid met zijn functie, namelijk die van priester. En in vers 20 spreekt men niet alleen meer van *de jonge Samuël*, maar lezen we ook dat heel Israël tot de erkenning kwam dat hij profeet was. Let ook op het verschil tussen vers 1 (woord des HEREN schaars enz.) en vers 19-4:1. Het woord van God kwam weer op z'n plaats in Israël.

23 juli: 1 Samuël 4

Israël leeft losgeslagen van zijn fundamenten en doet als de andere volken: je god voor je eigen karretje spannen. Dat is hetzelfde als vloeken. Gods Naam (dus Hemzelf) misbruiken. God wordt als een mascotte gebruikt die door mensen wordt gehanteerd. Maar God laat Zich niet misbruiken. Israël lijdt een smadelijke nederlaag. Eli, Chofni en Pinechas komen om en de eer is weg uit Israël.

24 juli: 1 Samuël 5

Humor. Dagon valt voorover neer voor de ark des HEREN. Het is een echte afgod, dus zijn er mensenhanden nodig om hem weer overeind te helpen. De volgende dag hetzelfde verhaal, maar nu lagen de beide handen van het beeld van Dagon afgehouden op de drempel. Dagon onthand. Die van de God van Israël niet. In vers 11 lezen we dat Zijn hand zeer zwaar drukte.

25 juli: 1 Samuël 6:1-7:1

Met de hooggeplaatsten van de steden achter de wagen aan gaat de wagen met de ark over de grens. Dat moet een potsierlijk gezicht geweest zijn. Eind goed, al goed? Vergeet het maar. In vers 19 lezen we dat God een slachting aanricht onder de Israëlieten in Beth-Semes. Zeventig mensen komen om. Ze konden hun nieuwsgierigheid naar de ark niet bedwingen. Opnieuw onheiligheid. Bij Eleazar in Kirjath-Jearim staat de ark veilig.

26 juli: 1 Samuël 7:2-17

Er is nota bene twintig jaar nodig voordat het volk tot bezinning komt. Het hoge woord komt eruit: we hebben tegen de HERE gezondigd (vers 6). Ze gaan vasten en ze doen de afgoden uit hun midden weg. Terwijl Samuël nog bezig is te offeren rukken de Filistijnen op. En God grijpt reddend in. Eben Haëzer (letterlijk: steen van hulp).

27 juli: 1 Samuël 8

Is het fout dat Israël om een koning vraagt? Nee. Lees maar in Deuteronomium 17:14-20. Het mocht dus best. Alleen: hoe vragen ze het? Wat willen ze met die koning? In 1 Samuël 8 blijkt dat ze opnieuw een mascotte willen. Een koning die optreedt, met wie ze zich kunnen vertonen. Ze verwerpen God (vers 7). En wat God ook zegt (door Samuël) er moet en zal een koning komen. En God geeft een koning.

28 juli: 1 Samuël 9

Overdreven uitgebreid wordt de zoektocht van Saul naar de ezalinnen beschreven. O Goddelijke logistiek! Ondertussen is God bezig om Saul naar Samuël te brengen (vers 15 en 16). God gebruikt hele gewone dingen van alledag (ook vandaag voor u en jou) om dwars daar doorheen bezig te zijn met Zijn plan. Let erop en verwonder u!

29 juli: 1 Samuël 10

Het is niet zo, dat God expres Saul heeft uitgekozen om koning te zijn met de bedoeling dat hij zou struikelen en God daarna kon zeggen: zie je wel?! Gelukkig, zo is onze God niet. God kiest Saul omdat hij een goed koning over Israël kan zijn. Als je goed naar Saul kijkt, dan kun je hem bleu en schuchter noemen. Als God hem ongevraagd geen tekenen had gegeven tijdens zijn terugreis, dan hadden ze hem waarschijnlijk niet eens tussen het pakgoed gevonden. Hij zou zijn gevlucht. Kortom, ootmoed genoeg bij Saul.

30 juli: 1 Samuël 11

Een gemeen vijandelijk plan. De mannen van Israël zullen ongeschikt gemaakt worden om ooit nog te kunnen vechten. De Geest van God greep Saul aan (vers 6) en hij mobiliseert het volk (vgl. Rechters 19 en 21 als het gaat om het span runderen in vers 7). Israël overwint, Saul geeft God de eer en er komt geen bijtjesdag om Sauls rechten te herstellen (vers 12 en 13). Hier is het hoogtepunt van het koningschap van Saul. Inderdaad: hij had een goed koning kunnen zijn.

31 juli: Psalm 58

God haat onrecht. En Hij deed er ook wat aan: Christus kwam om als enige rechtvaardige rechter alle onrechtvaardige rechters te richten. Maar wel op een bijzondere manier: Hij veroordeelde hen door Zich met hen te vereenzelvigen en in hún plaats het oordeel waar Psalm 58 om riep, te dragen. En dat was maar goed ook, want hoe recht is ons leven...?!

1 augustus: 1 Samuël 12

Samuël neemt afscheid van het volk. Als profeet. Want we zullen hem terug zien komen, maar dan als priester. Hier blijkt dat al, doordat hij belooft te zullen blijven bidden voor het volk (vers 23). Indrukwekkend zoals hij (net als andere godsmannen uit de bijbel) bij het afscheid het volk nog een keer heel goed op het hart drukt om God niet te vergeten en Hem alleen te dienen met heel het hart.

2 augustus: 1 Samuël 13

Hoofdstuk 10:8 gaf aan wat Saul moest doen: wachten. Maar Saul gaat tellen. Hij telt zeven dagen. Dat tellen zit de mens ingebakken. Kijk maar naar wat Petrus aan Jezus vraagt in Matteüs 18:21. Hoe vaak moet ik mijn broeder vergeven?

Saul wacht niet. Hij trekt zijn eigen plan. Hij rekent niet met God. Nu kan hij geen koning meer zijn.

3 augustus: 1 Samuël 14:1-23

"Misschien zal de Here voor ons handelen, want de Here kan evengoed verlossen door weinigen als door velen!" Jonatan weet: bij God tellen geen getallen. Tot die ontdekking was Gideon ook al gekomen. En in Jezus, Gods eniggeboren Zoon, wordt het al helemaal duidelijk: God kan net zo goed door Eén verlossen als door velen! Minder rekenen en meer vertrouwen!

4 augustus: 1 Samuël 14:24-52

Saul komt met een ondoordachte eed. Jonatan heeft honing genomen. Formeel is hij een overtreder, maar Saul is dat in geestelijke zin. Saul is teveel met zichzelf bezig. Hij zei daarom ook dat hij zich zo nodig op *zijn* vijanden moest wreken (vers 24). Jonatan horen we tegen zijn wapendrager zeggen: Klim achter mij op, want de HERE heeft hen in de macht van *Israël* gegeven (vers 12). Gelukkig wordt het volk op tijd wakker (vers 45).

5 augustus: 1 Samuël 15

De Amen of de Mammon? Saul weet het wel. Hij spaart Agag en alles wat waardevol is. Het gevolg? Geen geluk, maar juist een diep ongeluk. Gelukkig word je alleen wanneer je je houdt aan wat God zegt, met je hele hart. In vers 24 geeft Saul zijn fout toe. Maar niet uit oprecht spijt. Het is anders niet goed voor zijn eigen toekomst. Saul zet een vroom masker op. Meer is het niet.

6 augustus: 1 Samuël 16

De nieuwe koning was spuit elf in het gezin van Isaï. Op uitdrukkelijk aandringen van Samuël wordt hij opgehaald. Geen Eliab of een andere krachtpatser zal koning worden. God kiest nederige mensen, die eerder een beetje bang zijn om belangrijk werk te doen dan dat zij er trots op zijn. Dat zien we ook in vers 21; hij voelt zich niets te min om onderaan op de ladder te mogen beginnen.

7 augustus: 1 Samuël 17:1-30

"Wie toch is deze onbesneden Filistijn, dat hij de slagorden van de levende God tart?" De kaas- en broodbezorger is ontsteld. Z'n broers ook: die snotjongen, die nieuwgierige aap die niets van het militaire leven af weet, die zal hun wel even vertellen wat er aan de hand is! De militairen van Israël vluchten en waren doodsbenauwd voor Goliat (vers 24); David weet dat het leger van Israël een naam heeft: de slagorden van de levende God!

8 augustus: 1 Samuël 17:31-58

David is zichzelf. Een ander zou het wel stoer gevonden hebben om in de soldatenuitrusting van de koning op de vijand af te gaan. Hij kon goed met de slinger om gaan. En hij ging met zijn God. In vertrouwen op Hem. Belachelijk in de ogen van de mensen en al helemaal in die van de reus Goliat. Maar het lachen zal hen vergaan. De Heer regeert! Ga heen, in deze uw kracht.

9 augustus: 1 Samuël 18

Jaloezie kan een mens diep ongelukkig maken. Anderen trouwens ook. David zal het moeten ondervinden. Maar steeds weer merken we bij David dat hij voor zijn God leeft. Hij is toegewijd met de dingen bezig tot eer van God. Het gaat hem niet om zijn eigen eer, maar om die van God. Daarin wordt hij gezegend. Daar kunnen we wat van leren.

10 augustus: Psalm 59:1-10

"Mijn sterkte, op U wil ik acht slaan, want God is mijn burcht". Woorden van David vanuit zijn doods-nood. Gezegend als je dat ook kunt zeggen in tijden van voorspoed!

11 augustus: Psalm 59:11-18

In de angst heeft David een bijzonder wapen: de God die hem liefheeft en die hij op zijn beurt liefheeft. Die God is er nog. Het is de God en Vader van Jezus Christus die, als we weer eens heel erg bang zijn, ons in Zijn armen neemt en die wij mógen omhelzen. Het is de God die Zijn arm om ons heen slaat en – om Christus' wil – bij ons is. Hij heeft lief tot in, zelfs tot over de dood...

12 augustus: 1 Samuël 19

"Toen sprak Jonatan tot zijn vader Saul goed van David..." (vers 4) Hierbij is hij het tegenbeeld van zijn vader, die moorddadig is. Saul ziet dat zelfs nog wel in, aanvankelijk. Maar later gaat het toch weer mis. Saul wil z'n schoonzoon vermoorden. Wat kan een mens zichzelf verharderen en zich afkeren van God. En wat gaat er dan veel mis.

13 augustus: 1 Samuël 20:1-26

Wat een geloof vinden we toch bij Jonatan! Hij wist nota bene dat David koning zou worden. Hij had het vanuit zijn eigen positie kunnen bekijken: zijn vader was koning over Israël en natuurlijk zou hij het recht hebben om op de troon in Jeruzalem te gaan zitten. Omdat hij met zijn God leefde kon hij het van Zijn kant bekijken en nam hij zelfs het risico dat het hem zijn leven zou kosten (vers 14). Hij wist: God zal voor mij zorgen.

14 augustus: 1 Samuël 20:27-21:1

De wederzijdse vriendschap tussen David en Jonatan heeft veel betekend voor spannende momenten waarin zij steeds verkeerden. In de naam van de HERE zouden ze hun verbond houden. Later kon David (maar Jonatan was toen al gestorven) nog steeds zijn verbond houden. Hij zorgde ervoor dat Jonatans zoon Mefiboset niet werd gedood en hij zorgde voor hem als voor zijn eigen zoon (2 Samuël 9). Als wij ons aan onze belofte houden, dan zullen anderen dat omgekeerd ook doen.

15 augustus: 1 Samuël 21:2-16

David gebruikt een list. Hij maakt de Filistijnen bang door net te doen alsof hij krankzinnig is. Dat vinden ze maar eng. Stel je voor dat er in hem een goddelijke, waarzeggende geest of kracht zit. Ze houden hun handen van hem af. De grote Zoon van David, duizend jaar later, wordt niet ontzien. Ze durven Hem wel aan. Hij is volstrekt ongevaarlijk. Maar Hij heeft wel alle vijandelijke macht en kracht ontroond!

16 augustus: 1 Samuël 22

Saul is zo ver heen, dat hij medelijden met zichzelf heeft gekregen en alles komt nu in dat perspectief te staan. Alles wordt vertekend. Zijn zoon en zijn dienaar ziet hij nu als ophitsers en lagen-leggers. Hij gebruikt hun eigennamen niet eens meer. Tekenend! Hij doodt Gods schepselen en verscheurt Zijn wet, alleen maar om Hem te ergeren en Hem te dwingen Zich met hem te bemoeien.. Uiteindelijk krijgt God van alles de schuld. Heel triest.

17 augustus: 1 Samuël 23

"Daarom noemt men die plaats: Rots der Ontkoming" (vers 28). Bijna, bijna was David in de handen van Saul gevallen. "Toevallig" is er op dat moment het bericht dat de vijanden Israël zijn binnengevallen. Niks toevallig. Gods beschermende hand was er. Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed.

18 augustus: 1 Samuël 24

David wist wat het was om gespaard te blijven. Hij laat zich leiden door Gods Geest. Saul was met zichzelf begaan; David had de God van Israël en Zijn Rijk op het oog. Dat bewaart een mens voor verkeerde dingen en het leert een mens ook om zaken uit handen te geven. "Mij komt de wraak toe en Ik zal het vergelden".

19 augustus: Psalm 60

Israël en de vijanden. Komt het goed? God zegt: dat land is van Mij en dat blijft het ook. Besef toch dat Moab, dat vlak bij de Dode Zee ligt en waar jullie momenteel zo bang voor zijn, niets anders is dan een waskom waarin Ik m'n voeten was. Dat Ik naar Edom, waar jullie alleen maar ellende van ondervinden, m'n schoenen gooi als teken van m'n verachting en dat Ik over het land van de Filistijnen een triomflied aanhef. He's got the whole world in His hands! Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde!

P.J. den Hertog, CGK Groningen

20 augustus: 1 Samuël 25:1-22

Het overlijden van de profeet Samuël wordt gemeld. Hij heeft David in het verleden gezalfd en de verwerping van Saul afgekondigd. Kan David zonder de steun van deze profeet? In ieder geval moeten de Israëlieten zelf nu kleur bekennen, wie ze erkennen als de (toekomstige) koning. Een profeet spreekt namens God, maar het Woord vraagt van de toehoorders nog het nodige om in de aangewezen richting te gaan. Ook zelf zul je moeten nadenken en beslissingen nemen.

21 augustus: 1 Samuël 25:23-44

Zelf nadenken en beslissingen nemen: Zoals bijvoorbeeld Nabal en Abigaïl. Ze krijgen een concrete vraag om hulp van David en zijn mannen. Nu kan aan het licht komen of ze zich verbonden voelen met de weg die de Here wijst. De scheidslijn die er loopt in dit huwelijk wordt duidelijk in het antwoord. Nabal wil van Gods verlossingsplan van Israël door David niets weten, maar Abigaïl accepteert Gods leiding daarin. Let erop hoe het afloopt! Wat zegt dit over hen die Jezus als de Christus Gods verwerpen?

22 augustus: 1 Samuël 26

Generaties kinderen luisterden met rode oortjes naar dit bijbelverhaal. Wat is David moedig! En vooral: wat is hij edelmoedig. Van wraakzucht is geen sprake, hij doet Saul geen kwaad. Toch blijkt wel dat David moe is van het onrecht dat hem is aangedaan. Hij verwijt Saul diens schuld (vs. 19 en 20). Wat hoor jij/hoort u in Sauls reactie? Kent u/ ken jij de kracht van wraakzucht?

23 augustus: 1 Samuël 27

De angst grijpt David naar de keel. Dat hij Saul niet vertrouwt is te begrijpen. Maar in die omstandigheden had hij toch naar Gods wil mogen vragen? David vlucht echter naar de Filistijnen. Dit kan niet goed aflopen. Waarom eigenlijk niet?

24 augustus: 1 Samuël 28

In dit hoofdstuk staat Saul weer in de schijnwerper. Hij zoekt een antwoord bij de duistere praktijken in Endor. Had hij de Here maar laten spreken in zijn leven! De weg van Psalm 116. Nu vindt Saul een tegenstander in de Here. Zijn leven eindigt zonder hoop op God. Niet het evangelie-woord maar een doem-woord vergezelt hem op zijn laatste tocht. Waar is bij Saul de wissel om gegaan?

25 augustus: 1 Samuël 29

Opnieuw David in beeld. Hij heeft zichzelf in een lastige positie gebracht. Zal hij op het slagveld tegenover zijn eigen volksgenoten komen te staan? In dit hoofdstuk zien we hoe de Here uitredding brengt en Davids weg leidt naar het koningschap. Vraag: Handigheid, aanvechtbare beslissingen in het licht van Gods Woord en... genadige uitredding door God, kent u/ ken jij daarvan voorbeelden uit eigen leven?

26 augustus: 1 Samuël 30

Ondanks Gods zorg krijgt David te maken met een vervelende nasleep. Terug in Ziklag hebben vijanden deze asielpaats aangevallen. Alles wat waarde heeft voor David is meegeroofd. David kan maar één ding doen: Ontredderd als hij is wendt hij zich tot God. Zo is David echt sterk!

27 augustus: 1 Samuël 31

Terug naar het strijdtoneel, waar Saul en zijn zonen zijn. De strijd wordt op een manier verteld, dat je de beelden op het netvlies krijgt. Wordt de dood van Saul zo beeldend beschreven om te laten zien wat het gevolg is van het verlaten van Gods weg? Er zijn mensen in Sauls omgeving die de schande van de eens door God uitgekozen koning diep peilen. Het gaat om mannen uit Jabes, die nog niet vergeten zijn wat Saul ooit voor hen deed. Ze roven de koninklijke lichamen en verbranden ze. Dat was wel helemaal tegen het gebruik in van Israël. Toch was het een daad van barmhartigheid, want zo wordt een verdere schandelijke vertoning van de koninklijke doden onmogelijk gemaakt.

28 augustus: 2 Samuël 1:1-16

Saul is dood! Wat zal David opgelucht zijn met dat bericht: eindelijk wordt hij niet meer opgejaagd door zijn tegenstander! Toch lees je hier dat David en zijn mannen een dag lang treuren, huilen en vasten (vrs.12). Waarom doet hij dat? Doet het denken aan het verdriet dat de Here Jezus later toonde over de ongehoorzaamheid van Jeruzalem?

29 augustus: 2 Samuël 1:17- 2:7

Hoe moet het nu verder. Israël is door de strijd zo ernstig verzwaakt, dat David hoopt dat het hun vijanden niet ter ore komt (vs. 20). David vraagt de Here naar Zijn wil. Stap voor stap laat hij zich leiden. Voor hem begint het koningschap in Hebron, waar hij door de leiders van Juda gezalfd wordt.

30 augustus: 2 Samuël 2:8-3:1

David is koning, maar het duurt nog lang voordat hij algemeen als koning wordt aanvaard. Wat zijn er veel mensen in de weer na Sauls dood. Abner kroont een zoon van Saul over Israël. De geschiedenis die volgt is er een van krachtmetingen en vechtpartijen. Dit werpt een schaduw over de vreugde van David. Hij tracht het gebruik van geweld te ontmoedigen. Problemen moeten echt anders worden opgelost! Stelling: het Koningschap van Christus gaat niet samen met een machtsstrijd tussen zijn onderdanen.

31 augustus: Psalm 61

Kijken we er van op? God is voor ons een toevlucht. Is het wel werkelijkheid voor jou/ voor u? Het is belangrijk om iemand te hebben bij wie je kunt schuilen, bij wie je bescherming vindt. Niet altijd heb je genoeg aan de mensen in je omgeving. Ze zijn beperkt. Als David geen levensmoed meer heeft zoekt hij zijn toevlucht in de hemel, bij zijn God. In het bidden is David een voorbeeld voor ons. Deze psalm laat de kracht ervan zien: je raakt verzekerd van Gods eeuwige zorg en brengt daarvoor je dank bij Gods troon.

1 september: 2 Samuël 3:2-21

We kijken er vreemd van op als we lezen dat David maar liefst zes vrouwen blijkt te hebben. Als ze met name worden genoemd, wordt dit door de bijbelschrijver echter niet in een negatief daglicht geplaatst. Dat komt omdat het hem hier gaat om de uitwerking die het heeft bij vriend en vijand in die tijd: Davids aanzien is groot! Type van de messiaanse koning!

2 september: 2 Samuël 3:22-39

Joab treedt op. Een vechtersbaas die er niet voor terugdeinst een moord te plegen. 'Hebt u de zaak niet door? Abner is een spion'. Moordenaars hebben meestal een motief en in dit geval is het een politiek motief. Dat rechtvaardigt zijn daad helemaal niet. David neemt afstand van deze moord en overtuigt het volk ervan dat verootmoediging op zijn plaats is. Is David daarin oprecht geweest? Maar waarom heeft hij Joab dan niet terechtgesteld?

3 september: 2 Samuël 4

Er zijn belangrijke zetten gedaan op het politieke schaakbord. Na de moord op Abner ziet bijna niemand er nog heil in om Isboset, uit het huis van Saul, de troon te gunnen. David is onaangenaam verrast als hij het hoofd van deze koning aangeboden krijgt. Opnieuw is verkeerd ingeschat hoe David koning wil worden over het hele volk. Welke verklaring zou hiervoor te geven zijn?

4 september : 2 Samuël 5

Ruim zeven jaar heeft het huis van Saul zich nog staande gehouden na Sauls dood. Dit hoofdstuk mag gezien worden als de onderwerping van alle stammen van Israël aan David. David gaat wonen in de burcht Sion, een plaats met een gunstige centrale ligging in het rijk. Het is in de stad die bekend wordt als Salem en Jeruzalem.

Vraag: Wat betekent het dat de plaats waar God woont (het nieuwe) Jeruzalem wordt genoemd? (vgl. Openbaring 22:3).

A. van der Sloot, Bedum

5 september: 2 Samuël 6

Bij het sterven van Uzza lijkt je een duistere kant van God tegen te komen. Toen de runderen uitgleden wilde hij alleen maar voorkomen dat de ark zou gaan schuiven.... David parkeert de ark niet voor niets bij een immigrant. Obed-Edom is een in Juda woonachtige ex-Filistijn uit de stad Gat. Zijn naam betekent "vereerder van (de Egyptische godin) Edom". Men weet geen raad met de ark en is bang voor God. Pas als de zegen van de HERE tastbaar aanwezig is in het huis van Obed-Edom waagt David een nieuwe poging. Dan heeft hij zijn huiswerk beter gedaan. De ark hoort niet op een wagen. Zeker niet op die Filistijnse: 1 Sam. 6! Al heb je de ark in "huis" gehad zoals Uzza, om de ark te "hanteren" zul je op God gericht moeten zijn. De HERE is bepaald niet duister en grillig. Hij is wél heilig en laat echt niet met Zich sollen.

6 september: 2 Samuël 7

Prachtig is die toewijding van David aan de HERE. Hij wil uit eerbied, liefde en dankbaarheid een tempel bouwen voor zijn God. Wellicht liet David zich daarbij ook nog leiden door bepaalde uitspraken van Mozes over de dienst van God in het beloofde land. Geen wonder dat de profeet Natan enthousiast zegt: "Koning, doe wat uw hart u ingeeft!"

Maar Natan moet terug naar de koning. God wijst het idee van David af. De HERE zal voor David een huis bouwen! God maakt duidelijk dat Hij uiteindelijk helemaal geen tempel nodig heeft. En Hij is ook niet afhankelijk van de inzet van David.

Ook wij willen nogal eens iets voor God doen. Vaak moeten ook wij leren om alleen maar te ontvangen. Dan komt er de juiste ruimte om ons steentje bij te dragen en wat mee te werken!

7 september: 2 Samuël 8-9

David was een briljant strateeg maar ook een keihard militair. Meedogenloos voor het volk dat het waagde zich tegen hem te verzetten. Voor ons zijn het schokkende berichten. En dan lees je ook nog dat God achter David stond. Het is en blijft moeilijk. Toch dienen we wel te bedenken dat David in een compleet andere tijd en situatie leefde dan wij. Zijn optreden was in vergelijking met andere oud-oosterse vorsten echt niet buitensporig. David is gestempeld door de cultuur van zijn tijd. En het is zeer de vraag of hij in staat was geweest op een andere wijze zijn doelen te bereiken. Wat hem vooral kenmerkte was recht en gerechtigheid, in buitenlandse en binnenlandse aangelegenheden. Zo zien we ook dat David zijn beloften aan Jonathan houdt, ondanks zijn persoonlijke moeite met het gehandicapte leven (2 Samuël 5: 8).

8 september: Psalm 62

We kennen niet precies de situatie waarin David deze psalm dichtte. De verzen 4 en 5 maken duidelijk dat hij een leger op zich ziet afkomen, men is uit op zijn ondergang. Hij heeft te maken met leugen en laster, met bitter onrecht en direct levensgevaar. In die situaties klampt David zich vast aan zijn God. God is voor hem een veilige burcht, waarin je kunt schuilen. Zijn redding en heil verwacht hij van Hem. God zal waken over zijn eer en goede naam. Zo worden ook wij opgeroepen om ons hart uit te storten bij de HERE en dan stil te zijn. Stil "tot" God, helemaal gericht op Hém! In het vertrouwen dat de Almachtige alle dingen in Zijn handen neemt en in dit leven of daarna alles vergelden zal. Hij waakt over het recht. Aan Hem mag je het overlaten. Eerlijk duurt echt het langst, want God is er ook nog!

9 september: 2 Samuël 10

Dit hoofdstuk laat de menselijke kracht van David zien. Hij onderhoudt vriendschappelijke relaties met andere vorsten. Een troonopvolging was in die tijd een spannend gebeuren. Dan komen er allerlei ondergrondse en bovengrondse krachten los. David zorgt dat hij Chanun zijn deelneming betoond vanwege het sterven van diens vader. Er is echter een beweging onder de Ammoriëten, die niets voor die vriendschappelijke relatie voelt. Er ontstaat een conflict, waarbij Chanun zich wapent door zich te verzekeren van uitgebreide militaire steun van de Arameërs. Zo ontstaat er een gevaarlijke coalitie. Dan grijpt David meteen en radicaal in. De generaals Joab en Abisai gaan de strijd in met een stuk overgave aan Israël's God: "De HERE doe wat goed is in zijn ogen". Biddend en strijdend wordt de overwinning behaald.

10 september: 2 Samuël 11

Wat is de Bijbel ontuchtend eerlijk! Want hier gaat die vrome held wel vreselijk onderuit. Overspel, intriges en leugens om te proberen alles te verbergen, een "perfecte" moord en een overdosis schijnheiligheid. Wat steekt de eenvoudige trouw en toewijding van die niet-joodse beroepsmilitair daar schril tegen af. Uria is met het belang van het land bezig. David is aan het feesten. Vers 1 kon wel eens meer zeggen dan op het eerste gezicht lijkt. David krijgt trekken van collega-despoten. Dit hoofdstuk stelt ons de vraag: waar houd jij je mee bezig? Zijn wij bezig met het Koninkrijk van God? Of draait alles om de "leuke" dingen van het leven?

11 september: 2 Samuël 12

David doet echt zijn best om overal in zijn land recht en gerechtigheid te bevorderen. Dat betekent dat hij zich ook nu oprecht druk maakt om die arme man in dat beeldverhaal van Natan. Ondertussen heeft hij zelf op een vreselijke manier het recht verbogen. Door zijn overspel had David de doodstraf verdiend, maar hij had de onschuldige Uria gedood. Zo vreselijk dubbel kan een mens in elkaar zitten. David is daarin bepaald niet de enige. Herkent u het bij uzelf? We zeggen zo gemakkelijk "dat had ik van hém nooit verwacht!" De Bijbel leert ons om alleen iets goeds te verwachten van de heilige Geest. Laten we leven uit Hem!

12 september: Psalm 63

Iedereen heeft wel eens dorst. Maar een vluchteling in het woeste en droge gebied ten westen van de Dode Zee doorstaat ontberingen, waar de meesten van ons geen idee van hebben. Weet u wat mij opvalt? Dat het in deze psalm eigenlijk niet eens zozeer gaat om deze "dorst", maar om het "water"! David zingt van het verzadigd worden in de ontmoeting met God. Woorden schieten te kort om aan te duiden wat je dan proeven en ervaren mag! Een dorstig mens die zich laaft aan heerlijk fris en koel water. Een hongerig mens aan een feestmaal met de meest fijne delicatessen. Een vluchteling die geborgenheid vindt. Dieervaart veilig te zijn bij een geweldige Beschermmer. Een zondaar die genadig vergeving ontvangt. Dat raakt je ziel en je zinnen. Al moge duidelijk zijn dat onze redding niet van de ervaring van de redding afhangt!

13 september: 2 Samuël 13:1-22

Het komt in de "beste" families voor: incest. Je wilt het niet weten en je houdt het stil, maar het is verwoestend aanwezig. Absalom zegt tegen zijn zus: "trek het je niet te zeer aan". Maar ondertussen woert bij hem zelf het vuur van de haat tegen Amnon. Het stempelt ook z'n houding ten opzichte van zijn vader, die wel boos is maar "niks" doet. Het kostbare geschenk van de seksualiteit is door de zondeval een groot gevaar geworden. Wie seksuele gevoelens niet laat kanaliseren door Gods heilzame regels en dus ook door het belang van die ander, die richt veel meer verwoesting aan, dan hij/zij zelf in de gaten heeft of wil hebben.....

14 september: 2 Samuël 13:23-39

Uit berekening had Absalom zich altijd "normaal" gedragen tegenover Amnon. Berekenend rekt hij ook met hem af. Opvallend is de rol van Jonadab, de zoon van Sima, de bedenker van de list waarmee Amnon zijn zus kon grijpen. Uit het gedrag van Absalom had hij afgelezen dat zo iets gebeuren zou. Het verdriet in de koninklijke familie is groot. Er zal vooral veel door David heen zijn gegaan. Want het heeft ook alles met zijn eigen zonde te maken. Het oordeel dat Natan namens God heeft uitgesproken (2 Samuël 12: 10-14) voltrekt zich. Niemand zondigt goedkoop. God neemt het hoog op. Vergeving zet geen streep door het recht en maakt straf niet overbodig.....

15 september: 2 Samuël 14:1-24

Joab ziet zijn neef en vriend de koning lijden vanwege die lege plaats van Absalom. David weet niet goed wat hij er mee aan moet. Amnon had meer straf verdiend dan hij hem gegeven had. Maar Absalom heeft het recht in zijn eigen handen genomen en zijn broer gedood. Dat roept om bloedwraak. Ook heeft hij het gezag van zijn vader ondermijnd. David zit in de knoop maar de liefde tot Absalom is daarbij het meest venijnig. De nuchtere Joab, die zelf net zo gehandeld zou hebben als Absalom, ziet geen enkele reden om zo moeilijk te doen. Maar om David te overtuigen heb je meer nodig. Opnieuw wordt David getraakteerd op een voorbeeld-verhaal. David herkent zich erin en beluistert die roep tot genade en vergeving. Maar hij herkent ook de echo van Joab's stem. Toch roept hij Absalom naar Jeruzalem terug.

16 september: 2 Samuël 14:25-15:12

Veelzeggend is de naam die Absalom kiest voor zijn dochter. De strijdbijl is nog niet begraven. Zijn vader had Amnon moeten straffen, maar door de dingen op z'n beloop te laten trof hij Tamar én Absalom. Dat gaat zelfs door als hij terug is in Jeruzalem. Absalom neemt het niet en provocerend dwingt hij Joab én David tot handelen. Voor Absalom heeft het gezag van zijn vader afgedaan. Hij voelt dat hij de ruimte heeft zijn eigen positie op te vijzelen ten koste van die van zijn vader. Handig speelt hij erop in. Hij heeft alles mee. Zijn verschijning en charme, maar ook zijn moed en inzicht. Absalom is met recht een zoon van zijn vader. Op één ding na. David erkende Gods gezag en kwam niet in opstand tegen de gezalfde des Heren.....

17 september: 2 Samuël 15:13-37

Opnieuw is David een vluchteling. In dit gedeelte herken je hem weer als de man naar Gods hart. In vers 26 lees je hoe David het recht op de troon in handen geeft van de Here. David erkent zijn zonden tegenover God en zijn falen als gelovige, vader en koning. Als hij wenend en barrevoets Jeruzalem verlaat dan is dat geen paniecreactie of radeloosheid. Het is een belijdenis van schuld én geloof. David verlaat de stad die zo goed te verdedigen is om mensenlevens te sparen. David adviseert een Filistijns vreemdelingenlegioen om de kant van de nieuwe koning te kiezen, daar ligt een betere toekomst. De ark en de priesters moeten in Jeruzalem blijven. Indrukwekkend! In de meeste conflicten zoeken mensen juist krampachtig steun. David steunt op God. Hij bidt én handelt. Hij vlucht én organiseert het verzet.....

18 september: 2 Samuël 16

David ontvangt hulp van Siba. Een geweldig geschenk. Alleen er zit een addertje onder het gras. David doorziet niet dat het gedrag van Siba leugenachtig eigen belang is (zie 19: 24-30) ten koste van Mefiboset. Het vervolg plaatst deze vergissing van David in het juiste perspectief. Nog steeds zijn er lieden die het niet kunnen uitstaan dat David koning is geworden ten koste van het huis van Saul. David geeft ook de vervloekingen van Simi in Gods hand. In Jeruzalem neemt Absalom op grove wijze de plaats van zijn vader in. In het raam van die tijd bij revoluties niet ongebruikelijk, maar lijnrecht in strijd met Gods Woord. Naast de scherpzinnige maar goddeloze Achitofel weet Chusai echter zijn plaats te krijgen.

19 september: 2 Samuël 17

Achitofel weet wat hem te doen staat. De revolutie is bijna compleet. Er is één gevaar: de oude koning zelf. Zo lang David in leven is, zal er dreiging blijven. Achitofel wil gebruik maken van de verwarring van het moment. Voordat David zich kan organiseren moet hij toeslaan. Aanvankelijk is ieder dan ook enthousiast over zijn plannen. Maar op listige wijze weet Chusai deze plannen te doorkruisen. Hij zaait angst voor David en diens mannen. De overwinningroes maakt plaats voor bedachtzaamheid. Men kent David. En het is waar dat diegenen die met David mee zijn getrokken voor het grootste deel geharde beroepsmilitairen zijn. De keurtroepen van Israël. Het is inderdaad niet te verwachten dat David zich zomaar gewonnen geeft. Angst is een slechte raadgever. Voor Achitofel staat de ondergang nu vast....

L.C. Buijs, CGK Groningen

20 september: 2 Samuël 18:1-19:1

Joab speelt hier een dubieuze rol. Hij is een vertrouweling van David, maar negeert toch Davids harte-kreet om zijn zoon Absalom 'met zachtheid te behandelen' (vers 5) en laat Absalom doden (om de schuld af te kunnen wentelen?). Aan de andere kant kun je je ook afvragen, of David zich er wel voldoende van bewust was dat Absalom een gevaar betekende voor Gods plannen met Israël en Davids koningshuis. In ieder geval: Absaloms hoogmoed komt voor de val (NB vers 18!). Verzet tegen God en zijn gezalfde koning is gedoemd om te mislukken (vgl. Ps. 2). En God had beschikt dat Hij Absalom te gronde wilde richten (2Sam. 17:14).

21 september: 2 Samuël 19:2-24

Natuurlijk leef je mee met deze vader, huilend om het verlies van zijn zoon, die wegdreef, onbereikbaar werd en zich tegen zijn eigen vader keerde. Je blijft toch van die jongen houden! Joab trekt David uit zijn verlies, waarin hij zich dreigde te verliezen. David heeft – zoals ook blijken mag uit vers 22 (GNB: vers 23) – in zijn leven genoeg te stellen gehad met de zonen van Seruja (Abisaï en Joab waren broers). David is een stuk verzoenlijker dan Abisaï is. Eens komt het moment waarop je zeggen moet: en nu houden we op met elkaar het licht in de ogen niet meer te gunnen!

22 september: 2 Samuël 19:25-44

Vreemde geschiedenis, die van Mefiboset en zijn knecht Siba. Wie spreekt de waarheid (vgl. 2Sam. 16:3)? Tijd voor een onderzoek is er niet. Vertrouwt Davids Mefibosets verhaal toch niet helemaal? Het land van Mefiboset dat hij eerst in z'n geheel aan Siba had gegeven, moet nu tussen de twee gedeeld worden. Een Salomo's oordeel avant la lettre. Verder: in nood leer je je vrienden kennen. Neem nu Barzillai, de Gileadiet. Tenslotte: flinterdun is de eenheid in het Israël onder David. Is die er wel ooit geweest en zal die er wel ooit komen? Hoe weinig is ervoor nodig om broeders van hetzelfde volk tegen elkaar op te zetten! Daarin is nog maar weinig veranderd...

23 september: Psalm 64

De bedoeling van het opschrift 'van David' is niet om net zo lang in Davids leven te zoeken, totdat er een geschiedenis is gevonden die geschikt genoeg is om dienst te doen als achtergrond van de psalm. Maar toch. 'Behoed mijn leven voor de vijand' en 'plotseling treft God hen met een pijl'. Het gaat bij de 'bedrijvers van ongerechtigheid' om reële mensen, vol verzet en haat tegen God. Mensen dus als Absalom en Seba (2Sam. 20). David heeft in ieder geval ook de werkelijkheid van vers 11 ondervonden: 'De rechtvaardige zal zich in de HERE verheugen en bij Hem schuilen'.

24 september: 2 Samuël 20

2 Samuël 20 beschrijft de strijd tussen broeders van hetzelfde huis. Er is weinig voor nodig om 'noord' en 'zuid' tegenover elkaar te laten staan. Helaas is dit beeld vaak herhaald in de kerkgeschiedenis: de ene interne strijd is nog maar net over of de volgende dient zich alweer aan. Tegelijk woedt er een andere strijd. Er is iets kapot gegaan tussen David en Joab sinds de dood van Absalom. David passeert Joab als legeraanvoerder ten gunste van Amasa. Vandaar de laffe moord op Amasa, waar Joab zijn straf niet voor zal ontlopen. Joabs bedwijing van de opstand van Seba heeft wél als resultaat dat hij als legeraanvoerder in het zadel blijft (vers 23).

25 september: 2 Samuël 21

Staat u er wel eens bij stil, dat onopgeloste schuld uit het verleden (letterlijk) door blijft zielen in het heden? Saul had Jozua's belofte aan de Gibeonieten gebroken in zijn – ontrechte – ijveren voor de Israëlieten. En dan nu, zoveel jaren later, hongersnood. De schuld wordt teniet gedaan. Er is de afschrikwekkende executie van zonen en kleinzonen van Saul. God bezoekt de ongerechtigheid van de vaders aan de kinderen. Er is ook iets van een zorgvuldige afsluiting van Sauls geschiedenis. De lichamen en beenderen van Saul zelf, zijn zoons en kleinkinderen worden in het familiegraf bijgezet. Nu kan het boek 'Saul' echt dicht!

26 september: 2 Samuël 22:1-30

Het danklied van David in 2 Samuël 22:1-30 is nagenoeg gelijk aan Psalm 18. Er zijn wel degelijk ook verschillen, die misschien ermee te maken hebben dat Psalm 18 voor liturgisch gebruik klaar moest worden gemaakt. De overeenkomst maakt in ieder geval duidelijk, dat de psalmen van het Oude Testament geen liederen waren die boven de werkelijkheid zweefden, maar liederen uit het leven gegrepen. David bezingt op indrukwekkende manier de macht van God die in alles blijkt, en die in Davids leven vooral naar voren is gekomen in de steun die hij van God ontving. Met mijn God spring ik over een muur!

27 september: 2 Samuël 22:31-23:7

Aan de ene kant is het natuurlijk jammer om dat prachtige lied van 2 Samuël 22 zomaar in tweeën te knippen. Aan de andere kant lezen we het nu samen met 2 Samuël 23:1-7. En dan ontvouwt zich een boeiend panorama: Davids levenslied (2 Samuël 22) en zijn stervenslied (2 Samuël 23:1-7). In zijn levenslied kijkt hij terug in zijn leven en brengt God zijn dank. In zijn stervenslied kijkt hij ver vooruit (als een profeet, vgl. 2 Sam. 23:1-2) naar de toekomst van zijn koningshuis, Israël en de hele wereld. Want voorvader David ziet hier de contouren van zijn latere afstammeling Jezus die echt en helemaal is 'een heerser in de vrede Gods'.

28 september: 2 Samuël 23:8-39

Een overzicht van Davids helden, mannen die hem 'krachtig terzijde hadden gestaan bij de verwerving van zijn koningschap' (1Kron. 11:10). God stond aan Davids kant, maar ook deze mannen. De Gezalfde heeft de steun nodig van God én van mensen. Vertrouwelingen die voor hem door het vuur gaan. Neem bv. Abisai en twee anderen die dwars door vijandelijke linies heenbreken om water te halen voor David. Nog steeds heeft de Messias vertrouwelingen nodig die Hem terzijde staan en voor Hem door het vuur gaan. Om een held te zijn, hoef je niet pas eigenhandig een leeuw te doden. Een trouw en herkenbaar volgeling van Jezus zijn is genoeg.

29 september: 2 Samuël 24

David de held valt van zijn voetstuk. Toch nog. Alweer. Hij is niet de Messias op Wie het wachten is. Rust en welvaart hebben zo hun eigen risico's. Omringd door vijanden wist David zich van God afhankelijk. Nu er rust is, slaat de overmoed toe. Toch is het einde van de boeken Samuël echt evangelie. God laat zijn oordeel voelen, maar laat zich ook verbidden. Op die plek mag David vredeoffers brengen. Dan zie je de contouren van Golgota, dé plek van oordeel en barmhartigheid ineen. Op die plek ook zal Salomo de tempel bouwen. Zet daar dan eens het begin van de boeken Samuël naast: de armoedigheid van het heiligdom in Silo. We komen echt verder!

30 september: Psalm 65

Er móet wel nagedacht zijn over dit bijbelrooster... Op de dorsvloer van Arauna had David zo deze Psalm 65 kunnen gebruiken in zijn liturgie. 'U komt stilheid toe, een lofzang, U, o Hoorder van het gebed'. God verzoent mijn overtredingen! Als je deze psalm zo leest, wat is het dan ontzettend jammer dat er van het heil dat God geeft zo vaak een puur geestelijk gebeuren wordt gemaakt. Want heil is zo breed als het leven. In één adem gaat het over: 'uw sporen druipen van vet en de dalen tooien zich met koren'. Bedenk maar bij de boterham die je eet en het glas wijn dat je drinkt: dit komt van die God die mijn overtredingen verzoent en mijn gebed hoort!

1 oktober: 1 Koningen 1:1-31

Het is een ietwat ontluisterend beeld dat hier van David geboden wordt. De oude koning kan alleen nog maar warm worden door de warmte van het jonge lichaam van Abisag. Dat is ook alles wat hem bezig houdt. Leiding geven is er niet meer bij. En zo ontstaat een hele gevaarlijke situatie. Het is duidelijk dat het overzicht en de helderheid David in de steek laten. Een mens moet leren om op tijd in te zien, dat hij/zij een stapje terug moet doen en anderen het roer moet laten overnemen. David doet dat niet. Adonia maakt handig gebruik van het machtsvacuüm en weet ook Joab en Abjatar in te palmen.

2 oktober: 1 Koningen 1:32-53

Het had echt maar weinig gescheeld of Adonia was koning geworden. De man was slim en geslepen net als zijn broer Absalom en pakte zijn coup handig aan. Met Joab en Abjatar aan zijn zijde bijvoorbeeld had hij invloedrijke medestanders gehad. Maar zo worden Gods plannen met Israël en met Davids koningshuis doorkruist. Nog één keer toont de koning daadkracht, daartoe in staat gesteld door God. Salomo moet en zal koning worden! Het gebeurt ook. De groep rond Adonia spat uiteen. Salomo's eerste regeringsdaad is het leven sparen van zijn broer.

3 oktober: 1 Koningen 2:1-27

David laat zijn testament na. Voor alles aan komt de gehoorzaamheid aan God. Wandel met God! Meer heeft Salomo niet nodig om zegen en bevestiging te verwachten. Dat is nog zo, echt waar! Vervolgens draagt David Salomo op een aantal openstaande rekeningen te vereffenen ten opzichte van Joab (de moord op Abner en Amasa), Barzillai's zonen (vgl. 2 Sam. 17:27-29) en Simi (vgl. 2 Sam. 16:5-13 en 19:16-23). Adonia weet niet van opgeven. Batseba vindt zijn verzoek kennelijk nog niet zo onredelijk, maar Salomo doorziet hem. Adonia doet weer een slinkse poging om de troon te bemachtigen. En dat betekent zijn dood.

4 oktober: 1 Koningen 2:28-46

Salomo voert de opdrachten die David gaf uit. En hij doet dat consequent en zuiver. Dat lijkt misschien niet zo in onze ogen. Er worden immers twee mannen van het leven beroofd. Maar het asielrecht van het altaar gold niet voor moordenaars (Ex. 21:14). Salomo betoont zich dus de uitvoerder en verdediger van Gods recht en wet door Joab bij het altaar te laten doden. En wat deed Simi anders dan de grenzen van het 'uitgaansverbod' opzoeken en bewust overschrijden? Hij heeft er vast niet op gerekend dat Salomo zichzelf, zijn eed aan God en dus daarmee meteen zijn trouw aan God zo serieus zou nemen.

5 oktober: 1 Koningen 3

De dochter van de farao als vrouw en offeren op de hoogtes; kan dat goed komen? Maar toch is de balans positief: Salomo toonde zijn liefde voor de Heer (vers 3). En wie zou niet hebben gezwicht voor de verleiding om van God een lang leven te vragen, of rijkdom of meer van dat korte-termijn-geluk? Salomo vraagt om wijsheid, om 'een opmerzaam hart'. Hier zie je toch ook iets van 'zoek eerst Gods koninkrijk en zijn gerechtigheid en de rest zal u bovendien geschonken worden'. God geeft wat Salomo vraagt en veel meer dan dat. Als bewijs van zijn gave om recht te kunnen spreken geldt het beroemde verhaal in vers 16-28.

J.M. Oldenhuis, Sauwerd

6 oktober: 1 Koningen 4:1-5:14°

Salomo's regeringsperiode was Israëls gouden eeuw. De welvaart overtreft die van de wereld. Waar zit het verschil in? In Salomo's rijk stond de wijsheid centraal. Dat is de wijsheid die begint bij respect, eerbied voor de HERE. Welvaart met wijsheid is een zegen. Welvaart zonder wijsheid is....??

7 oktober: 1 Koningen 5:15-6:13°

Het gouden rijk van Salomo had een 'hart': de relatie met de HERE. Daarom was Salomo er alles aan gelegen om de wens van zijn vader (Ps.132) te verwezenlijken: een huis voor de HERE. Alles lag klaar, ter plekke werd het in eerbiedige stilte opgebouwd. Zo hebben ze eerbiedig de tempel gebouwd : God dienen was het 'hart' van het gouden rijk.

8 oktober: 1 Koningen 6:14-7:12

Gods kamer in Zijn nieuwe huis wordt de achterzaal. Daar staat zijn troon. Zijn troondienaren zijn de cherubs. Salomo maakt er grote gouden gestalten van die Gods troon – de ark – overvleugelen. Op de ark zelf zijn kleine figuren van cherubs gemaakt die zich buigen over het verzoendeksel.....door het bloed komt alles goed. Lees en bespreek in dit verband het slot van 1 Petrus 1 vers 12 eens.

9 oktober: Psalm 66:1-12

Gods volk was apart gezet in Abraham. Maar de bedoeling was om heel de aarde tot zegen te zijn (Genesis 12 vers 3). In deze psalm komt dat besef mooi naar voren: God deed grote dingen aan Zijn volk om de wereld tot zegen te zijn. De hele wereld wordt opgeroepen die bedoeling van God te erkennen. Hoe doen we dat in onze tijd?

10 oktober: Psalm 66:13-20

Wie God voor je is en wat Hij voor je betekent, is niet iets om voor jezelf te houden. De persoonlijke ervaring van Gods grote daden maakt ons getuigenis doorleefd: de HERE hoort als ik oprecht tot Hem bid. Dat mag iedereen weten – kom en geef je hart een Thuis. Hoe kun je dat een ander vertellen?

11 oktober: 1 Koningen 7:13-51

Twee pilaren staan voor de ingang van het huis van God. Het zijn geen pilaren in de tempel om het dak te dragen (denk aan Simsons einde), ze staan los... Ze wilden je aan het nadenken zetten voor je de tempel inging. Hun boodschap was: 'niet wij dragen de tempel, maar God Zelf draagt Zijn huis'. "Jachin" betekent: 'de Here maakt stevig'. En "Boaz" betekent: 'in Hem is sterkte'. Verwacht het niet van dit huis, denk aan God...

12 oktober: 1 Koningen 8:1-21

Op de dag van de inwijding van Zijn huis komt God Zelf. Salomo is zielsblij, juist ook omdat de HERE in een wolk komt. God is heilig. Een klein mens gaat daaraan kapot. Een zondig mens wordt erdoor verbrand....als niet de HERE Zelf in Zijn genade het vuur inhoudt. En nu komt Hij in genade, want dit huis is de plek van verzoening tussen God en mens...uw altaren, o HERE der heerscharen. Zing maar eens het begin van psalm 84.

13 oktober: 1 Koningen 8:22-43

God neemt Zijn intrek in dit huis, maar zou God Zich in Zijn huis opsluiten? God is veel groter dan dit tempeltje. Vanuit dat besef vraagt Salomo eerbiedig of God uit de hoge hemel – dat is Zijn woning – wil luisteren naar Zijn volk. God komt als een Vader dichtbij, maar blijft in de hoge hemel. Zo eerbiedig leerde de HERE Jezus ons ook God aan te spreken als Vader in de hemel. Wat betekent die grootheid van God voor uw gebed?

14 oktober: 1 Koningen 8:44-66

Na het gebed tot de HERE draait Salomo zich om naar het volk...om publiek God groot te maken. God heeft immers waar gemaakt wat Hij beloofd heeft. Zijn trouw staat vast als een eeuwig huis. En Salomo spreekt de wens uit dat God ook het hart van hem en Zijn volk trouw wil maken. Het doorleven van Gods trouw maakt ons verlangend Hem trouw te dienen.... dat gebeurt als we dat ook aan Hem vragen. Hoe kunnen we daarvoor bidden?

15 oktober: 1 Koningen 9

God wil wonen tussen Zijn volk als ze Hem trouw zijn, anders.... vertrekt de HERE uit de tempel. De profeet Ezechiël ziet de heerlijkheid van God uit de tempel verdwijnen (11:22-23). Als de tempel leeg is, kan het vuur erin...dat was het dieptepunt van het Oude Testament. Gelukkig komt het Nieuwe Testament vertellen dat God terugkwam - Hij is na het volkomen offer van Golgota zelfs komen wonen in mensen. Zij worden Zijn tempel... door Gods Geest.

16 oktober: 1 Koningen 10

De koningin in het land van de wijsheid hoorde dat in Jeruzalem een koning abnormaal wijs was. Ze kwam om - zoals de Here Jezus later in Lucas 11 zegt - "*de wijsheid van Salomo*" te horen. Met haar wijsheid testte ze Salomo. De schatkamer van de wijsheid van de wereld was opengegaan, maar de wijsheid van God bleek meer. Van God uit krijg je pas een goede kijk op het leven. Van God uit doorgrond je de diepten van het leven. Bij God word je echt...wijs.

17 oktober: 1 Koningen 11:1-22

De bijbel spreekt over een speciaal verbond van God met David: het koningsverbond. Hij beloofde trouw en vroeg dat ook van Davids huis. Salomo was niet trouw, omdat zijn hart niet bij de HERE bleef. Het probleem is niet dat hij zoveel vrouwen had. Dat was in die tijd een teken van zijn macht. Maar het probleem is dat hij zijn hart laat wegstelen van de HERE. En als de wijsheid verdwijnt, verbleekt de goudglans. Dan komt Gods oordeel.

18 oktober: 1 Koningen 11:23-43

God voltrekt dit oordeel door middel van de groeiende ontevredenheid onder het volk over Salomo. Het oordeel is dat Salomo de troon kwijt raakt. Maar in het oordeel is God genadig om David en trouw aan Zijn belofte: God zal de zoon slaan, maar de troon laten staan. God blijft trouw aan het koningsverbond....Eeuwen later is het onverwacht te zien : het rijtje uit de tronk, nieuw leven in de dood (Jesaja 11:1): Jezus Christus.

19 oktober: Psalm 67

We gaan naar de kerk om Gods zegen te ervaren. De psalm vraagt om die zegen namens God als de handen van de priester of voorganger omhoog gaan...Waarom willen wij graag gezegend zijn? God zegent ons niet om ons egoïsme te voeden, maar om ons tot een zegen voor anderen te maken. Gezegend om tot een zegen te zijn.... wat gaat u voor anderen betekenen met wat u in de kerk kreeg?

H. Drost, Haren

20 oktober: Spreuken 1

Nu beginnen we met Spreuken, misschien wel het geestigste boek van de bijbel, in ieder geval woorden van wijsheid, de praktische wijsheid die ieder mens nodig heeft om het leven door te komen met zijn verrassingen, zijn tegenstellingen, zijn onvolmaaktheden, zijn teleurstellingen, zijn rampen en vreugden. Er is niets wat het oog van de wijze ontgaat. Hij noteert, legt vast, scherpzinnig, geestig, sprankelend, en soms schrijnend. De ene keer in een spreekwoord, de andere keer in een scherpe constatering, harde waarheden worden gezegd, spitse gezegden worden bedacht, het is kunst die klatert en klinkt. Het hele leven rolt voorbij. Vader en moeder moeten hun kinderen wegwijs maken, daar begint het voor ieder mensenkind mee. De leraars der wijsheid nemen die taak over en ze spreken hun leerlingen aan als zonen. O, het leven biedt zo veel. En daarboven staat God, die alles overziet en die mensen de weg wil wijzen. De opperste wijsheid is tenslotte altijd georiënteerd aan Hem, die zelf de Opperste Wijsheid is. De woorden der wijzen zijn puntig en scherp, pakkende gezegdes om de ogen van de onervarenen te openen voor de echte werkelijkheid, opdat ze niet in alle sloten tegelijk lopen. Want o wee, wat lopen er een hoop onnozelen rond! Luister dus, laat de woorden in uw hart dalen, al de dagen die komen; kies er telkens maar een voor u zelf uit, want de veelheid maakt duizelig. Het doel van dit bijbelrooster (in vier jaar de hele bijbel door) brengt mee, dat hele hoofdstukken moeten worden gelezen. Ik vind het te veel. En meer dan tien regels commentaar bij elke portie mogen we eigenlijk niet schrijven. Ik kan dat niet. Dus, goede lezers, wees verstandig: Lees de zinnen, proef ze, kies er een paar uit en laat die binnenglijden in de diepten van het eigen hart, bewaar ze daar en mediteer er nog eens over gedurende de dag die voorbijgaat. En laat die woorden dan vast zitten in uw geest als spijkers in het hout! En bedenk: al deze woorden zijn scherp als een herdersstaf! (Prediker 12: 11). Daarmee zijn ze schitterend getypeerd: ze zijn bedoeld om de schapen te leiden op de rechte wegen naar de plaatsen van gras en water om te kunnen overleven in de woestijn. En: ze zijn ons door God gegeven, die onze enige herder is (Prediker 12: 11 slot).

Lees en luister, lees met je oren. Alle wijsheid, alle praktische levenskennis komt voort uit ontzag voor de HERE,. En dus: wie geen ontzag heeft voor de HERE, de God die alles geschapen heeft en die zijn wetten gegeven heeft, die minacht ook de wijsheid die van God komt en die komt zeker met open ogen in de eerste de beste sloot terecht.

21 oktober: Spreuken 2

Mijn zoon, luister naar mij .... (vs.1)

Mijn zoon, luister naar mij ..... (vs.9)

Mijn zoon, luister naar mij .....(vs.16)

De wijsheid beschermt. Doe er toch alles voor om die te verwerven. Dan ben je gewapend tegen de onzin der mensen, tegen de krachten van de dood, die je tegenkomt waar maar leven is en mensen zijn. Zelfs tegen dat wat als sterkste verleiding op elk mens afkomt. Dat wat God geschapen heeft als poort naar het leven, wordt gebruikt als poort naar de dood. En geen mens van vlees en bloed is immuun voor de roep van zijn eigen vlees en bloed. God heeft het zo niet bedoeld! Laat ieder die dit leest dat bedenken.

22 oktober: Spreuken 3:1-17

Welke van deze woorden hebt u gekozen? Zeg het eens tegen elkaar. Of zeg het tegen je zelf, als u de bijbel (altijd) in uw eentje moet lezen. En waarom trof u dat woord. En wat gaat u er mee doen?

O, waren we maar allemaal wijs!

23 oktober: Spreuken 3:18- 35

Ik kies één zin: de HERE heeft een afkeer van wie zich aan hem niet storen, maar met wie naar hem luisteren gaat Hij vertrouwelijk om. Wat zou er een boel minder godsverduistering zijn, als we begonnen met te luisteren naar God. Hij zegt niets, zeggen zovelen. Hier spreekt Hij. Laten we luisteren.

24 oktober: Spreuken 4

Ik heb er helemaal niets aan toe te voegen. Mijn woorden zouden de kracht van deze woorden verzwakken. Bewaak je hart boven alles wat te bewaken valt, daar ligt de bron van het leven.

25 oktober: Spreuken 5

Scherp en ontdekkend is de beeldspraak. Ze staat helemaal uitgetekend voor je: Vrouwe Dwaasheid, de Verleiding. En hoe vaak laten we ons toch door haar bij de hand nemen. Ze licht ons een beentje. En het eind is de dood. Als en mens niets meer wil weten van wat men hem leerde, verdwaalt hij in zijn eigen dwaasheid, dan wacht hem de dood. De doodsteek voor alle eigen-wijsheid die begint met: maar ik denk... of ik voel... Of ik weet... en zonder te luisteren naar de wijsheid daar ook weer uitkomt: ik denk toch..., en ik weet toch....en ik voel toch, wat ik voel.

26 oktober: Spreuken 6:1-19

Prachtig is zoals de luiaard hier verwezen wordt naar de mieren, vers 6-11.

27 oktober: Spreuken 6:20-35

Je kunt geen vuur in je zak steken, zonder je kleren te verbranden. Asjeblijft. Snediger kan het haast niet worden gezegd. Diefstal om in leven te blijven is echt wat anders dan je leven te verspelen aan de omgang met de vrouw van een ander. Dat zouden alle mensen en alle christenen zich eens voor gezegd moeten houden! En bedenk het eens even: Het is ons allemaal al gezegd in deze spreuk. Een woord van God! Wereldwijd verspreid en eeuwen geleden vastgelegd!

28 oktober: Spreuken 7

Schitterend getekend, met de spitse pen van de etsers in het metaal gegrift. Onuitwisbaar. Daar staat ze, die vrouw. Helemaal. "Ik stond aan het venster en ik keek naar buiten..." en toen ontrolde zich dat hele tafereel. Je hoort het diepe geluid uit haar keel, de zachte stem, het kirrende lachje en je proeft de zwoele sfeer. En daar gaat ie dan: als een os naar de slachter, sjokkend op weg naar wat ie niet weet. En tegelijk als een vogel die in het net vliegt: nu nog hoog in de lucht, maar straks vleugellam. Als het niet zo triest was, zou je er om moeten lachen. Die sjokkende os ....

29 oktober: Psalm 68:1-19

Vandaag en morgen heel iets anders dan Spreuken: psalm 68. Grootse litteraire stijl. Prachtige beelden. God in zijn grootheid. God die opgestaan is tot de strijd. Daarmee wordt zijn ingrijpen in de geschiedenis getypeerd: Hij is niet werkeloos gebleven. Hij heeft volken op de vlucht gedreven. Hij heeft plaats gemaakt voor zijn volk. Je kunt bij Hem aankloppen! Wees en weduwe, de rechteloze en de eenzame. Het is de God die zijn kracht bewezen heeft in de geschiedenis. De feiten van de geschiedenis blijken het steunpunt te zijn voor het vertrouwen op God. Of het ook zin heeft de geschiedenis te kennen!

30 oktober: Psalm 68:20-36

Het vervolg: nu ook het gebed tot God om door te gaan, zijn werk voort te zetten, de arme te beschermen, de eenzame te vertroosten. Plaats te maken voor de zijnen, ruimte te geven aan allen die op Hem vertrouwen. En respect af te dwingen, wereldwijd. Bidden wij zo? Wanhopen we nooit?

31 oktober: Spreuken 8:1-21

Terug naar Spreuken. De Wijsheid spreekt. Sterk zijn de woorden, krachtig de beelden. Ze nodigen uit door het perspectief dat ze openen. Beter dan er commentaar bij te schrijven, kan ik zeggen: lees ze nog maar eens en laat ze tot u doordringen. En laten we altijd en overal bidden om de wijsheid!

1 november: Spreuken 8:22-36

De Wijsheid staat aan het begin van alles. Als een eeuwige Persoon spreekt zij. Roept zij. Lukt ieder naar zich. Luister naar mij, je zult gelukkig zijn, als je mij volgt. Wie mij niet zoekt zet zijn leven op het spel, wie mij haat bemint de dood. Laat de echo van deze woorden nooit eindigen in ons leven!

2 november: Spreuken 9

In dit laatste hoofdstuk van het eerste deel van dit boek staan ze tegenover elkaar: de Wijsheid en de Dwaasheid. Elk met de uitnodiging. Ze komen beide aan het woord. Precies zoals het is in het leven. Overall hoor je deze twee stemmen. Het Leven en de Dood. Kies maar. Want ieder moet kiezen. Altijd weer. Zo heeft God de mens geschapen. Niemand ontkomt aan zijn eigen verantwoordelijkheid. Elk staat in het veld van deze botsende krachten. Zolang je adem gaat. Als je wijs bent dien je je eigen geluk. Wie naar de dwaasheid luisteren weten niet, dat ze uitgenodigd worden bij de schimmen.... Ze weten het niet eens zelf. En ze zullen het tenslotte ook niet meer willen weten. Wat een af-gang. O geef ons dat we de ogen open houden en de waarheid zien.

J.T. Oldenhuis, Helpman

3 november: Spreuken 10:1-23

Help! Elke dag meer dan 20 spreuken tegelijk, dat is teveel van het goede. Ja, die spreuken doorlezen, zal nog wel gaan, maar om ze echt tot je door te laten dringen, nee... Daarom kies ik in de komende weken telkens een enkele spreuk eruit om die wat nader aan de tand te voelen. Bovendien geef ik elke dag een kleine bijbelstudieopdracht mee.

Ik kies vandaag vers 4: "een trage hand maakt arm, maar de hand van de vlijtige maakt rijk".

Nogal zwart wit gezegd. Daar houden veel spreuken van: natuurlijk niet om daarmee te beweren dat de werkelijkheid altijd zo duidelijk in elkaar zit, maar om in een complexe situatie te proberen wat helderheid te krijgen. Natuurlijk gaat het niet altijd op. Maar toch ook wel weer vaker dan je denkt: de spreuk bepaalt mensen bij hun eigen verantwoordelijkheid.

Opdrachtje: zie je nog meer van die zwart-wit spreuken in dit gedeelte staan, waarvan je denkt: was het maar zo eenvoudig?

4 november: Spreuken 10:24-11:14

Vers 27: "Wie ontzag heeft voor de Heer, zal lang leven; maar wie dat niet heeft, sterft vroegtijdig."

Leuk om te horen als je vader jong is overleden...

Maar weer: natuurlijk bedoelt deze spreuk niet om iedereen die beneden de 60 sterft, gebrek aan ontzag voor de Here in de schoenen te schuiven. Maar heel puntig brengt hij onder woorden dat ontzag voor de Here echt van levensbelang is. Je denkt vaak buiten Hem om beter uit te zijn, maar vergis je niet. Je kunt Hem ineens tegenkomen.

Opdrachtje: Meestal staan de spreuken lukraak door elkaar heen, als gekleurde kralen aan een ketting. Maar in hoofdstuk 11 zie je een hele serie spreuken over gerechtigheid of rechtvaardigheid. Hoeveel tel je er en wat versta jij onder rechtvaardigheid?

5 november: Spreuken 11:15-12:7

Bij Spreuken als 11:25 (en andere spreuken die in de praktijk gewoon lang niet altijd kloppen) heb je de neiging om meteen maar aan de vergelding bij het laatste oordeel te denken. Maar 11:31 bepaalt ons erbij dat je dit niet te snel moet doen. Spreuken zijn allereerst gewoon voor dit leven bedoeld. Ze houden de spanning erin.

Opdrachtje: Dankdag vandaag: Zet de spreuken in dit hoofdstuk op een rij die te maken hebben met geld en bezit. Spiegel dat eens aan hoe je zelf met geld omgaat.

6 november: Spreuken 12:8-28

Ik kies deze keer vers 25: "verdriet drukt een mens terneer; een vriendelijk woord beurt hem op."

Uiteraard is dit geen oproep dat je niet verdrietig mag zijn. Het is eerder een oproep om hier rekening mee te houden: iemand die neerslachtig is (misschien denk je: wat een chagrijn!), zou wel eens erg verdrietig kunnen zijn. Misschien kan ik hem helpen door een vriendelijk woord. Kleine moeite, veel plezier.

Opdrachtje: Zit er in dit gedeelte een spreuk bij die absoluut niet spoort met je eigen ervaringen? Wat doe je daarmee?

7 november: Spreuken 13

Dat kan niet missen: vers 24 roept reactie op! "Wie zijn roede spaart, haat zijn zoon; maar wie hem liefheeft, tuchtigt hem reeds vroeg." Instemming bij autoritaire opvoeders, afschuw bij anderen.

Er zit humor in de uitdrukking: 'wie zijn roede spaart'. Ben je zo zuinig op je stok? Nee, er is natuurlijk niemand die uit zorgzaamheid voor zijn stok, zijn kinderen er geen tik mee geeft. Iedereen die niet slaat, zal zeggen dat hij dat doet juist om zijn kind te sparen. Maar de spreuk keert het om, en laat ons zo kritisch nadenken over onszelf: op wie ben je eigenlijk zuinig als je nooit straft: op je kind, of, zeg eens eerlijk, op jezelf: omdat het je allemaal te veel kost: energie, tijd, aandacht... Ben je echt op je kind gericht, of speelt je eigen gemakzucht je parten?

Opdrachtje: 13:13. Het is niet makkelijk om kritiek te incasseren. Wanneer is iemand voor jou zo vriendelijk geweest je te waarschuwen?

8 november: Spreuken 14:1-23

Vers 10 is best een verdrietige spreuk: alleen je eigen hart voelt het verdriet ten volle; en ook je vreugde kan een ander niet volledig delen.

Contact over de hele linie is onmogelijk. Het is dus raadzaam om dat ook niet te willen. Je overvraagt elke relatie als je van de ander verwacht dat die je compleet kan aanvoelen. Anderzijds kan deze levenswijsheid je ook respect aanleren voor je naaste: ieder heeft zijn eigen geheim.

Ik ben wel blij dat ik Jezus ken als de man die wel volledig in al mijn verdriet en mijn vreugde kan delen. En Hij wil het ook.

Opdrachtje: zoek eens alle spreuken bij elkaar die over zelf-bedrog gaan.

9 november: Spreuken 14:24-15:11

Je maakt in het verkeer een fout: je ziet de fietser van rechts te laat aankomen, en hij kan je maar net ontwijken. Bijna een kras op je nieuwe auto. Je krijgt een dikke vinger. Hoe reageer je?

"Een vriendelijk antwoord doet woede bedaren; harde woorden wakkeren woede aan" (15:1).

Opdrachtje: Wat vind je in het gelezen stuk de meest treffende Spreuk?

10 november: Spreuken 15:12-33

Bezint eer ge begint.

In dit stuk staat een aantal Spreuken over nut en noodzaak van goede raad. Vers 12; 22; 31 en 32. (Maar ook vers 14; 25 en 33 zou je hierbij kunnen rekenen.)

Plannen mislukken bij gebrek aan overleg, maar door de veelheid van raadgevers komt iets tot stand (vers 22). Het leven is niet zo makkelijk. De werkelijkheid is vaak veel complexer dan je in eerste instantie denkt. Pas op voor one-liners, ook al doen ze het nog zo goed. Bekijk de dingen van alle kanten. En omdat je dat in je eentje niet kunt, moet je zorgen voor gesprekspartners. Dat geldt op je werk, maar ook in de opvoeding van je kinderen, in je huwelijk of vriendschappen.

Opdrachtje: Durf je advies te vragen en neem die adviezen ook serieus? (Of ben je liever selectief in de keus van de mensen bij wie je om raad vraagt?) Wanneer heb je voor het laatst advies gevraagd?

11 november: Spreuken 16:1-21

Opmerkelijk veel spreuken in dit stuk waarin de naam van de Here voorkomt. Hierdoor valt het des te meer op hoeveel spreuken er zijn waarin Hij helemaal níet genoemd wordt. Ook zonder zijn naam er telkens bij te noemen kun je inzicht hebben en inzicht doorgeven over hoe de wereld in elkaar zit. Veel spreuken geven dan ook inzichten weer waar je echt geen christen voor hoeft te zijn om ze te waarderen. Hoogmoed komt voor de val, is er zo een (16:18).

In 16:4 zijn de beide regels met elkaar in gesprek. De eerste regel (de Here heeft alles gemaakt voor zijn doel) roept de vraag op: o ja, nou daar is niet veel van te merken in deze onrechtvaardige wereld! De tweede regel geeft een antwoord: wacht maar af, de afrekening komt echt wel, waarbij Hij alles recht zal trekken.

Opdrachtje: Kies een spreuk uit die je uit je hoofd leert zodat je hem vandaag mee kunt nemen in je gedachten.

12 november: Spreuken 16:22-17:11

Beter een droog stuk brood en vrede dan vlees in overvloed en ruzie (17:1).

Je kunt het woordje 'beter' op verschillende manieren gebruiken. Je kunt het opvatten als 'moreel of ethisch gezien beter' maar ook als 'verkiezlijker, prettiger'. Als christenen zijn we vaak geneigd om de spreuken te snel te lezen als morele adviezen (over wat fout of goed is, wat God goed of fout vindt) maar het speciale van de wijsheid is dat ze vaak meer aandacht vraagt voor die andere betekenis: het is gewoon prettiger en zelfs handiger om vrede te hebben bij droog brood dan veel geld maar ondertussen ruzie. Gods geboden leren je wat goed en kwaad is, spreuken leren dat je gewoon slim bent als je Gods geboden houdt: je komt er beter mee uit. Uiteindelijk.

Opdrachtje: 16:33 werd vroeger nog wel eens gebruikt om het gebruik van dobbelstenen bij een spelletje te verbieden, omdat je daardoor God zou verzoeken. Kun je dat begrijpen?

13 november: Spreuken 17:12-18:5

7 x kom ik in dit gedeelte met zoveel woorden de dwaas tegen.

Volgens 17:12 is het levensgevaarlijk om in het echt een dwaas tegen het lijf te lopen. Je kunt nog beter een berin tegen het lijf lopen, die van haar jongen is beroofd. Lekker overdreven natuurlijk, denk je in eerste instantie. Ja, inderdaad. Die overdrijving heeft ook wel iets humoristisch. Je glimlacht erom. Maar denk je er ook over door? Het kan je leven echt compleet verwoesten als je meegesleept wordt in het gedrag van een dwaas.

Wat is eigenlijk een dwaas? Het is niet hetzelfde als ongelovige. Natuurlijk is het stom om niet in God te geloven (Psalm 14), maar je moet die twee dingen niet zomaar naast elkaar zetten. Ook een gelovige kan ontzettend dwaas zijn. Wanneer ben je dwaas? Als je (ook al heb je nog zoveel geld, 17:16) niet echt nieuwsgierig bent naar hoe de wereld werkelijk in elkaar zit: de dwaas stelt geen prijs op inzicht, hij wil alleen maar zijn mening kwijt (18:2).

Opdrachtje: Kun je een toepassing bedenken van de wijsheid van 17:22?

14 november: Spreuken 18:8-24

18:17: De eerste pleiter lijkt altijd gelijk te hebben; maar de volgende brengt je weer aan het twifelen. Zo vergaat het mij inderdaad vaak: ik hoor wat en denk: daar zit wat in. Maar dan hoor je een ander die de andere kant van het verhaal vertelt... Tja, als je het zo bekijkt. Wie zal zeggen wie de waarheid spreekt? Zelfs spreuken kunnen op die manier elkaar tegenspreken. Niet te snel oordelen dus (18:13).
Opdrachtje: Een aantal verzen in dit stuk gaan over de invloed (ten goede en ten kwade) van je woorden. Zoek ze eens op. Wat je zegt (en wat je wilt horen) heeft grote gevolgen!

15 november: Spreuken 19:1-22

In 19:7 staat een verdrietige spreuk over hoe armoe mensen niet populair en uiteindelijk heel eenzaam maakt. (18:23 was ook al zo'n spreuk over hoe ongelijk en onrechtvaardig het verdeeld is in de wereld).

19:17 stimuleert om daar niet in te berusten: "Wie de armen helpt, leent uit aan de HERE, de HERE zal hem rijk belonen". Een mooie gedachte: lenen aan de HERE. Hoe doe je dat? Door weg te geven aan wie het echt nodig heeft. De Here identificeert zich blijkbaar met die armen: je krijgt het van hem hoogstpersoonlijk terug. Wanneer?

Opdrachtje: Welke link zie je tussen deze spreuk en Lucas 14:12-14?

J.W. Roosenbrand, Groningen-Oost

16 november: Psalm 69:1-19

Niets doet méér pijn dan ruzie in familie- of vriendenkring. Een sterke machteloosheid kan je dan overvallen. Iets dergelijks ervaar je ook als je deze psalm leest. De persoon die aan het woord is, voelt zich als een hulpeloze drenkeling. Hij leeft in een scherp conflict met mensen die hij heel goed kent. Zijn roep om hulp tot God is een noodkreet. Hij pleit op Gods goedheid en vraagt om een voor hem positieve reactie.

17 november: Psalm 69:20-37

Het biedt een krachtige steun dat je weet dat God op de hoogte is van jouw problemen. De schrijver vraagt om bestraffing van mensen die hem tegenstaan. Hij gaat zelfs zover dat hij vraagt om het schrappen van hun namen uit Gods boek van het leven. Er is geen roep om hun bekering. De psalm eindigt in een lofprijzing. Hij die aan het woord is, weet dat God juist naar die mensen luistert die in de knel zitten.

18 november: Spreuken 19:23-20:16.

De meeste spreuken openen het venster op telkens een nieuwe situatie. Elke spreuk vraagt om nadenken en bezinning. Soms is er verband tussen een aantal spreuken. Maar lang niet altijd. We kunnen daarom elke dag slechts van een enkele spreuk iets zeggen. Voor deze dag: leven in diep ontzag voor God leidt naar het echte leven. Bij dit leven past niet: luiheid, spotlust, geen recht doen aan je ouders, drankmisbruik. Bij het betere leven hoort o.a.: een 'goede' overheid, eerlijkheid in zaken doen.

19 november: Spreuken 20:17-21:8

Vers 22: Vergeld geen kwaad met kwaad. 23: Meet niet met twee maten.

Vers 24: God bezit absolute soevereiniteit. 25: doe niet te snel toezeggingen aan God, het kan zo maar zijn dat je ze niet kunt nakomen. 30: wat je uiterlijk doet, heeft effect op je innerlijk. 21: 2: je kunt in je beleving menen dat je goed zit, en dat je er goede redenen voor hebt om zo te doen. Alleen God weet of het echt zo is.

20 november: Spreuken 21:9-31

14: Iemand omkopen? Denk niet dat je op die manier met geld verder komt. 17: te veel is nooit goed. 18: (een lastig vers) Allen zijn van nature door de zonde onderworpen aan het oordeel alleen de rechtvaardige krijgt vrijspraak, de goddeloze niet en komt als het ware in zijn plaats. 26: begeerte weet niet van geven; wie wel weet van geven heeft het beter.

21 november: Spreuken 22:1-16

Vers 2: men maakt op aarde de grootste tegenstellingen mee, rijken en armen verschillen enorm, maar hun begin is gelijk: God maakte hen.

Vers 7: kijk uit voor het in 'rood staan', je zult merken dat je dan geleefd wordt als knecht/slaaf. 13: de luiwammes ziet meteen een goede reden om niet te hoeven werken. Hij ziet een leeuw. Deze uitvlucht is belachelijk. Want leeuwen waren er in die tijd nauwelijks. 15: men ervoer en propageerde de genezende kracht van de stok. 16: tussen de regels door lees je: God heeft de leiding, Hij helpt wie tekort komt. De arme mag rekenen op voordeel. De rijke wordt er niet beter van, integendeel.

22 november: Spreuken 22:17-29

17: mensen hoor naar de woorden van de wijzen. Met andere woorden: bezoek mensen die wat te vertellen hebben. Het gaat hierbij niet om geleerdheid, maar om praktische levenswijsheid. Bewaar het in je binnenste. Houdt het vast. Je verliest het zomaar. Vers 22b: de mens die in problemen zit en er elendig aan toe is, zoekt hulp in de poort van de stad. Op die plaats komen mensen samen bij wie je om raad kunt vragen. Negeer niet de geringe die om raad vraagt. Vers 26: stel je niet te gauw garant voor een ander. Voor je het weet, komen ze je bed opeisen.

28: verleg de aloude landsgrenzen niet. Ieder heeft zijn door God toegewezen stukje land. Wie komen in gauw in de knel? Zij die zich niet goed redden, de kwetsbaren. De armen. Neem hun grond niet af.

23 november: Spreuken 23:1-18

Vers 1-3: beheersing gevraagd. Vooral als je alle ruimte krijgt, bijvoorbeeld bij een overvloedige maaltijd waaraan je mag deelnemen. Vers 3: wees niet al te begerig als de lekkerste spijzen voor je staan, de vorstelijke gastheer zou wat van je gedaan willen krijgen. 4 en 5: rijkdom biedt geen echt houvast. 6-8: hier steekt wat achter. Zijn innerlijk past niet bij wat hij uiterlijk doet. 13: een tik geven kan geen kwaad. Een kind moet vroegtijdig voelen als hij verkeerd doet. Daar sterft hij niet aan. Dat gebeurt eerder in de situatie als hij een losgeslagen persoon is geworden.

24 november: Spreuken 23:19-35

20-21: kijk uit voor overdaad in eten en drinken. 22: let op de wijsheid van je ouders. Houd altijd ontzag voor hen. 26-28: wees op je hoede voor het gevaar van zondig seksueel beleven. 29-35: drank (en drugs) maakt meer kapot dan je lief is. Dan kun je vreemde dingen gaan zien. De man die uit zijn roes ontwaakt, weet nauwelijks wat er met hem is gebeurd.

25 november: Spreuken 24:1-22

7: raadgevers zijn in de poort. Dus te vinden. Maar deze man vertrouwt alleen maar op zichzelf. Hij vraagt niet om raad. De dwaas. 10: wie niet flink is bij tegenslagen, bezit niet veel kracht. 11-12: voorkom een onrechtvaardige veroordeling. Toon je sterk. Denk niet: wat niet weet waar niet deert. Doe je het wel, dan heb je geen excuus en je wordt door de Here gestraft. 13: met honig wordt wijsheid bedoeld. Eet er flink van. 17-18: een waarschuwing tegen leedvermaak.

26 november: Spreuken 24: 23-25:11

24-26: een oproep om rechtvaardig te zijn. 29: vergeld geen kwaad met kwaad. Of zoals de Here Jezus het zei: verbreek de houding 'oog om oog tand om tand'. Een houding die in het groot zichtbaar is in de reacties van Joden en Palestijnen op elkaar in bloedvergieten. En hoe is dat in het 'klein' als het gaat om mijn houding tegenover mijn naaste? 30- 34: bedreiging van het lui zijn, met als gevolg geen inkomsten. 25: 2,3: er is veel in het heelal en in de wereld om ons heen dat wij niet begrijpen. Let op Gods almacht in zijn schepping. Van Gods wijsheid straalt iets af in de rechtspraak van de koning (denk aan Salomo bij de twee vrouwen en het dode kindje.) 6: wie zichzelf verhoogd zal vernederd worden. 8: probeer bij problemen allereerst uw zaak privé uit te vechten. Schiet niet meteen in rechtelijke procedures. (Wat zou dat een voordeel in veel kwesties.) 11: een passend woord is goud waard.

27 november: Spreuken 25:12-26:7

14: aan wolken in het droge Midden-Oosten heb je niets. Er moet water uitkomen. 15: zorg voor een milde toon. 17: je kunt ook te vaak bij je kennissen en vrienden over de vloer komen. 20: bij de chemische stof natron/loog doet men geen azijn. Want dat past niet bij elkaar. Je daden moeten passen bij hoe je van binnen bent. 21: zoals Jezus het later zei: heb uw vijanden lief. 26: laat je niet onzeker maken door iemand die een boosaardig iemand is. In die onzekerheid kun je zomaar de waarheid geweld aandoen. 26: 4,5: reageer niet overal op. Laat een dwaas iemand duidelijk merken dat je van zijn doen en laten niets moet hebben, anders gaat hij nog een hoge dunk van zichzelf krijgen.

28 november: Spreuken 26:8-28

11: dwaze mensen blijven dezelfde dwaze dingen doen. 13-16: lui zijn is een gevaar. 14: de luiaard lijkt op een deur die gevangen blijft in zijn scharnier en daar niet uit komt. Hij houdt er niet mee op. 17: de oren van een hond zijn gevoelig. Wie er aan trekt moet er op rekenen dat hij gaat bijten. Iets dergelijks gebeurt als je je gaat bemoeien met andermans zaken. Je wordt zelf slachtoffer. 18-19: kijk uit voor de gemene reactie: ach het was maar een grapje. Terwijl je de ander bedroog. 22: een gebakje smaakt prima en valt er goed in. Zo is het ook met lasterpraat. Dat smaakt het hart wel. 25: prik door mooie verhalen heen.

29 november: Psalm 70 (een herhaling van Ps.40:14-18.)

In beeld komen: tegenstanders, broeders en zusters en tenslotte de persoon zelf. Hij vraagt aan God: de lachers die graag willen dat zijn leven vastloopt, beschaam hen Here. Maar laat juichen die U zoeken, laten zij steeds zeggen: God is groot. En hij zelf? Hij vraagt indringend om hulp bij God.

A.H.Driest, Groningen-Zuid

30 november: Spr.27:1-20

We gaan verder met Spreuken. Allerlei vergelijkingen – dat is ook de betekenis van het Hebreeuwse woord dat wij met Spreuken weergeven – worden getrokken. Heel het bonte leven passeert. De Spreuken willen ons praktische wijsheid leren. Nu, die vinden we hier in elk vers. Kijk uit voorjalersheid (4). Overvloed doet niet goed (7). De waarde van echte vriendschap (9, 10). De ramp van de twist (15). Het elkaar opscherpen (17). En het klopt nog steeds, dat onze ogen onverzadigbaar zijn. Kijk maar uit. Wie Spreuken leest doet goed om eens bij een enkele spreuk langer stil te staan. Proef woord voor woord. Kies maar één uit die aanspreekt of juist op het eerste horen onbegrijpelijk voorkomt.

1 december: Spreuken 27:21-28:13

Is een dwaze te genezen? Het valt te vrezen van niet (22). In de verzen 23-27 vinden we een aantal wijze raadgevingen over het landleven. Bij enig nadenken best ter zake voor onze geïndustrialiseerde samenleving.

Opvallend dat in 28:1vv herhaaldelijk een vergelijking wordt gemaakt tussen goddelozen en rechtvaardigen (1,4,6,10,12). Het is wel duidelijk wie uiteindelijk het beste af is. Dus we weten wat ons te doen staat.

Dat dit bijbelboek verder gaat dan algemeen menselijke wijsheid bewijzen de verzen 5 en 9. De mens die de HERE zoekt, ontvangt inzicht (5). Bidden mag nooit vanzelfsprekend worden. Pas wie hoort naar God, vindt gehoor.

2 december: Spreuken 28:14-29:6

Heel het leven komt hier aan bod. Het gaat over koningen en onderdanen (28:15,16,28 en 29:2,4) maar ook over wat past in het ouderlijk huis (28:24 en 29:3). De Spreukendichter kent de dieren (28:15) en hij spoort aan tot het bewerken van de akker (29:19). Wie werkt, zal eten (vergelijk 2 Tess. 3:10-12). Van belang is zeker vers 25. De mens die zijn lot in Gods hand legt, die vaart wel. In 1 Tim. 6:6vv vinden we hierop een mooi commentaar. Lied 429: 'Wie maar de goede God laat zorgen' kan hierbij gezongen worden.

3 december: Spreuken 29:7-27

De Spreuken geven meer dan algemeen menselijke wijsheid. Vaak verwijzen ze direct naar de HERE (13, 25 en 26). Gods ogen gaan over ons leven. Aan Hem hebben alle mensen het levenslicht te danken (13). Door Hem is de gelovige onaantastbaar (lees Spreuken 18:10 hierbij!). God zet alle dingen recht (26).

Vooraf vers 18 geeft te denken. Als Gods wet terzijde wordt geschoven, dan is de rem op het kwaad losgelaten. De trein slaat op hol. Mensen weten niet meer waar ze het zoeken moeten. Dit zag Jezus. De mensen waren als schapen zonder herder (Mat. 9:36). Hoe is het vandaag met Nederland gesteld? Leven wij zelf naar Gods wet? Een gelovige levenswandel naar Gods goede geboden kan velen tot zegen zijn.

4 december: Spreuken 30:1-14

Een zekere Agur verwoordt zijn geringheid (1-6). Er is maar één wijze levensweg: Gods Woord hoogachten. Bij de Hoogheilige schuilen. Dit geldt voor alle tijden. Van belang is hier om Schrift met Schrift te vergelijken: Ps. 12:7; 19:6; 119:140 en niet te vergeten Openb. 22:18,19. De Bijbel is een eenheid, want God blijft Dezelfde.

Agur gaat de weg van het gebed tot God (7-9). Voorbeeldig. Temeer omdat de wereld vol ontaarde mensen is (1-14). Helaas is dit vandaag niet anders. Om moedeloos van te worden? Maar Jezus sprak eens Mat. 5:11,12.

5 december: Spreuken 30:15-33

Via een opklimming van getallen wordt er extra aandacht gevraagd; de spanning wordt opgevoerd. Vier onverzadigbare dingen (15,16), vier wonderlijke verschijnselen (18-20), vier onverdraaglijke gebeurtenissen (21-23). Vier dieren – mier, klipdas, sprinkhaan en hagedis – verrassen de mens. Wie niet sterk is, moet slim zijn! Kijk door de schijn heen.

Het laatste woord van Agur roept op tot bedachtzaamheid (32,33). Bedenk vooraf goed wat je zegt. Woorden kunnen grote gevolgen hebben. Zwijgen is vaak beter dan spreken. De bede van Psalm 141:3 past ook ons.

6 december: Spreuken 31:1-9

Lemuël betekent: aan God gewijd. Die naam koos zijn moeder. Ze begeerde dat haar zoon een aan God gehoorzame koning zou worden. Laat je daarom niet vangen in de strik van vrouwen (3,4) en geef je niet over aan de wijn (4,5). Zie het als je plicht op te komen voor de wanhopigen. Wees de mond voor de stomme (8,9). Doe recht aan de verdrukten. Lees hierbij Psalm 72:12-17. De messiaanse Koning wordt ons hier uitgetekend. Veilig is de mens bij vorst Jezus!

Daarom is bedwelmende drank niet nodig (6,7). Jezus nam die ook niet aan het kruis (Mc. 15:23). Bewust onderging Hij zijn bitter lot en daarom kunnen wij al onze bekommernis werpen op God (1 Petrus 5:7).

7 december: Spreuken 31:10-33

Zonder twijfel is vers 30 het belangrijkste vers van heel dit lied. Deze vrouw leeft in ontzag voor de HERE. In heel haar doen en laten – en dat is heel wat! – staat Gods Woord centraal. Gods spreken geeft haar werklust en daadkracht. Gezegend de man die zo'n vrouw ontvangt. Zo'n levensgezel moet je ook zoeken. Met haar kan hij voor de dag komen. Zij doet hem goed (12). Respect voor God geeft een schoonheid die blijft.

Dit is ook dé boodschap van heel het Spreukenboek. De vreze des HEREN is het begin der wijsheid en het kennen van de Hoogheilige is verstand (9:10, vergelijk 1:7a). Dit blijft actueel.

8 december: Prediker 1

Ik ga ervan uit, dat Salomo de schrijver van het boek Prediker is. Dat is m.i. nog steeds het meest voor de hand liggende. Hoe somber Prediker ook klinkt, het zijn toch woorden van wijsheid. We herkennen in het boek de vruchteloosheid van Rom 8. Die vruchteloosheid is een gevolg van de zonde. Maar God zal ook dit gevolg eens wegnemen. Ook daar wijst Prediker op: wie de HERE vreest, ontkomt aan dit alles (7:18).

Voor ons is het wel eens goed om daar op gewezen te worden: veel in deze wereld is leeg, zonder inhoud. Terwijl wij vaak nog zo vast zitten aan het aardse. Maar de wereld gaat eens voorbij. Terwijl wie God vreest blijft tot in eeuwigheid (1 Joh 2:17).

9 december: Prediker 2

Het kernwoord van Prediker is: ijdelheid. Alles is leeg, zonder inhoud. Lucht en leegte, zegt de Nieuwe Bijbelvertaling. En dat geldt zeker voor het handelen van de mens. Dat is wel het toppunt van leegte. En dat geldt zelfs, wanneer de mens al zwoegend een heel vermogen bij elkaar schraapt. Want in de eerste plaats: je weet niet of je nog tijd krijgt om ervan te genieten (denk aan de rijke dwaas van Luk 12), in de tweede plaats heb je vele jaren, je halve leven, moeten zwoegen en je van alles moeten ontzeggen om zo rijk te worden, en in de derde plaats houden zorgen om je vermogen je constant bezig: je zou het ook zomaar weer kunnen verliezen. De bijbel waarschuwt niet voor niets voor het gevaar van de rijkdom (bv Jak 5). Het slot van dit hoofdstuk is waar het om draait: ook een rijke blijft in alles (!) van God afhankelijk.

10 december: Prediker 3

De mens is geschapen met de mogelijkheid om over de dingen na te denken. En te proberen er een lijn in te ontdekken: wat is de zin en de samenhang. God heeft de 'eeuw' in zijn hart gelegd (vs 11): besef van begin en eind, van oorzaak en gevolg, van geschiedenis. Maar van veel dingen blijft de samenhang voor de mens verborgen. Die samenhang is er wél: achter alles zit Gods Plan. Geen cirkelgang, zoals het voor mensen soms lijkt. Maar een doelgericht werken. Hij heeft alles voortreffelijk gemaakt op zijn tijd. Ook het oefenen van gerechtigheid, het straffen van alle onrecht, komt wanneer God daarvoor de tijd rijp acht. Wanneer de mens dat alles dan ook aan God kan overlaten, is er de mogelijkheid om te genieten van het goede (vs 13).

11 december: Prediker 4

Het is niet goed voor een mens om alleen te zijn. Deze woorden uit Gen 2:18 klinken door in Pred 4:7-12. Daarom is een 'gemeenschap der heiligen' ook van zoveel waarde. Door elkaar te steunen is de kans groter om het einddoel te halen. Wanneer je een verre reis moet maken bijvoorbeeld. Of ook wanneer je het leven op aarde ziet als een reis naar de eeuwigheid. En drie staan nog weer sterker dan twee. Uiteindelijk staan we alleen met de HERE sterk. En – ook al wordt dat hier niet direct bedoeld – dat mag je ook op het huwelijk toepassen.

Opgaan, blinken en verzinken. Dat is het lot van de mens. Ook eer van mensen is maar tijdelijk (vss13-16).

12 december: Prediker 5

Het thema van Prediker is nog steeds de (schijnbare) zinloosheid van alles. Dat is zijn ervaring. En van die ervaring doet hij verslag. Maar tussen die verslagen in staat ineens een stukje, waarin Prediker een goede raad geeft. Met als doel om die zinloosheid te boven te komen. Die zinloosheid heeft dus niet het laatste woord. Met dat doel wijst Prediker op het belang van geregelde kerkgang (4:17), van het gebed (5:1-2) en het doen van geloften (vss 3-6). Bewaak de deuren van uw mond (vgl. Ps 141).

In het hierop volgende gedeelte wijst de Prediker op het betrekkelijke en ook het gevaar van rijkdom (zie ook bij hst 2): alle rijkdom gaat een keer teniet. Dus niet oppotten voor later. Maar genieten van het goede wat God geeft.

13 december: Prediker 6

Hoofdstuk 6 sluit nauw aan bij 5. Genieten van het leven is een kunst. Soms lukt dat een arme beter dan een rijke! (vss 8 en 9). Een belangrijk punt daarbij is, dat de mens zijn plaats weet: als schepsel onder de Schepper (vs 10). Het is God, Die arm of rijk maakt. Hij doet dat in Zijn wijsheid. Voor mensen vaak onnavolgbaar (vs 12). Daarom moet een mens leren om tevreden te zijn, met wat hij heeft (vgl. 1 Tim 6:6-10).

14 december: Prediker 7

Wat is wijs? Daar hoort in elk geval bij, dat je bedenkt, dat je als mens sterfelijk bent (vss 1-6). Feestvieren maakt gauw oppervlakkig, een sterfgeval stemt tot nadenken.

In de schijnbare zinloosheid van alle dingen, moeten we toch erkennen, dat niets op aarde buiten God omgaat (vss 13-14). Wie wijs is, houdt daar rekening mee. Die wil niet wijzer of rechtvaardiger zijn dan God (vs 16). Die is ook niet zo dwaas, dat hij God vaarwel zegt. Maar die stelt zich bescheiden op. Hier wordt dus niet een soort gulden middenweg gewezen, maar aangespoord om de HERE te 'vrezin' (vs 18).

Dat maakt ook wijs in de omgang met andere mensen. Dan leg je niet op alle slakjes zout (vs 9), maar besef je dat er hier op aarde geen volmaakte mensen zijn. Net zo min als je zelf volmaakt bent (vs 20).

15 december: Prediker 8

Wat gelovige mensen vaak als een moeilijk probleem ervaren, is, dat het goddelozen vaak zoveel béter lijkt te gaan dan gelovigen (vs 10v, 14v). Wat dat betreft lijkt Gods bestuur van alle dingen vaak onlogisch. Is in elk geval voor ons vaak ondoordringelijk. Toch wil Prediker vasthouden aan het geloof, dat het de rechtvaardigen uiteindelijk beter vergaat dan de goddeloze (vs 12,13). Dat zal vooral blijken aan het einde van zijn leven! (vgl. Ps 73:17 en 24).

S.M. Alserda, Hoogkerk

16 december: Psalm 71:1-13

Ik kies opnieuw voor de 'interactieve' methode: ik werp een vraag op, waardoor er een gesprek met jezelf of met elkaar, en hopelijk vandaaruit ook met God kan ontstaan. Bidden is allereerst immers wat God zelf zegt al spiegelend prijzend en vragend aan Hem voorleggen en Hem houden aan wat Hij gezegd heeft. Vergelijk antwoord 117 H.Catechismus maar eens.

De dichter van ps.71 heeft van jongs af aan gemerkt, dat God hem beschermd en hielp. Herken je dat in je leven en maak dat dan eens concreet? Als je oud wordt en je eigen kracht steeds meer gaat wegvallen (-en de tegenstanders je nu dus makkelijk kunnen grijpen: noem eens een paar concrete tegenstanders!-), komt het erop aan of je echt geleerd hebt niet op jezelf maar op God te vertrouwen. Is de ouderdom zo niet een proef op de som van het geloof zoals dat in een heel mensenleven tot ontwikkeling gekomen is? Is de ouderdom zo gezien ook haast onmisbaar in de leerschool van de Heilige Geest? Denk een aan de groene vruchten van psalm 92:15 zoals die aan een stokoude boom bloeien...

17 december: Psalm 71:14-24

Het gaat er blijkbaar om, dat God je leven zo geleid heeft gedurende al je levensjaren, dat je oog gekregen hebt voor Hemzelf en zijn grote daden. Voorspoed op zich is dus niet het criterium of God met je is en was, maar of je God zelf hebt leren kennen. Pas dat eens toe op jezelf. Is God voor ons vaak niet slechts de God van ons natje en droogje in plaats van allereerst de Vader van Jezus Christus?

18 december: Prediker 9

Je kunt duidelijk merken dat Prediker nog een oudtestamentisch boekje is. Zo weet prediker niks van wat er na de dood is, zo lijkt het. Eigenlijk kun je zeggen, dat prediker een vrome is die God en zijn wet wel kent, maar de Here Jezus nog niet. Door Jezus is alles anders geworden en zijn sommige heel erg sombere waarnemingen van Prediker ingehaald door het blijde nieuws van wat Jezus Christus voor ons gedaan heeft. Noem eens zo'n achterhaalde waarneming van Prediker uit het stuk van vandaag. Hou zouden we het vandaag zeggen, nu we God in Christus kennen?

19 december: Prediker 10

We hebben om ons heen in de wereld wel de voorbeelden van die dwaze vorsten, overheden en dictators: denk maar aan Irak bijvoorbeeld. Bid je wel eens voor goede overheden zodat alle mensen tot hun recht kunnen komen onder hun bestuur? Ook voor Nederland? Naar welke koning ziet Prediker ten diepste uit in dit bijbelgedeelte? Lees psalm 72...

20 december: Prediker 11

Zou de durf, waartoe Prediker in vers 1-6 oproept ook te maken hebben met vertrouwen op God zelf in de dingen die je onderneemt? Zegt het ook iets over de manier waarop je de dingen dan aanpakt, ook al kun jij vaak de uitkomst ervan niet bepalen voor de toekomst? Geniet je van je jeugd of heb je dat gedaan? Wat speelt God daar voor rol in, in dat genieten van je fitte en sterke levensjaren?

21 december: Prediker 12

Wat een prachtige beeldspraak over oud-woorden, geen goeie tanden meer hebben, slechte ogen, een hoog wordende stem, een slechte rug enzovoort, vers 1-6. Maar het onderstreept voor Prediker wel de ijdelheid, de zinloosheid van het leven-op-zich, vers 8. Wat vind je nou van Predikers eindconclusie: alles is ijdelheid, niks waard. Stimuleert dat nou wel om God in je leven echt te dienen, vs.13 en 14? Denk nog weer eens na over wat we bij 18 december onder ogen zagen: zonder Christus is dit boekje on-christelijk op het randje af: maar wil Prediker, of beter: wil de Heilige Geest dat juist niet bereiken door dit boekje: dat het hele Oude Testament open gaat staan naar Jezus Christus: zonder dat Hij komt is en blijft het leven ten slotte niks waard...!

22-29 december: in deze dagen lezen we het Hooglied. In het Hooglied wordt de liefde tussen een jongen en een meisje bezongen, zoals die kan zijn, zo geweldig, maar ook moet zijn: eerlijk, open, harts-tochtelijk, elkaar bewonderend, elkaar stimulerend, de mooie en goede dingen in elkaars buiten- en binnenkant naar boven halend, kortom elkaar belevend als door God aan elkaar gegeven: en wat is het leven dan mooi. Het mooiste lied onder de liederen.

De werkelijkheid ten aanzien van de liefde en de relaties die wij erop na houden onder elkaar is vaak heel anders. Soms begint het al verkeerd, bijvoorbeeld doordat we van huis uit nooit geleerd hebben wat dat is: die echte open onbaatzuchtige liefde zoals die in het Hooglied bezongen wordt. Vaak hebben de teerste emoties in ons leven een knauw gekregen, we hebben aan ons innerlijke instrumentarium van de liefde enorme deuken opgelopen, we staan wantrouwend in de wereld.

Dat stempelt dan ook vaak onze relaties. Geluk is misschien wel de meest aangevochten zaak in het gebroken leven van na de zondeval: kijk maar meteen in Genesis 4, Kain slaat zijn eigen broer dood, en Lamech staat 7 generaties verder toch z'n vrouwen te intimideren, hij heeft er twee inmiddels, liefde is tot het 'bezitten-van' geworden, hardvochtige manipulatie, seksuele intimidatie, bij Lamech zie je het begin van wat wij vandaag de sounteneurs of pooiers noemen, liefde is verworden tot macht, uitbuiting enzovoort. Om over de pornografie maar niet te spreken, kijk eens naar wat er in Sodom gebeurt rondom Lot en zijn gezin. Maar ook David gaat de fout in, en Salomo nog veel meer (-lees eens 1 Kon.11:1-13!). In die alledaagse werkelijkheid is het Hooglied een top die hoog boven ons uitrijst en die daarin op de maat van een verhouding tussen een jongen en een meisje ook al heenwijst naar hoe God in Jezus Christus van ons houdt, bruidegom en bruid!

Maar voor alles is het Hooglied 'gewoon' een lied over aardse liefde tussen een jongen en een meisje van vlees en bloed! En alle schatten die God daarin gelegd heeft, alle facetten van eerlijke, gevierde liefde komen langs.

Ik ga de hoofdstukken niet stuk voor stuk bespreken. Lees ze samen of voor jezelf de komende dagen. Laten geliefden ze samen lezen. Lees ze aan tafel in het gezin en stel elkaar maar eens confronterende vragen: komen de mooie dingen die hier over relaties en liefde gezegd worden bij jullie ook een beetje aan bod? Komt in de manier waarop wij met elkaar omgaan, man-vrouw, ouders-kinderen, broers-zussen, verliefden en verloofden, de prachtige glans van het Hooglied een beetje uit de verf? God wordt in heel het boekje niet genoemd, maar dat Hij de Schepper van deze liefde is en daarom ook de voortdurende bron er van, dat je dus elke keer bij Hem moet zijn voor deze liefde in je leven, ook als je al 50 jaar getrouwd bent met elkaar, dat is duidelijk.

Probeer elke dag met elkaar eens aan te wijzen in het hoofdstuk wat je leest:

1. *Waarin is de liefde tussen die twee nu zo mooi in deze bijbelverzen?*
2. *Waarin kun je duidelijk zien, dat God zelf het zo bedoeld heeft?*
3. *Wat kan ik voor mezelf hiervan leren over hoe ik lief kan leren hebben en liefde kan leren ontvangen in mijn leven?*
4. *Zie je iets in de gelezen verzen over de manier waarop Gód ons liefheeft en Christus ons liefheeft?*
5. *Wat voor rol kan vergeving spelen als je ziet hoever wij soms onder de maat van de liefde blijven en telkens weer opnieuw met elkaar moeten beginnen? Kan je vergeven zonder dat de ander berouw toont en dat ook bewijst? Kan liefde zonder respect over en weer? Kan intimiteit zonder tederheid en eerlijkheid?*

22 december: Hooglied 1

23 december: Hooglied 2

24 december: Hooglied 3

25 december: Hooglied 4

26 december: Hooglied 5

27 december: Hooglied 6:1-12°

28 december: Hooglied 7:1-14°

29 december: Hooglied 8

30 december: Psalm 72:1-14

Hier heb je nu de ideale koning, waar Prediker al naar uitzag. Noem zijn belangrijkste kenmerken als vorst eens op.

31 december: Psalm 72:15-19

Met deze koning kan het leven niet meer stuk. Er komt een ongekeerde welvaart, die de maatschappij niet gaat opdelen in de haves en not-haves, in een eerste en een derde wereld...

Dat komt omdat psalm 72 uitziet naar de nieuwe aarde waarop Christus zelf koning zal zijn, God en het Lam, Openb. 21 en 22!

Staan wij eigenlijk, ook aan het begin van het nieuwe jaar, wel echt op de uitkijk naar deze nieuwe koning? En waar blijkt dat dan concreet uit in ons leven? Goeie voornemens??...Gelukkig nieuwjaar!

M.A.Dronkers, Helpman